

Dones valentes:

Per una nova informació sobre
les violències sexuals

Violeta García, psicòloga (AADAS)

Isabel Muntané, periodista (Màster Gènere i Comunicació,
UAB)

Barcelona, 2016

Agraïments

“El simple fet d’haver tingut un millor coneixement de la realitat, hauria canviat la meva experiència personal. Segurament no hauria callat, no m’hauria amagat ni avergonyit; probablement no m’hauria culpat i fins i tot hauria denunciat (...) Es necessita donar veu a la realitat, una realitat que no és agradable ni per qui la viu ni per qui no la viu. És una lluita de totes i el periodisme és l'eina que pot fer de pont entre l'imaginari col·lectiu i la realitat. És un primer pas imprescindible que pot fer-se. Després de participar en aquest projecte em sento més acompanyada, més forta i més valenta. Gràcies.” (LC)

Aquest treball ha estat fruit de la voluntat, la valentia i la solidaritat de catorze dones que com LC han patit violències sexuals. Aquest treball és un homenatge a aquestes dones. A elles volem agrair el seu esforç i la seva col·laboració perquè malgrat que sabien que arriscaven el seu estat emocional, el seu procés de recuperació, van accedir a participar en aquest projecte que us presentem. La confiança que ens van demostrar és també una mostra del valor i de l'empatia d'unes dones que tot i passar per un procés personal difícil i dolorós, creuen en la possibilitat de canviar l'imaginari col·lectiu de les violències sexuals. I sobretot creuen i confien en la força de la cooperació per al bé comú.

També volem agrair a l'Associació d'Atenció a Dones Agredides sexualment (AADAS) haver confiat en aquest projecte i haver-nos acompanyat a nosaltres i a les dones en tot el procés, així com al Màster en Gènere i Comunicació per haver posat la llavor d'aquest treball i haver-lo regat amb els seus coneixements. Per últim, agraïm a l'Ajuntament de Barcelona per haver apostat pel saber de les dones i reconèixer el seu poder com agents de canvi social.

Índex

1. Introducció	7
2. Marc teòric	11
3. Metodologia	25
3.1. Objectius i hipòtesis	
3.2. Selecció i justificació de la mostra	
3.3. Corpus d'anàlisi	
3.4. Plantejament metodològic	
3.5. Indicadors	
4. Anàlisi de la mostra	37
5. Anàlisi del qüestionari	91
6. Nivell de malestar	111
7. Grup de discussió	115
8. Conclusions	131
9. Glossari	137
10. Bibliografia	141
11. Annexos	
11.1. Annex 1- Síntomes TEPT (apa, 2013)	149
11.2. Annex 2- Les notícies analitzades	153
11.3. Annex 3 - Qüestionari	191

Introducció

“Pero eran noticias sobre otras mujeres, y los hombres que hacían semejantes cosas eran otros hombres. Nosotras no conocíamos a ninguno de ellos. Las noticias de los periódicos nos parecían sueños o pesadillas soñadas por otros. Qué horrible, decíamos, y lo era, pero sin ser verosímil. Sonaban excesivamente melodramáticas, tenían una dimensión que no era de nuestras vidas. Éramos las personas que no salíamos en los periódicos. Vivíamos en los espacios en blanco, en los márgenes de cada número. Eso nos daba más libertad. Vivíamos entre las líneas de las noticias.”

“El cuento de la criada” Margaret Atwood

“

Els mitjans de comunicació tracten les informacions sobre les dones que han viscut violències sexuals amb una falta de perspectiva de gènere que no contribueix al canvi social cap a unes relacions d'igualtat entre dona i home. La transmissió dels estereotips sexistes de la societat heteropatriarcal limita la possibilitat de prendre consciència sobre el sexisme i les violències sexuals que pateixen les dones pel fet de ser dones i per tant no contribueixen a la seva eradicació.

Des dels mitjans, com a eines per a la transformació social, caldria fer una tasca pedagògica per emetre discursos que lluitin contra el sexisme i les

diferents expressions de violències sexuals exposades des d'una òptica patriarcal i masclista. Això permetria avançar cap a una compressió d'aquestes violències com una expressió de la dominació a que se sotmet les dones, les nenes i els nens.

Si bé és cert que en les últimes dècades hi ha hagut una millora dels discursos dels mitjans pel que fa a algunes de les expressions de violència masclista com poden ser la discriminació laboral o els feminicidis, en el cas de les violències sexuals no es pot dir el mateix. Més enllà de les intencions personals explícites de les i els periodistes per oferir una informació no sexista, hi ha una socialització que ens travessa i que introdueix barreres socials, culturals i educacionals difícils de superar. Això fa que bona part de les informacions que emeten els diaris de Barcelona sobre les violències sexuals estiguin travessades per una cultura heteropatriarcal i masclista que no apodera les dones que les han patit, no les ajuda en el seu procés de recuperació ni permet construir una societat igualitària i lliure de violències masclistes.

D'una banda, les informacions sobre violències sexuals no són habituals i això és pot interpretar com que no s'identifiquen com un problema social i cultural que per tant no requereix d'una intervenció política. D'altra banda, quan apareixen, els discursos, redaccionals i visuals, s'elaboren d'esquenes a les experiències i les emocions de les dones que han viscut una agressió sexual i a les conseqüències que aquests discursos tenen en les vides i els processos de recuperació d'aquestes dones. A més, les recomanacions per una informació no sexista de que disposem no han abordat de forma explícita i

específica el tractament d'aquestes informacions minimitzant així les conseqüències que tenen en la individualitat i la col·lectivitat de les persones que les han patit.

En aquest treball, les protagonistes són les dones que han viscut violències sexuals. Volem atorgar-los l'agència que la societat i els mitjans els hi han pres des del moment que les presenten com a subjectes objectibitzables. Només elles tenen l'autoritat per parlar de les seves vivències i per analitzar i deconstruir les informacions sobre les violències sexuals que emeten els mitjans. Només elles tenen l'autoritat per dir si les informacions són fidels a la realitat viscuda i si les ajuden o dificulten en el seu procés de recuperació. Amb l'experiència de les dones que estan en fase de recuperació o que ja han finalitzat el seu tractament psicològic analitzarem, des d'un punt de vista psicològic i periodístic, les informacions publicades en els diaris editats a Barcelona (La Vanguardia, el País, l'ARA, El Periódico i El PuntAvui). Extreure'm els missatges, redaccionals i lingüístics, que les victimitzen, les culpabilitzen i els hi resten poder.

Per això treballarem els discursos de les notícies seleccionades a partir de l'anàlisi feminista i crítica del discurs tenint en compte els quatre grups de símptomes del "Trastorn d'Estrès Posttraumàtic" (TEPT) que pateixen o han patit les dones. Així, analitzarem les informacions veient com aquestes afecten a la reexperimentació, a l'evitació, a l'àrea cognitiva, emocional i de hiperactivació física i podrem comprovar si els discursos reforcen aquests símptomes que dificulten la recuperació de les dones. A partir de l'anàlisi que les dones fan de les informacions sobre violències sexuals podrem establir

noves línies de treball per elaborar discursos que apoderin aquestes dones, que les ajudin en la seva recuperació i que permetin reeducar la societat per poder promoure unes relacions lliures de violències sexuals.

El projecte té tres destinataries: les dones víctimes de violències sexuals; les i els periodistes dels diaris de Barcelona i la ciutadania com a receptora final del projecte

2. Marc teòric

Els estudis feministes sobre les violències sexuals han trencat la visió històrica que es tenia d'aquestes violències en considerar-les com a eines que reforcen les relacions de poder jeràrquiques de l'heteropatriarcat, com expressió de la construcció i dominació de gènere i de la sexualitat. Gràcies també a la mirada feminista hem pogut dimensionar les violències sexuals com unes agressions que superen el dany que condiciona la llibertat individual de les dones per dibuixar també els danys col·lectius i socials que limiten l'exercici de la llibertat de totes les dones, hagin patit o no violències sexuals. I és que aquestes violències tenen com a finalitat mantenir les dones en una posició d'inferioritat, recordant-los que són objectes, cossos sexuals sense capacitat de resposta individual i que el lloc que els hi correspon és l'espai privat. Aquesta manera d'entendre les violències sexuals com un control de les dones per part dels homes ja la va exposar el 1975 Susan Brownmiller, en el llibre "Against Our Will: Men, Women and Rape" quan va definir la violació com un procés d'intimidació conscient pel qual els homes mantenen les dones en un estat de por. Anys més tard, Keuls assegurava que "la violación es la extrema puesta en práctica del falismo. No se comete con el objetivo de tener placer o de procrear, si no para afirmar el propio dominio a través del sexo". (Keuls 1985, en Luberti 1997: 182)).

En aquesta mateixa línia, l'OMS (2002), afirma que el propòsit fonamental de les violències sexuals és expressar el poder i el domini sobre la persona atacada i la seva subordinació com a col·lectiu ja que, per exemple, al

provocar i generar por en les dones es reforcen els dictats patriarcals sobre el comportant 'correcte' de les dones i es mantenen les prerrogatives masculines (Burgess-Jackson, 2000).

Per tant, encara que totes aquestes accions afecten la intimitat de les dones en atacar la seva sexualitat, no poden ser considerades com un fet íntim ni tampoc com expressió de la sexualitat dels agressors, ni molt menys l'expressió natural del comportament humà. Totes les violències sexuals són la manifestació de la diferència de poder entre els qui les pateixen (dones, nenes i nens) i els qui l'exerceixen (els homes¹). Una diferència de poder que és explotada independentment del tipus de violència sexual que es comet perquè totes elles reflecteixen i reforcen unes relacions jeràrquiques emmarcades en una societat heteropatriarcal. La dominació d'aquestes violències es manifesta a través de diferents expressions del poder: per l'asimetria d'edat, coneixements i capacitats (abusos sexuals) (Luberti, 1997), per l'ascendència laboral o necessitat de mantenir la feina (assetjament sexual a la feina²) o per la intimidació física i la por (agressions sexuals)³.

¹ L'any 2009 l'Observatorio de Salud de las Mujeres del Ministerio de Sanidad y Política Social, per primera vegada, va realitzar l'Enquesta Nacional de Salut Sexual (ENSS) i va fer especial rellevància a aspectes socials de la sexualitat i de les violències sexuals. En quant al sexe de la persona que abusa o agredeix, amb independència del sexe de la persona que ha estat abusada, és un home en el 83,2% dels casos. En els casos d'abús o violació a dones l'agressor ha estat un home (88,8%) i d'un home ha estat un altre home (65,4%) o una dona (26,8%). En el cas de dones solen ser familiars o coneguts (25,3% i 26,6%), i en el d'homes coneguts (46,2%) o desconeguts (23,0%). Les xifres de l'enquesta de violència masclista a Catalunya (2010) no són gaire diferents: 1 de cada 4 dones ha patit una agressió masclista d'especial gravetat al llarg de la seva vida.

² Quan es tracta d'assetjament sexual en l'àmbit laboral o educatiu, la coerció pot incloure l'amenaça implícita o explícita de patir conseqüències negatives a la feina o als estudis (perdre la feina o ser perjudicada d'una altra forma; suspendre l'assignatura o un examen, bloquejar les recerques o projectes, etc.) o de ser privada dels reconeixements als quals es té dret (com no ser promocionada a la feina o bloquejar l'accés a beques o ajudes, etc.). (Creació positiva. 2016)

³ Segons un estudi de la European Union Agency for Fundamental Rights (FRA, 2014), el 37% de les dones evita passar per segons quins carrers o àrees, i el 40% intenta no anar a llocs on no n'hi hagi ningú.

Les violències sexuals s'inscriuen dins d'una òptica de poder heteropatriarcal, i s'estructuren com una eina de perpetuació d'aquest poder. La transmissió d'aquesta dominació de l'home sobre la dona i la naturalització amb la que la societat assumim aquest imaginari té a veure amb el missatge que transmeten els mitjans de comunicació.

Els mitjans de comunicació són l'instrument d'informació per excel·lència i, lluny de ser transmissors objectius de la realitat, els discursos emesos, implícits i explícits, els converteixen en agents fonamentals per a la difusió, consolidació i perpetuació de mites, idees, creences, valors, arquetips i estereotips. Si bé podrien ser agents claus per al canvi social, al llarg de la història hem vist com exerceixen de transmissors del poder i de perpetuació del sistema dominant.

Les i els periodistes posen en circulació percepcions, posicionaments i judicis de valor que ordenen els límits d'allò que pensem (Gómez, 2015) i el procés de codificació dels missatges està "(...) determinado por los significados e ideas que comprenden desde el conocimiento operativo de las rutinas de producción y las habilidades técnicas a las ideologías profesionales, el conocimiento institucional, pero también las definiciones, ideas y prejuicios sobre las audiencias a las que dirigen sus mensajes" (Gómez. 2016: 201). No es pot obviar que els missatges emesos pels mitjans incorporen una dimensió ideològica, política i ètica no exempta de "(...) la imagen hegemónica de la violencia de género y de las personas que son identificadas como víctimas y agresores en los marcos de reconocimiento establecidos" (ídem).

L'estudi s'emmarca en la línia d'investigació d'anàlisi feminista del discurs (Cabruja, 1996), anàlisi crítica del discurs (Giró, 1999, i Van Dijk, 2006) en l'àmbit

del periodisme, i en l'experiència proveïda per la psicotraumatologia, en l'àmbit teòric i pràctic, per poder definir i analitzar els coneixements que tenim sobre les dinàmiques d'aquestes violències i els processos de recuperació en l'àmbit psicològic. Per això aplicarem a la nostra anàlisi els criteris del Trastorn d'Estrès Post Traumàtic (TEPT) de l'American Psychiatric Association (2013)

Totes les eines estan utilitzades sota el paraigua de l'epistemologia feminista que intenta sociologitzar el coneixement i situar en el centre de la reflexió els problemes socials i polítics de la vida de les dones (Harding, 1996). Això també fa que entenguem la recerca com un compromís polític amb el canvi social (Haraway, 1991). Per tant, aquest treball parteix de l'epistemologia feminista que atorga rellevància al subjecte situat (Haraway, 1991) que està condicionat pel seu context social, històric, cultural, espacial i personal. I, en conseqüència, tant l'anàlisi com els resultats han de ser llegits des del moment històric, social i territorial en el qual s'ha fet la recerca i des de la nostra condició de dones feministes.

Tant des de l'anàlisi periodístic com des de la perspectiva terapèutica, aquest estudi s'emmarca en les recerques feministes perquè entenem que "las formulaciones que pretenden ser independientes del género, o 'neutrales', de hecho son sexistas porque reproducen la ficción social de que existe igualdad entre hombres y mujeres. (...) La 'neutralidad' significa dejar los presupuestos patriarcales existentes en sus sitios implícitos e incuestionados" (Walters, 1996: 31-32). En aquesta línia trobem "(...) creencias universales que determinan la conciencia y la autodefinición individuales" (Walters, 1996:43). Aquestes creences són modelades i emmarcades pels missatges culturals i socials (ídem), és a dir,

el macrosistema heteropatriarcal regeix la vida i les idees de les persones i està en l'arrel dels problemes als quals ens enfrontem, entre ells, les violències sexuals: “La cultura (instituciones sociales, artefactes y conceptos culturales) organiza y subyace a cualquier fenómeno psicológico”(Esteban, 2011, en Gifré, 2012: 91)

3.1. Anàlisi Feminista del Discurs i Anàlisi Crítica del Discurs

L'anàlisi feminista del discurs -AFD a partir d'ara- i l'anàlisi crítica del discurs -ACD a partir d'ara- i el coneixement de les dinàmiques i conseqüències de les violències ens permetrà mostrar les estratègies ideològiques dels discursos periodístics que s'articulen al voltant de les informacions sobre les violències sexuals que pateixen les dones, les nenes i els nens, i com aquestes transmeten el sistema sexe/gènere; els estereotips sexistes de dona i d'home; els mites sobre aquestes violències sexuals; el sistema jeràrquic de poder heteropatriarcal i com tot això influeix negativament en els processos de recuperació de les persones que les han patit.

L'AFD i l'ACD mostra algunes de les relacions complexes entre la ideologia, les opinions i el discurs de les notícies seleccionades i com elles impliquen representacions mentals que es transmeten explícitament i implícitament (Muntané. 2015). En l'anàlisi hem tingut en compte que les ideologies no són personals, sinó institucionals, polítiques i socials perquè són socialment compartides i “[...] representan los principios básicos que gobiernan el juicio social, a saber, lo que los miembros del grupo consideran *acertado o erróneo, verdadero o falso*” (Van Dijk, 1996: 12). Ara bé, quan ens referim als mitjans de comunicació també hem de tenir en compte que les ideologies expressades en el discurs “[...] se derivan

tanto de opiniones o actitudes socialmente compartidas como de las experiencias y valoraciones individuales, representadas en los llamados *modelos mentales*" (Van Dijk, 1996: 14 a Muntané. 2015).

En aquest marc, les i els periodistes son "[...] constructores de la realidad de su entorno. Pero además dan forma de narración a esta realidad y, difundiéndola, la convierten en una realidad pública" (Rodrigo, 1993:13). Ara bé, cal tenir present que: "Mediante nuestras relaciones y prácticas accedemos a un mundo construido, pero, simultáneamente, contribuimos a su construcción". (Cabruja, Íñiguez i Vázquez, 2000: 65).

En l'anàlisi de les notícies objecte d'aquest treball combinem la lingüística crítica (lèxic, sintaxi, estructures gramaticals...) i la sociolingüística (identifica 'models mentals'⁴) que són les eines utilitzades en el marc de la metodologia de recerca qualitativa, perquè com a investigadors busquem explicar el món i no quantificar-lo. Això ens permetrà identificar i desxifrar com els missatges dels mitjans de comunicació no només transmeten i perpetuen l'imaginari de poder d'aquestes violències sinó també com això influencia en els processos de recuperació de les dones que les han patit i com se les presenta com a fets individuals restant la dimensió social que tenen.

Cada mitjà farà ús del llenguatge en funció de la reproducció ideològica perseguida i per 'entendre' un text i desxifrar allò que està difonent l'emissor⁵ i

⁴ 'Models mentals' entesos com: "[...] la interfase crucial entre lo social y lo personal, entre lo general y lo específico, y entre las representaciones sociales y su activación en el discurso y otras prácticas sociales. (...) A diferencia de las representaciones sociales, los modelos son personales, subjetivos y están limitados por el contexto: registran lo que saben y piensan los individuos (en aquest cas les i els periodistes) acerca de hechos específicos, y dan cuenta de que esos acontecimientos y acciones se interpretan de manera subjetiva". (Van Dijk, 1996: 14)

⁵ L'emissor és aquella persona que produeix intencionalment una expressió lingüística en un moment determinat.

allò que rep el destinatari⁶: “[...] cal tenir en compte no només què diu l'emissor, sinó, què vol dir i per això s'ha de parar atenció a un cert nombre de nous elements, allò que la sociolingüística anomena *l'univers comunicatiu*” (Giró, 1999: 91). Perquè cal tenir en compte que els elements lèxics, la sintaxi, les estructures gramaticals i “[...] los titulares, las estructuras narrativas, las argumentaciones, la presentación gráfica, las estructuras sintácticas, las estructuras semánticas de coherencia, el conjunto de temas, etc” (Van Dijk, 1996: 19) són eines de transmissió d'opinions personals i de models mentals.

L'AFD i l'ACD permeten deconstruir el món polític, social i ideològic que es transmet a través d'unes notícies que es redacten amb intenció de l'emissor i per a uns i unes destinatàries específiques. A l'hora de l'anàlisi tenim present l'ús del llenguatge entès com una pràctica social en el marc d'unes coordenades històriques i socials amb les quals manté una relació dialèctica (Giró, 1999). El discurs dels mitjans no té lloc en un context asèptic ni és aliè a les relacions de poder. L'AFD i l'ACD em portaran, doncs, a explicitar que: “(---) l'ús del llenguatge està modelat per la societat i que ahora la modela (Giró, 1999: 103).

3.2. Anàlisi del Trastorn d'Estrès Post Traumàtic

És important aclarir que, si bé la cultura occidental taxonomitza i classifica totes les nostres manifestacions de dolor, considerem el Trastorn d'Estrès Posttraumàtic (TEPT) com el dolor experimentat després d'una vivència a la qual ens trobem incapaces de donar significat i que posa en qüestió tot el nostre món. Davant d'aquesta vivència, els nostres recursos són sovint insuficients i no sabem com afrontar-la. El cas estrany, després de patir una

⁶ El destinatari entendrem la persona o persones a qui l'emissor dirigeix l'enunciat.

agressió sexual, seria de fet no sentir aquest profund patiment, aquesta sensació de ràbia i impotència, aquesta incomprensió de les regles d'un món que fins a aquest moment es pensava segur.

Després de patir una agressió sexual, la resposta sana i habitual és el desenvolupament del que s'ha categoritzat com a "Trastorn d'Estrès Agut", que es mantindrà al voltant d'un mes i després del qual la persona podrà reaccionar de dues maneres. Recuperarà la seva vida normal o bé continuarà el malestar i això interferirà significativament en la seva vida quotidiana. La persona desenvoluparà, doncs, un "Trastorn d'Estrès Posttraumàtic" (TEPT), conseqüència d'haver viscut una situació altament traumàtica on hi ha hagut perill per a la seva vida i/o la seva integritat. Un 57% de persones desenvolupa un TEPT després de patir una violació o violències sexuals, i aquest es caracteritza per quatre grups de símptomes:

1. Reexperimentació, és a dir, reviure l'agressió, amb gran malestar físic i psíquic, associant diferents estímuls a aquesta.
2. Evitació de pensaments, situacions, llocs, persones, emocions, etc. que recordin l'agressió soferta.
3. Alteracions negatives cognitives i de l'estat d'ànim.
4. Hiperactivació física, hiperalerta, problemes de son, concentració i irritabilitat.

És habitual que amb posterioritat a la violència sexual, una gran quantitat de situacions (llocs, persones amb característiques similars, pel·lícules, notícies, converses, pensaments, etc.) s'associen a ella i produeixen respostes emocionals, cognitives i fisiològiques de dolor, com por o ansietat . Per tant, la persona

tendeix a fugir d'aquests estímuls i delimita una conducta d'evitació com intent per solucionar el problema. A la pràctica terapèutica amb les dones es pot observar com una de les situacions que acostumen a evitar les persones que han patit violències sexuals és informar-se sobre aquestes en els mitjans de comunicació. La forma com veuen reflectides les violències sexuals els hi recorden allò que han viscut i d'una banda els hi provoquen por, ansietat i malestar, i d'altra banda els retorna una imatge de persones victimitzades, incapaces d'afrontar allò viscut i de recuperar-se, al temps que reforcen el sentiment de culpabilitat (Femenías, 2008) i la por.

De la mateixa manera, l'enfocament individual del procés terapèutic⁷ s'engloba dins d'una perspectiva ecològica que considera inseparable la persona dels entorns en els quals s'inclou, tant en l'àmbit pròxim i quotidià (microsistema) com en funció de la relació entre aquests entorns (mesosistema). I en un àmbit més extens, el sistema social, polític i cultural al qual es troba (macrosistema). Aquests entorns no només funcionen com una sèrie d'estructures seriadades, que creen en la seva interacció factors de risc i protecció per patir violència (Save the Children, 2001), sinó que també configuren l'enfocament de la vida individual i col·lectiva d'un grup, en aquest cas el de les dones. "En una sociedad o grupo social en particular, la estructura y la sustancia del micro-, el meso- y el exosistema tienden a ser

⁷ Des de la psicotraumatologia es dona una atenció constant al nucli somàtic del trauma, tenint en compte que "el cos recorda" (Rothschild, 2015) per la qual cosa es treballa a nivell subcortical amb tècniques de processament de la informació (González y Mosquera, 2012) i consciència plena (Kabat-Zinn, 2007, Rodríguez, Bayón y Fernández, 2016). Així mateix, i des d'una òptica narrativa (Payne, 2002), la teràpia pot entendre's com "un procés semiòtic de construcció de significats a través d'un discurs col·laboratiu".

similares, como si estuvieran contruidos a partir del mismo modelo maestro, y los sistemas funcionan de manera similar" (Torrico, 2002: 55).

En conseqüència, es produeix la internalització del que s'anomena l'estructura de la dominació: un esquema relacional on una persona (la dona) ocupa el lloc de dominat, i l'altra (l'home) el lloc de dominant (Femenías, 2008 : 79). En la major part dels casos, com senyala Amartya Sen, no existeix el 'sentiment d'injustícia' (Sen, 2009), ja que les mateixes dones no reconeixen les situacions d'injustícia o violència que elles pateixen perquè la seva sensibilitat ha estat socialitzada i 'anestesiada' des de la infància en l'acceptació de situacions que es qualifiquen com 'naturals', 'apropiades' o fins i tot, 'justes'.

Aquesta internalització i el sentiment de culpabilitat que són difícils d'entendre en delictes tan greus contra la persona, es habitual en els casos de violències sexuals. La culpabilització de les dones per les violències que pateixen és part de la construcció social de gènere en les societats patriarcals. Els estereotips i mites sobre la conducta sexual i social adequada de les dones, fa que les dones que han estat víctimes, d'alguna manera, no es reconeixen en aquestes 'normes tradicionals de gènere'⁸ i es consideren 'culpables': "La violació és l'únic crim en que l'autor se sent innocent, i la víctima, avergonyida" (Chesnais, 1981 : 145).

I de la mateixa manera que els missatges dels mitjans reforcen el sentiment de culpabilitat també ho fan amb el de la por. La por retorna les dones a una

⁸ Perquè anaven soles de nit pel carrer; perquè van acceptar la invitació d'un desconegut; perquè havien begut alcohol; perquè anaven vestides de manera "no tradicional", perquè havien sortit amb un home que no era el nuvi/marit, etc.)

limitació de circulació per l'espai públic o privat i a unes limitacions d'horaris, vestimenta, i actituds que tenen efectes d'autocensura física i psicològica i esdevenen instruments per a la introjecció de mandats que obliguen les dones a autolimitar-se en l'exercici de totes o d'algunes de les seves llibertats (Velázquez, 2003).

El discurs dels mitjans, quan transmet mites, estereotips i models mentals heteropatriarcal, alimenta i dona sentit a aquestes autoinculpacions i a la por que com hem vist tenen conseqüències que impossibiliten l'autonomia personal en persones que han patit violències sexuals. La conducta d'evitació que es genera en les dones que han viscut aquestes violències acaba sent un problema en si mateixa, ja que redueix la vida de la persona i redueix les seves possibilitats de viure-la plenament.⁹.

3.3. Els agressors

Els discursos que emeten els mitjans de comunicació permeten construir un imaginari col·lectiu en el qual els homes agressors són els 'altres' contraposant-los al 'nosaltres' de forma que es minimitza no només la dimensió social de les violències sexuals sinó que es desresponsabilitza els homes agressors i a la societat.

D'una banda, els discursos de patologització, a través de metàfores i metonímies, a l'hora de presentar els homes agressors (Fernández Díaz, 2003) situen de forma reduccionista i limiten al terreny dels fets impulsius i individuals uns actes que són extremadament greus i que responen a una 'cultura' social. Aquest enfocament 'científic' de l'anormalitat serveix com

⁹ Veure Annex 1 TEPT

element probatori per justificar accions criminals. D'aquesta forma "[...] el sin sentido puede justificar una acción bastante reprobable, de modo que ver en la violación un acto de locura exime de responsabilidad directa y deja fuera la premeditación o cualquier signo de malevolencia consciente" (Fernández Díaz. 2003: 77). Emmarcat en aquesta patologització que desresponsabilitza l'agressor, els mitjans evidencien que els agressors no pertanyen al grup dels homes, que són els 'altres' enfrontats al 'nosaltres', i normalment associats a elements diferenciadors de nacionalitat, classe i/o de raça. Això permet "[...] crear la idea de la existencia de una unidad grupal y una defensa de ciertos intereses comunes, además de una idea de armonía que los 'otros' siempre parecen interrumpir, impedir o aniquilar" (Fernández Díaz. 2003: 81).

També és habitual comprovar com les informacions periodístiques s'ocupen més dels agressors desconeguts (malgrat que l'experiència de les associacions que treballen amb dones que han patit violències sexuals ens diu que entre el 70 i el 80% d'agressors són homes de l'entorn més pròxim) i per tant situant les agressions en espais públics. Això permet recórrer amb més facilitat a l'estereotip d'agressor misteriós, violent i 'anormal' perquè "la falta de vinculo real entre la agredida y el agresor brinda un margen más amplio de especulación y de búsqueda fácil de términos causales" (Fernández Díaz. 2003: 87).

D'altra banda, les minimitzacions i les justificacions dels homes agressors, especialment quan -com és el més freqüent- són persones conegudes. Aquestes minimitzacions ("només eren carícies", "ell no sabia el que feia" "no ho podia evitar"), sovint escoltades al mateix agressor tenen un efectiu ressò

a les notícies que presenten els mitjans de comunicació, i contrasten amb els malsons, la por de caminar soles pel carrer o les dificultats per experimentar intimitat amb altres persones. Són afirmacions verinoses perquè no els permeten reconèixer-se com a víctimes, en primer lloc, i supervivents, després, de delictes terribles que han sigut definits com "una bomba de reloxeria que no se sabe cuándo explotará" (Luberti, 1997: 118).

Davant d'aquest patiment, el procés de recuperació de les persones que han sofert violències sexuals sovint es complica i s'allarga en el temps el que dificulta el retorn a la seva vida abans de l'agressió. Quan des dels mitjans sempre es parla de "víctimes" s'està situant les dones en un estadi de debilitat que requereix protecció, i per tant, no només es dificulta el seu procés de recuperació sinó que també s'alimenta la submissió i dominació patriarcal. Quan les dones es presenten contínuament com a víctimes sense cap altre distinció es fa una contraposició entre elles i els altres, que serien doncs poderosos i forts. En aquesta recerca, i seguint la línia dels treballs feministes, volem demostrar la capacitat de resistència de les dones, com superen el discurs de victimització i com no només són supervivents sinó que van més enllà i són "vivents".

D'aquesta manera, estudiant el discurs com una pràctica social relacionada amb el poder –en aquest cas el poder masculí heteronormatiu- i transmissora dels símptomes de del Trastorn d'Estrès Posttraumàtic es podrà mostrar quin rol ocupa el llenguatge en relació amb el poder i amb la ideologia imperant. Es podrà evidenciar com les notícies analitzades produeixen a través de proposicions, explícites i implícites, situacions desiguals per a dones i per a

homes que reproduïxen i perpetuen els rols sexistes i situen la dona en una posició d'alteralitat, en el paper de víctima, d'objecte passiu de la violència i no pas en el que li correspon, com a subjecte, agent, persona activa i amb eines, experiències i sabers valuosos i plens de sentit per combatre-la.

Les dones que han patit violències sexuals són dones que s'han reconstruït i han estat capaces de crear una nova vida enfrontant-se a tots els mandats de gènere perquè més enllà dels estereotips que se'ls imposen són dones valentes i com a tals cal que siguin reconegudes.

3. Metodologia

El treball té un interès polític, social i ideològic ja que la nostra observació com a investigadores feministes no és neutra ni objectiva (Bartra: 2000) i això fa que ens situem en el marc de l'empirisme feminista que elimina els biaixos androcèntrics (Harding: 1996) i dubta sobre la irrellevància de la identitat de la persona investigadora.

En aquest marc vam utilitzar diferents mètodes de recollida d'informació quantitativa i qualitativa.

En primer lloc, vam fer una recollida de les informacions sobre violències sexuals acotades en el temps i en el nombre de mitjans. Així, ens vam centrar en cinc diaris en paper d'informació generalista, d'àmbit de tota Catalunya i editats a Barcelona: El Periódico, La Vanguardia, l'ARA, El País i El PuntAvui. El temps l'hem acotat al període del treball de recollida d'informació, entre els mesos de febrer i juny del 2016.

La metodologia utilitzada va ser qualitativa i les eines d'anàlisi utilitzades van ser l'AFD, l'ACD i l'ETP emmarcades en una epistemologia feminista. Això ens va situar amb una mirada crítica de la construcció de l'imaginari que transmeten els discursos periodístics sobre les violències sexuals, els agressors i les dones agredides. Aquestes eines són les que vam utilitzar per analitzar els discursos dels mitjans i per la valoració de les respostes de les dones participants en la recerca.

També vam utilitzar el qüestionari com un instrument bàsic de l'observació per formular una sèrie de preguntes que permetien mesurar una o més variables. Les preguntes van ser directes i de resposta tancada i oberta, és a dir, que el contingut de la pregunta coincidia amb l'objecte d'interès de la recerca.

Vam partir de la hipòtesi que les notícies dels mitjans de comunicació tenen com a efecte la reagudització del dolor, de maneres d'estar, sentir i pensar experimentades després de viure una violència sexual (victimització), i coherentment amb això vam incloure al qüestionari preguntes que reflectien els quatre grups de símptomes del TEPT, (Annex 1) com indicadores d'aquest dolor i malestar, per poder objectivar fins a quin punt aquesta hipòtesi es complia, és a dir, fins a quin grau llegir les notícies afectava les dones, i com. És a dir, vam fer servir els criteris del TEPT com indicadors del dolor experimentat després de llegir notícies relacionades amb violència sexual, i no com un problema de les participants. En aquestes situacions, seria trastornat no sentir estrès. Així, aquests criteris són reflex del dolor sentit, que torna a sonar en llegir les notícies, i no símptomes o problemes propis de les persones que hi participen.

És per això que vam evitar utilitzar un qüestionari estandarditzat de símptomes, i vam incloure les preguntes que feien referència a aquests criteris en un qüestionari més ampli, considerant de vital importància no patologitzar i explorar un altre tipus de respostes, com la ràbia, o la sensació de suport / solitud en llegir les notícies, o les opinions personals, tan valuoses i objecte principal d'aquest estudi. El qüestionari ens va permetre observar els fets a

través de la valoració que les dones han fet de les preguntes i quantificar i analitzar les respostes.

També vam utilitzar el grup de discussió entès com “una conversa acuradament planejada, dissenyada per obtenir informació d'una àrea definida d'interès, en un ambient permissiu, no directiu. Es porta a terme amb aproximadament set o deu persones (...) La discussió és relaxada confortable (...) per als participants, ja que exposen els seus comentaris i idees en comú .” (Krueger, 1991, 24). Durant aquest grup de discussió vam posar l'accent en la dinàmica de grup, en els missatges no verbals, en interès per al coneixement col·lectiu i la creació del mateix. Durant la discussió en grup una de les investigadores va actuar d'observadora i l'altra de moderadora participant i facilitadora.

3.1. Objectius i hipòtesis

Amb la selecció de les notícies sobre violències sexuals, la codificació dels diferents elements i la seva anàlisi amb les eines de l'AFD, l'ACD i l'ETP, volíem posar de manifest els postulats implícits dels textos periodístics.

Aquest estudi es proposava aconseguir un objectiu general:

Analitzar quins mites i models mentals transmet el discurs de les notícies seleccionades.

Amb aquest objectiu es pretenia demostrar les següents hipòtesis:

1. El discurs perpetua un imaginari col·lectiu que minimitza l'agressió.
2. El discurs perpetua un imaginari col·lectiu que justifica l'home agressor.

3. El discurs contribueix a revictimitzar les dones perquè les indueix a reexperimentar el trauma, potencia les distorsions cognitives de culpabilitat i justificació, i indueix estats emocionals desagradables (tristesa, ràbia, por).

3.2. Selecció de la mostra

D'acord amb el que ja hem exposat a l'inici d'aquest treball, les dones que han patit violències sexuals són les protagonistes d'aquesta recerca. I per això mateix la nostra primera actuació va ser plantejar el treball a les dones que assisteixen o han assistit a teràpia de recuperació a AADAS (Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment).

Se'ls hi va explicar quin era l'objectiu de la recerca i com es desenvoluparia el treball individual i en grup. Es va comentar que el treball els hi podria provocar diferents reaccions emocionals i/o físiques que els hi podrien sobtar però que en qualsevol moment podien abandonar-lo. També es va insistir en explicar-los que el respecte cap a la seva vivència personal sempre seria situat per davant de qualsevol altre objectiu. I se les va informar que el seu anonimat seria respectat si no deien el contrari.

Del total de dones amb qui es va contactar i se'ls hi va explicar i oferir participar del projecte, 14 van acceptar l'ofertament¹⁰. Així es va crear un grup heterogeni de dones que havien patit diferents tipus de violències sexuals i es trobaven en diferents etapes del procés de recuperació, la qual cosa ens va permetre oferir una mostra diversa d'edat, condició social i nivell acadèmic.

¹⁰ Aquesta xifra ha de ser considerada molt significativa perquè habitualment a les persones que han patit violències sexuals els costa participar de treballs de grup, especialment quan es tracta d'exposar les seves vivències. Contrastades amb aquest fet, les dones participants van destacar la importància d'un projecte que analitza el mitjans des del seu punt de vista.

EDAT

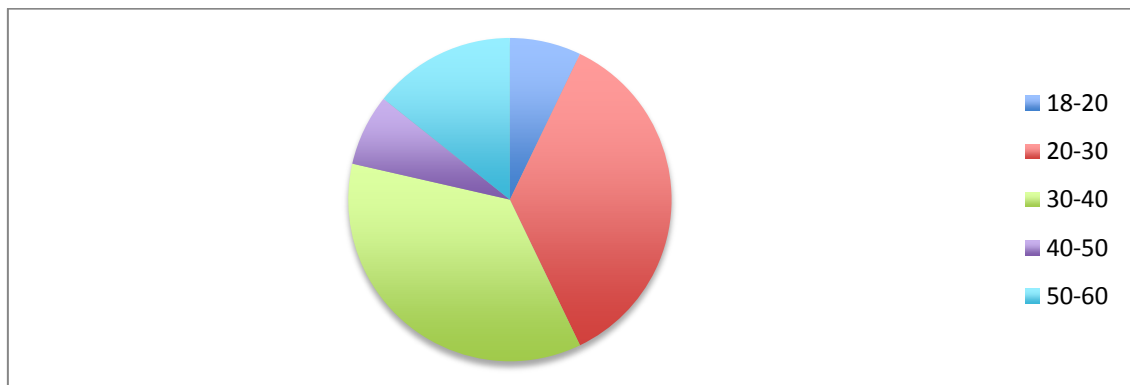
18-20: 1

20-30: 5

30-40: 5

40-50: 1

50-60: 2

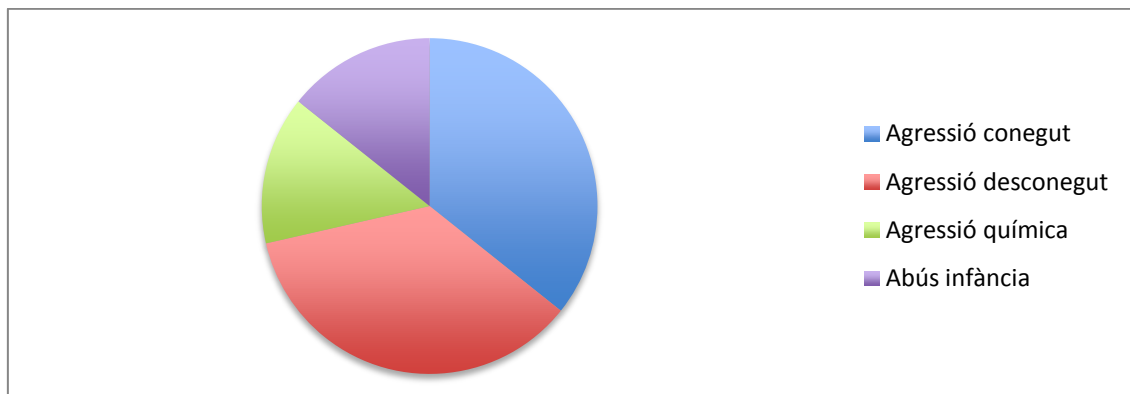
TIPUS DE VIOLÈNCIA VISCUDA

Agressió sexual a la vida adulta per part de conegut: 5

Agressió sexual a la vida adulta per part de desconegut: 5

Agressió sexual mitjançant substància química: 2

Abús sexual ocorregut en la infància: 2

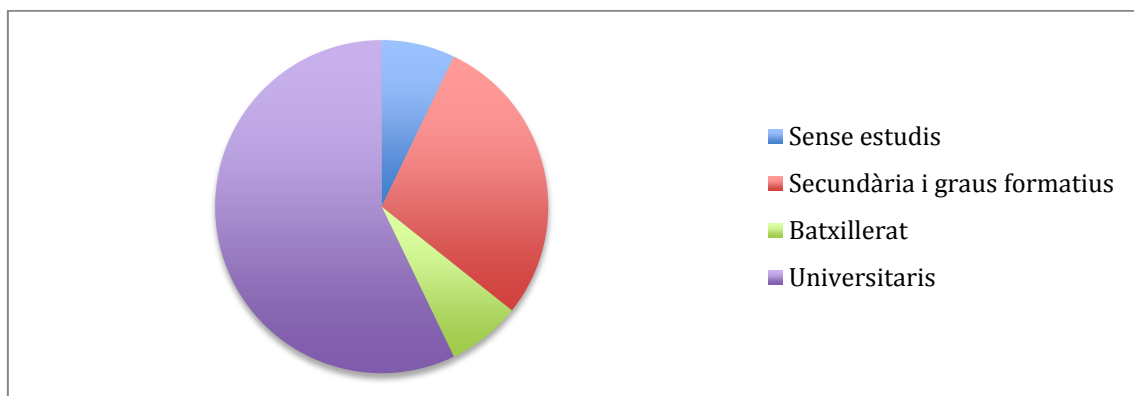
FORMACIÓ ACADÈMICA

Sense estudis: 1

Secundària i Graus formatius: 4

Batxillerat: 1

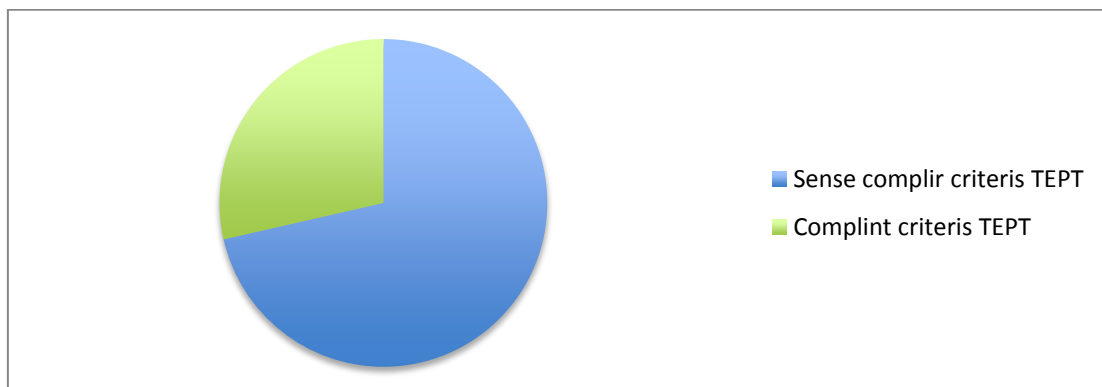
Universitaris: 8

MOMENT DE RECUPERACIÓ

Sense símptomes de TEPT: 10

Complint criteris per al TEPT: 4

3.3. Corpus d'anàlisi

Vam decidir fer un seguiment dels quatre diaris editats a Barcelona i d'àmbit de tota Catalunya - El Periódico, La Vanguardia, l'ARA, El País i El PuntAvui - entre els mesos de febrer i juny del 2016¹¹ (Annex 2):

1. "El pederasta es confessa: 'Ho vaig fer, em pensava que em vindrien a buscar abans'"
El Periódico, 6 de febrer de 2016
2. "L'institut va actuar bé en el cas de la violació"
El Punt Avui, 21 de maig de 2016
3. "Absolen els dos acusats de la violació d'una dona a Palamós"
El Punt Avui, 10 de juny de 2016
4. "El CGPJ avala que la jutgessa preguntés a una violada si havia tancat les cames"
La Vanguardia, 16 de juny de 2016
5. "La exasesora de Unió ratifica en el juicio que Torramadé abusó de ella"
El País, 15 d'abril de 2016
6. "No m'ho hauria imagina't mai, en Quim semblava una mosqueta morta"
ARA, 9 de febrer de 2016
7. "Així va caure 'el violador del cúter'"
La Vanguardia, 5 de març de 2016
8. "No te han puesto nada en la bebida"
El Periódico, 5 de maig de 2016

¹¹ La primera selecció feta constava 15 notícies que hem reduït a 8 –representatives de tots els mitjans i de tipus d'agressió (abús sexual, violació,)- tenint en compte l'estat emocional de les dones participants i per considerar que ja eren suficients per a l'anàlisi final en comprovar que els missatges eren reiteratius.

3.4. Plantejament metodològic

La sessió es va convocar el dia 15 de juliol de 2016 a una sala del Centre Cívic Les Cotxeres de Borrell. Les 14 dones, que no es coneixien entre elles, van arribar puntuals i es van mostrar afectuoses i predisposades al treball.

El treball es va oferir tant a dones que es trobaven en teràpia i incloïen les notícies sobre violència sexual entre les seves situacions temudes, com a dones que havien finalitzat el seu recorregut terapèutic i desitjaven col·laborar. Tot i que la intenció inicial era plantejar la sessió com una tècnica d'exposició, aprofitant-la per ajudar a enfrontar aspectes dolorosos del trauma, el fet de que 10 de les dones no presentessin en el moment de l'activitat simptomatologia coincident amb un TEPT ens va fer demostrat la importància de l'apoderament personal i la col·laboració. Tanmateix, l'activitat es va portar a terme en un entorn controlat, combinada amb tècniques de disminució de l'activació, en previsió de un possible malestar després d'haver llegit les notícies.

Es va proposar l'exercici d'opinar sobre les notícies, en un context individual i grupal, amb dos objectius:

1. Augmentar la sensació de poder personal en la possibilitat d'enfrontar-se a una situació desagradable i fer sentir la pròpia veu, millorant la pròpia agència.
2. Col·laborar a la millora de la presentació de les violències sexuals en els mitjans de comunicació per evitar missatges sexistes que culpabilitzen i victimitzen les dones.

Es va escollir el format de grup perquè es considera important comptar amb espais de reflexió i comunalitat, i perquè pot tenir una influència positiva en la vivència de les dones, al donar consistència a allò que ja saben, és a dir, que la violència és una qüestió que té molt a veure amb l'àmbit cultural, i social. Trobar-se amb persones que “no han viscut necessàriament el mateix tipus de violència, però han conegut els mateixos sentiments(...)”. Aquesta sororitat és un element central al procés de canvi: aquesta comunalitat de experiència permet a les dones adonar-se que això que viuen privadament, que és generalment individualitzat i psicologitzat, és també un fenomen social” (Gruppo di lavoro e ricerca sulla violenza alle donne, 1993)

Se'ls va repartir una carpeta a cadascuna amb les fotocòpies de les 8 notícies aparegudes a diferents capçaleres de diaris editats a Barcelona i seleccionades per l'objecte d'aquest estudi.

En cap moment es van induir valoracions sobre les notícies. Només se les va informar sobre què pensàvem que podien fer a partir de la lectura: expressar els seus sentiments, proposar canvis, marcar aspectes que no els hi agradessin; marcar aspectes amb els que hi estiguessin d'acord... També tenien l'opció de no marcar ni comentar res. El treball va ser molt obert i sempre escoltant les seves emocions i les seves reaccions físiques.

A la carpeta també hi havia un qüestionari (Annex 3) amb 13 preguntes per respondre un cop haguessin llegit totes les notícies. També se'ls hi va recordar que podien no contestar cap de les preguntes o aquelles amb les que no se sentissin còmodes.

Elles havien d'opinar sobre els discursos de les notícies com a tasca d'exposició i afrontament, controlant el nivell de malestar experimentat mitjançant l'Escala d'Unitats Subjectives d'Ansietat (SUDS) (Wolpe, 1958, en Jarero, 2013). Aquesta escala es pot respondre des de 0, on no n'hi ha malestar, fins a 10, on el malestar és màxim. Cal tenir en compte que les dones estaven familiaritzades amb aquest instrument, que es fa servir sovint a les sessions terapèutiques. El malestar experimentat per les dones el vam mesurar en quatre moments:

- Abans de començar a llegir les notícies
- Després de llegir-les
- Després del grup de discussió
- Set dies després del treball

Després de l'anàlisi individual es van fer exercicis de disminució de l'activació física, respiració, moviment i veu (aquest últim proposat i conduït per una de les dones participants en la recerca), i un descans. A continuació es va fer un grup de discussió on es va parlar del que s'havia llegit i de com s'havia viscut. La metodologia incloïa un exercici de relaxació que no es va dur a terme per què el grup va preferir esgotar el temps disponible continuant parlant de les informacions sobre violències sexuals als mitjans de comunicació.

3.5. Indicadors generals

Els indicadors estan construïts a partir dels diferents mecanismes de creació de consens social, falses creences, mites heteropatriarcal i mecanismes

d'exculpació (Bandura, en Strano, 2003) mitjançant els quals la persona, i la societat, posen en pràctica una sèrie d'estratègies absolutòries. Són mecanismes psicològics que poden desactivar selectivament el control moral i afavorir i consentir la conducta antisocial, i que a nivell social contribueixen a eximir la societat de responsabilitat. Així, no es crea una opinió general de rebuig com amb el narcotràfic o el terrorisme polític. A partir d'aquí i de l'anàlisi que les dones han fet dels textos de les notícies vam definir una sèrie de grups d'indicadors.

3.5.1. Mecanismes que minimitzen la violència

- 3.5.1.1. Ús de llenguatge eufemístic
- 3.5.1.2. Confrontació avantatjosa
- 3.5.1.3. Difuminació de la responsabilitat
- 3.5.1.4. Les violències sexuals s'associen a l'ús de la força física
- 3.5.1.5. Les violències sexuals són un tema privat

3.5.2. Mites sobre els agressors: mecanismes d'exculpació

- 3.5.2.1. Humanització dels homes agressors
- 3.5.2.2. Els homes no poden controlar els impulsos sexuals
- 3.5.2.3. Els homes agressors tenen una vida desestructurada
- 3.5.2.4. El consum de substàncies és la causa de les violències sexuals
- 3.5.2.5. Els agressors estan malalts

3.5.3. Mites i mecanismes psicològics que revictimitzen i culpabilitzen les dones

3.5.3.1. Deshumanització de la persona agredida

3.5.3.2. Atribució de la responsabilitat

3.5.3.3. S'invisibilitza i/o es qüestiona la paraula de la persona agredida

3.5.3.4. Necessitat de justificar i/o demostrar l'agressió i la resposta

3.5.3.5. Si no hi ha ferides, vol dir que no hi ha hagut violència/no ha sigut tan greu.

3.5.3.6. Ocultació del poder de lluita i recuperació de les persones agredides

4. Anàlisi de la mostra

En aquesta anàlisi tenim en compte la realitat de les violències sexuals a partir d'estudis, recerques i enquestes, d'àmbit autonòmic i internacional, que desmunten els mites transmesos per les informacions.

A continuació, relacionem els extractes dels discursos que mantenen els mites heteropatriarcals que defineixen la masculinitat i la feminitat hegemònica i els comentaris i reflexions fetes per les dones (identificades amb inicials) que han participat en la recerca¹².

4.1 Mecanismes que minimitzen la violència

4.1.1 Ús de llenguatge eufemístic

“Investigaciones de laboratorio informan del poder desinhibitorio del lenguaje eufemístico, las personas tienden a una mayor agresividad si la acción no es llamada con su nombre verdadero sino con otro menos violento” (Strano. 2003: 67)

Mitjançant aquest mecanisme s'amabilitza l'acció, se la fa semblar menys nociva, i qui la porta a terme se sent menys culpable.

¹² Hem respectat l'idioma en què cada dona es va expressar així com les marques tipogràfiques (majúscules, signes d'exclamació...) que van utilitzar.

“Ja no he tornat a mantenir **relacions sexuals**. ¡Amb ningú! I de cap manera. Estic net” (Annex 2. Notícia 1)

“La llegenda del 'Beni'” (Annex 2. Notícia 1)

“Per a ell eren (les noies) **cossos estranys** dins d'un espai que ja s'havia fet seu” (Annex 2. Notícia 1)

“En realitat, a partir d'aquestes pretensions va teixir **una xarxa que va atrapar** un nombre desconegut de nens d'entre 9 i 14 anys” (Annex 2. Notícia 1)

“Costarà saber **quants nois es van quedar a soles amb ell** en aquell despatx. Resultarà encara més difícil esbrinar quants **van ser enganyats** per algú en qui confiaven” (Annex 2. Notícia 1)

“Si el 'Beni' ja **era cèlebre** en la memòria infantil de milers de barcelonins, ara entrarà de ple en la llegenda negra del col·legi” (Annex 2. Notícia 1)

“En els últims quatre anys, des que em vaig retirar aquí, he tingut petites feines, he sigut, entre altres coses, socorrista en una piscina municipal, i mai, mai més s'ha tornat a repetir **el que va passar** a Barcelona.” (Annex 2. Notícia 1)

- Llegenda? Sembla que sigui un futbolista. Algú important (AI)

- I el Beni? Com si fos el veí de la porta del costat! (II)
- Cuando dice que se quedaron a solas... éste no es el tema, el tema es que él los llevaba allí para abusar de ellos ¿Por qué no dicen las cosas claras? (LJ)
- “El que “va passar”? No, el que TU vas fer!” (EE)
- No eran “relaciones sexuales”, parece que los chicos consintieran, y no es así”. (EH)

“No hauria dit mai que tenia **aquestes desviacions**, insisteix” (Annex 2. Notícia 6)

“Mai no vaig sospitar que **fos un depravat**” (Annex 2. Notícia 6)

“En cap moment no va fer res que em fes pensar que fos capaç de tenir **una conducta indecorosa**” (Annex 2. Notícia 6)

“És molt difícil detectar **aquests monstres**” (Annex 2. Notícia 6)

- ¿Desviaciones? (AM)
- ¿Què vol dir conducta indecorosa? Quina manera de dir que era un abusador (II)

4.1.2. Comparació avantatjosa

Quan es compara una situació violenta amb una altra que aparentment ho és menys, la conducta greu apareix minimitzada ja que hi ha d'altres de més reprovables.

“Han sigut nombrosos els comentaris en l'edició digital d'aquest diari de lectors que s'han identificat com a exalumnes. Abunden els 'sorpresos' i defensen que **a ells sempre els va tractar 'bé'**” (Annex 2. Notícia 1)

“La han violado, sí, pero **no le han puesto nada en la copa**” (Annex 2. Notícia 8)

- La han violado, sí, pero... PERO QUÉ??? (EE)
- Sí, però... ?????? (KD)
- Brrrrrr (AM)
- ¿Esto es una broma? (KD)
- Què diu??? (MB)
- ¿Entonces no pasa nada? (AM)

4.1.3. Difuminació de la responsabilitat

Si apareixen altres responsables -institucions, societat, família, alcohol- la responsabilitat es dilueix i es reparteix. Ningú és responsable absolut i molt menys l'agressor.

Quan la responsabilitat es compartimenta se li resta poder tant a la conceptualització jurídica -de caràcter públic- com a la filosòfica -de caràcter moral-.

“Vaig pensar que tot això se sabia abans, que **no trigarien tant**” (Annex 2. Notícia 1)

“De fet, fins i tot m'estranya que hagin trigat quatre anys a fer-se públics els fets. Suposo que els Maristes, amb qui **vaig arribar a un acord** per anar-me'n del col·legi el 2011, també **han fet el possible perquè tot això no transcendís.**” (Annex 2. Notícia 1)

“Vaig ser feble, com ja li he dit. No m'agrada que em diguin pederasta. Ja sé que no és una excusa, ni un motiu per justificar el que va passar, però **vaig ser educat en el catolicisme més estricte, vaig estar intern** durant més de

16 anys en un col·legi amb altres nois, **on vaig tenir algunes experiències sexuals.**" (Annex 2. Notícia 1)

- NO (LJ)
- ¿Qué quiere decir? (EE)
- Si els Maristes ho sabien i no van fer res, també són culpables i haurien de ser castigats (EA)
- Així, la culpa de qui és? No és d'ell? Quina barra! (II)

"L'institut **va actuar bé** en el cas de la violació." (Annex 2. Notícia 2)

"El centre de Mataró **va alertar** la mare d'indicadors de risc en la jove"
(Annex 2. Notícia 2)

"L'expedient que va encarregar l'Ajuntament de Mataró per aclarir què va passar en el cas de la menor discapacitada que hauria estat violada conclou que l'institut Miquel Biada, on estudiava la jove, **va actuar de manera correcta d'acord amb els protocols** de protecció de la infància i l'adolescència" (Annex 2. Notícia 2)

"(...) el '**treball continuat** amb la família i la resta d'agents que intervenen en el seguiment de la menor va facilitar que la mare pogués ser coneixedora dels fets' i **acabés cursant la denúncia** corresponent" (Annex 2. Notícia 2)

- NO (LJ)

- Resumiendo: “el instituto lo ha hecho todo muy bien” (AA)
- No especifica on es va cometre, però s’entén que a l’institut (AE)
- L’institut es desresponsabilitza (LC)

“Igual que Fábregas, **los nueve comensales restantes han negado con rotundidad** haber visto ningún tocamiento, ni sexual ni casual, y han mantenido que firmaron un documento de apoyo a Torramadé” (Annex 2. Notícia 5)

“**Él habló con la víctima** y ésta le relató unos hechos que coincidían con lo que le habían asegurado haber visto dos ediles de Salt y el alcalde de Bescanó, que hoy lo han negado” (Annex 2. Notícia 5)

- Perdó? (TR)
- Hay gente cómplice de lo que pasó y no se presta atención a eso en la noticia (KD)
- Suele pasar, la gente guarda silencio. El problema es el miedo (LJ)

“Les monitores (...) encara **no s’acaben de creure** que sigui un pederasta confés. Tampoc no se’n saben avenir els usuaris de les instal·lacions, que comparteixen la sensació de **sorpresa i perplexitat** amb els veïns d’Espolla, Capmany i Sant Climent Sescebes” (Annex 2. Notícia 6)

“**És molt difícil detectar** aquests monstres, superen els tests psicològics amb facilitat’, apunta Àlex Terés, gerent del Consell Esportiu de l’Alt Empordà” (Annex 2. Notícia 6)

“Semblava una persona **molt correcta**” (Annex 2. Notícia 6)

- Excuses (AE)
- Són molt llestos? El problema és dels psicòlegs i dels tests que no saben fer la seva feina? (GS)

“Els seus pares eren de l’Uruguai, però quan ell era petit encara van fugir per la complicada vida del **pare, atracador de bancs**” (Annex 2. Notícia 7)

- El culpable seria doncs el pare? (TR)
- Qui és el responsable? Només ell (AE)

“(…) **una lógica, envenenada pero dominante**, rige los contactos entre ellos bajo las luces de la discoteca y el influjo del alcohol” (Annex 2. Notícia 8)

"Si un chico te invita a **una copa... quiere sexo**" (Annex 2. Notícia 8)

“Si un chico te invita a **una copa... te quiere follar**”, recoge la opinión de una chica anónima citada en el estudio. “Es **una ley no escrita...** si acepta el

cubata... está mostrando interés en ti...”, confirma otro chico” (Annex 2. Notícia 8)

- ¿Esto es una noticia? Está mal darle relevancia a frases que no hacen sino dar morbo a quien lee (LJ)
- Entiendo por tanto que el periódico que publica esta noticia está de acuerdo con esta opinión, puesto que la resalta y le da importancia (TR)
- Lleis de la nit? (LC) (KD)
- Parece que estén justificando que como había bebido ya se sabe... (AM)
- NO (LJ)
- Clar, com que hi ha unes lleis de la nit i havia begut, no és responsable de res (MB)

“La **màxima institució dels jutges** (...) justifica la seva decisió que cap dels advocats presents, ni el **ministeri públic** no van fer constar cap queixa durant l’interrogatori de la víctima” (Annex 2. Notícia 4)

- Sempre es justifiquen igual (AI)
- A ells no se’ls ha fet mal (AE)

4.1.4. Les violències sexuals s'associen a l'ús de la força física

Els mitjans continuen informant des del sensacionalisme, destacant l'ús de la força, quan la realitat ens diu que el 60% dels abusadors té un apropament tranquil i amigable (Luberti, 1997).

Amb aquestes informacions promouen una cultura de la por entre les dones que els hi resten llibertat i autonomia, associant indirectament les violències a agressors desconeguts. Les dades de les associacions d'assistència a dones ens informen que entre el 70 i el 80% dels agressors són persones conegudes.

“Tenia un tracte molt amable amb la gent, era educat. **No hauria dit mai que tenia aquestes desviacions**”, insisteix” (Annex 2. Notícia 6)

“(…) la víctima **hauria d'haver presentat unes lesions** més evidents que les que li van detectar els metges si l'agressió es va produir com ella relata” (Annex 2. Notícia 3)

- Per què ha d'haver-hi lesions? (AE)

“La captura de l'últim **depredador sexual** en sèrie de Barcelona” (Annex 2. Notícia 7)

“Després se sabia que havia tornat **de cacera** (...)” (Annex 2. Notícia 7)

- Quina por (TR)
- Nosaltres som les preses, doncs? (MB)

4.1.5. Les violències sexuals són un tema privat i puntual

Es continua transmetent que les violències sexuals no són fruit d'una estructura social, cultural i política. Es manté l'imaginari que ocorre en un determinat ambient i en unes determinades circumstàncies

Entre el 15 i el 25% de dones europees -una de cada 10- ha estat víctima d'una agressió sexual a Europa des dels quinze anys. (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA, 2014).

Una de cada 20 dones a Europa ha estat violada. (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA, 2014).

El 26,6% de les dones entre 18 i 70 anys de Catalunya -una de cada quatre- ha patit una agressió masclista d'especial gravetat al llarg de la seva vida. (Enquesta de Violència Masclista de Catalunya, 2010).

El 6,8% de les dones ha estat víctima d'alguna agressió masclista que la mateixa víctima ha considerat delictiva, però només el 17,7% d'aquestes

dones ha denunciat els fets. (Enquesta de Violència Masclista de Catalunya, 2010).

La prevalença de l'abús sexual és de 17,9%. Un 15% dels homes i un 19% de les dones manifesten haver patit aquesta violència abans dels 18 anys. (Pereda, 2007)

Encara que hi ha un augment en la seva detecció, només es coneixen entre el 10 i el 20% dels casos (Save the Children, 2001)

“Ens agradaria que **no es fes més enrenou** amb aquest tema, perquè en aquests moments no hi ha res que ens faci pensar que Benítez hagi comès cap delictes sexual a l'Alt Empordà. Ha de quedar clar que **aquí no ha passat res**”, insisteix” (Annex 2. Notícia 6)

“El jutge en va decretar la llibertat provisional, igual que en el cas dels Maristes, amb **la prohibició d'aproximar-se al menor.**” (Annex 2. Notícia 6)

“Aquí és **molt difícil o quasi impossible que hagi fet res als nens**, perquè estem tots junts”, corrobora la Mercè, que admet que Benítez treballava bé i que en cap moment en va dubtar” (Annex 2. Notícia 6)

“Després de fer de socorrista **jugava** amb els nens a la pista esportiva”, recorda. “Tenia cura de la mainada, **jugava amb ells i els entretenia**. Tot sempre amb molta gent, això sí” (Annex 2. Notícia 6)

- Silenci. Costa d'acceptar (LC)
- Tabú (EA)
- Perdó? (AE)
- ¿Qué quieren decir? ¿Qué a ellos no les pasaría? (II)
- ¿¿Por qué aparece ESTA noticia como relleno, y la otra como importante?? (LJ)
- No és un problema d'UN menor, i s'hauria de dir (TR)
- ¿Por qué no dicen que parece que una vez no sea suficiente? ¿Por qué no critican la libertad provisional? (AA)
- Així perquè jugava i els entretenia, quina merda! No els hi podia fer res? A ells no? (GS)

4.2. Mites sobre els agressors: mecanismes d'exculpació

4.2.1. Humanització dels homes agressors

Com que se suposa que els agressors són monstres, persones no integrades a les seves comunitats, els mitjans fan notícia de la sorpresa que provoca en la comunitat el fet que semblin persones normals. Així, ofereixen una imatge de 'naturalitat' destacant aspectes personals i emocionals que situen els agressors com a persones per qui sentir compassió o llàstima.

Tot i que no existeix un perfil de personalitat únic d'agressor sexual però sí que diferents autors han establert característiques o similituds. "Las cuatro categorías estipuladas por Cohen et al. 1971 (citados en Redondo,1998) son: *El violador por desplazamiento* de la agresión, sujeto que despliega la conducta como expresión de su ira o rabia; *el violador compensatorio*, busca a través del acto delincuencia, armonizar su actividad sexual, puesto que por medios normalizados no lo logra; *el agresor de difusión sexual y agresiva, sádico*, que encuentra placer en el sufrimiento de las víctimas; y *el agresor impulsivo*, no calculador de la situación, oportunista desinhibido." (Larrotta Castillo i Rangel Noriega, 2013: 110)

"Viu, amb el seu **germà bessó**, en **una caseta** d'una planta, en un barri perifèric d'un petit poble de la província de Girona" (Annex 2. Notícia 1)

“Vaig pensar que tot això se sabia abans, que no trigarien tant’, diu a manera de salutació quan arriben els periodistes d’EL PERIÓDICO, als quals rep davant **la porta de la seva modesta vivenda**” (Annex 2. Notícia 1)

“(…) els veïns el recorden com una persona de **tracte afable**, que sempre estava **disposada a col·laborar** en diverses activitats ciutadanes.” (Annex 2. Notícia 1)

“Prega que es mantingui l’anonimat del lloc, que està perdut entre boscos, per mirar de **protegir el seu germà**, que pateix una **minusvalidesa** intel·lectual del 47%.” (Annex 2. Notícia 1)

“El seu **germà bessó es quedarà sol al poble** i no vol que ningú el molesti. ‘Ell no té la culpa de res’, clama.” (Annex 2. Notícia 1)

“Joaquín Benítez ha sigut el **'Beni' per a moltes generacions d'alumnes** de col·legi dels Maristes Sants-les Corts” (Annex 2. Notícia 1)

“Han sigut nombrosos els comentaris en l’edició digital d’aquest diari de lectors que s’han identificat com a exalumnes. Abunden **els 'sorpresos' i defensen** que a ells sempre els va tractar ‘bé’” (Annex 2. Notícia 1)

- Per què es fa una notícia que deixa bé a l’agressor? (LC)
- No s’hauria de fomentar la compassió per l’agressor i el seu entorn(LC)
- Em fa sentir malament (EA)

- IMPERDONABLE (EA)
- EXCUSES (AE)

“No m’ho hauria imaginat mai, en **Quim** semblava una mosqueta morta”
(Annex 2. Notícia 6)

“Els usuaris de les piscines municipals de Figueres i Espolla, **perplexos** per la confessió de Benítez” (Annex 2. Notícia 6)

“Les monitores (...) encara **no s’acaben de creure** que sigui un pederasta confés. **Tampoc no se’n saben avenir** els usuaris de les instal·lacions, que comparteixen la sensació de **sorpresa i perplexitat** amb els veïns d’Espolla, Capmany i Sant Climent Sescebes” (Annex 2. Notícia 6)

“(...) entre finals de març i principis de juny de l’any passat, quan **va treballar com a socorrista i auxiliar en cursos de natació** a la piscina municipal de Figueres (...) a banda de fer de **socorrista de la piscina municipal d’Espolla** els estius del 2014 i 2015. A més, fins fa ben **poc treballava de cambrer** els caps de setmana al restaurant Cafè del Centre de Peralada (...)” (Annex 2. Notícia 6)

“Tenia un tracte **molt amable** amb la gent, era **educat**” (Annex 2. Notícia 6)

“(…) admet que Benítez **treballava bé** i que en cap moment en va dubtar”

(Annex 2. Notícia 6)

“Semblava una persona **molt correcta**” (Annex 2. Notícia 6)

“Semblava **seriós i formal**” (Annex 2. Notícia 6)

“ (…) **feia molt bé la seva feina**: mai no deixava que ningú entrés a la piscina si abans no s’havia dutxat” (Annex 2. Notícia 6)

“**Després de fer de socorrista jugava** amb els nens a la pista esportiva”, recorda. **Tenia cura** de la mainada, jugava amb ells i els entretenia” (Annex 2. Notícia 6)

- Mal título (LJ)
- INDIGNANT (EA)
- Excusas (LJ)
- Y las personas expertas? (LJ)
- Esta noticia se daba en un párrafo: los abusadores son personas normales (EH)
- No ens importa el què els hi semblava als veïns, ens importa el què va fer. I ens importa com això ha afectat a les víctimes. I d'això no en sabem res. (GS)
- Els nens tampoc hi són? (TR)
- Em fa sentir malament (EA)

- No s'ho acaben de creure? Per què? (LC)
- !!Cuántos párrafos en defensa del agresor!! ¿No bastaba con uno? (LJ)
- ¿Per què es noticia? Parlen més de l'agressor i de com era de bona gent que no del que va fer! (AE)
- Aniria bé que les notícies també condemnessin als agressors i es possessin al lloc de les víctimes, la vida de les quals canvia sense cap justificació (LC)
- Hablan muchos de la impresión de los compañeros y tendrían que remarcar más la gravedad y las consecuencias que tienen los abusos en los niños EE)
- Seríós, formal, amable... quin fàstic! Els abusadors no són així. (II)

“Perdona’m. Em sap molt de greu”. Diego Nicolás **no va tenir el valor de mirar als ulls** a la **seva núvia**, la dona que coneixia des de **feia nou anys**”
(Annex 2. Notícia 7)

“La família de la seva núvia el va adoptar com un fill. **Treballador, assenyat i responsable**. Va passar uns quants anys **instal·lant fibra òptica** per a Movistar, va ingressar a les llistes de l'**atur**, però no va trigar a trobar feina en **un taller de reparació d'automòbils** a la Zona Franca. Era **tan agradable** que el cap va voler que estigués rere el taulell per tractar directament amb els clients” (Annex 2. Notícia 7)

“Els pares de la seva núvia van ser molt feliços quan la parella es va comprometre oficialment i després de viure un temps en una planta baixa d’una casa a prop de la plaça de Lesseps van decidir casar-se. Els preparatius estaven en marxa. Ja tenien fins i tot el més difícil, una data per al casament” (Annex 2. Notícia 7)

- Volen aconseguir que sentin compassió? Sento ràbia (LC)
- ¿¿Es muy buena gente?? (AA)
- Per què l’humanitzen?? (AE)
- ¿Cal explicar la trista vida de l’agressor? (AI)
- “¿?”(GS)
- Per què humanitzen a algú així? Sembla de intentar “entendre” la figura del agressor en lloc d’allunyar-la (MB)
- Indignant (EA)
- Per què es dona veu a aquest personatge? Ell apareix com una pobra víctima! On són les víctimes?(EE)
- Em fa pena (EH)
- Imperdonable (EA)
- No és culpable per què té núvia? (II)

4.2.2. Els homes no poden controlar els impulsos sexuals

L’abusador utilitza estratègies molt precises per preparar i dur a terme l’abús. I sap perfectament que es tracta d’un abús (Luberti, 1997)

“Las violaciones tienen (...) un móvil agresivo más que sexual pues su objetivo es provocar humillación y temor y tener sensación de poder y no la satisfacción sexual” (Galiana, 1994: 23)

L'agressió sexual no obeeix ni a la satisfacció d'un desig frustrat o postergat ni a urgències biològiques. És simplement una expressió calculada de política sexual, un ritual de dominació per mantenir l'*statu quo* d'un sistema que afavoreix els interessos masculins (Caputi, 1991)

“Assumiré la meva responsabilitat: el que vaig fer, ho vaig fer i tot va ser per la meua pròpia **debilitat**. Durant molts anys vaig sentir com **un impuls que no podia evitar**, encara que sabia que feia mal fet” (Annex 2. Notícia 1)

“**Vaig lluitar contínuament contra mi mateix, contra els meus impulsos.**”
(Annex 2. Notícia 1)

“A vegades algun noi es quedava perquè jo li fes un massatge i aquella **temptació** era superior a mi.” (Annex 2. Notícia 1)

“Vaig ser **feble**, com ja li he dit.” (Annex 2. Notícia 1)

“(…) Cree que '**no se dio ni cuenta**'” (Annex 2. Notícia 5)

- Por qué no hablan de cómo les gusta sentirse superiores y someter a la víctima? (AM)
- ¿Cómo que no saben lo que hacen? Lo saben muy bien, que nos lo pregunten a nosotras (EH)
- Feble? Aquest no és l'adjectiu!!!! I per què no parlen amb les víctimes? Segur que no dirien que era feble. (EA)
- Feble? (AE)
- No era una temptació, sabia molt bé què feia. (TR)
- Què va lluitar? És vergonyós. (EE)
- IMPERDONABLE (EA)
- Parece mentira que se diga que no saben lo que hacen. Lo saben y lo saben muy bien (AA)

4.2.3. Els homes agressors tenen una vida desestructurada

El 45% de los abusadores estan casats.

El 60% té filles i fills.

El 90% no té cap patologia (malaltia mental, alcoholisme, toxicodependència) ni factors particulars de caràcter social (pobresa, marginació).

El perfil és d'un home d'entre 35 i 45 anys, sense distinció de classe social (Luberti, 1997)

“Prega que es mantingui l’anonimat del lloc, que està perdut entre boscos, per mirar de protegir el seu **germà**, que pateix una **minusvalidesa intel·lectual del 47%**. «Després de fer la declaració davant el jutge, intentaré estar il·localitzable», assegura. El seu germà bessó **es quedarà sol** al poble i no vol que ningú el molesti. «Ell no té la culpa de res», clama.” (Annex 2. Notícia 1)

“Vaig ser feble, com ja li he dit. No m’agrada que em diguin pederasta. Ja sé que no és una excusa, ni un motiu per justificar el que va passar, però vaig ser educat en el catolicisme més estricte, vaig estar **intern durant més de 16 anys** en un col·legi amb altres nois, on vaig tenir algunes **experiències sexuals**. La meva família em va enviar allà perquè **no podien mantenir-me**. Érem vuit germans, **vivíem entre quatre parets a la zona més humil del barri del Carmel**, a Barcelona. Les **poques vegades que anava a casa** a veure els meus sempre m’hi trobava **el meu pare borratxo**, ja que era un **alcohòlic**.” (Annex 2. Notícia 1)

“Els seus pares eren de l’ Uruguai, però quan ell era petit encara van fugir per la **complicada vida del pare, atracador de bancs**” (Annex 2. Notícia 7)

“Més enllà de demanar perdó a les seves víctimes, Benítez declara que té poca cosa més a oferir. **No tinc diners ni propietats, no puc fer front a indemnitzacions**, si és que me les reclamen. M’assistirà un **advocat d’ofici** “ explica” . (Annex 2. Notícia 1)

- Excuses (AE)
- ¿Y qué si su padre atracaba bancos? A mí de qué me sirve? (EH)
- No m'interessa l'agressor, m'interessa la gent que ho pateix (LC)
- En serio a algú li interessa l'entorn de l'agressor? (GS)
- Aniria bé que les notícies condemnessin als agressor i es posessin als ulls de les dones (LC)
- El padre borracho, la familia pobre... y a mí qué me importa? eso no justifica nada de nada (AA)

4.2.4. El consum de substàncies és la causa de les violències sexuals

“El abuso de drogas y alcohol sirve para que los agresores se otorguen el permiso de tener conductas no permitidas socialmente” (Save the Children 2001).

“El consumo les ayuda a cometer el delito, inhibiendo el miedo que pueden sentir momentos antes” (Roig, 1999)

“En los contextos de ocio, suele darse una agresión por parte de alguien conocido hace poco. Son los casos menos denunciados. Estos agresores han

decidido, con anterioridad al consumo de sustancias, mantener relaciones sexuales con alguien, con o su consentimiento. Ganan la simpatía de la persona y la separan de las personas con las que iba acompañada. No suelen usar armas pero sí la fuerza física y la sorpresa. No consideran que la víctima vaya a tener efectos psicológicos graves y sus preocupaciones se centran en ellos mismos; no es su culpa si tuvieron que conseguir lo que querían por medio de la fuerza o de la intimidación”. (Roig, 1999)

“Terminada la **cena**, fueron a **celebrar** (...) vio a Torramadé con ‘**mucha euforia**’, (...) Cree que ‘no se dio ni cuenta’” (Annex 2. Notícia 5)

- Fins i tot sembla divertit (TR)

“**No te han puesto nada en la bebida**” (Annex 2. Notícia 8)

“(...) una lógica, envenenada pero dominante, rige los contactos entre ellos bajo las **luces** de la discoteca y el influjo del **alcohol**” (Annex 2. Notícia 8)

“El tema es que cuando **vas ciego**, y ves estos espectáculos, hay un momento en el que se te mete en la cabeza follar, follar, follar!” (Annex 2. Notícia 8)

"Si un chico te invita a una **copa**... quiere **sexo**" (Annex 2. Notícia 8)

"Si un chico te invita a una **copa**... te quiere **follar**", recoge la opinión de una chica anónima citada en el estudio. "Es una ley no escrita... si acepta el cubata... está mostrando interés en ti...", confirma otro chico" (Annex 2. Notícia 8)

- No estoy segura de si este artículo es una broma, una sátira o qué (EH)
- What the... (KD)
- El título da a entender que las chicas se intentan excusar en las bebidas! (AM)
- Què vol dir? M'he bloquejat (EA)
- Es molt ofensiu (MB)
- Y TÚ QUÉ SABES?? (EE)
- No vull/puc continuar llegint (TR)
- INDIGNANTE. ME DUELE. (LJ)
- La noticia justifica i fa comprensible el comportament masculí. Exclou per complet les sensacions de la dona (LC)
- Estaria bé que diguessin que, en qualsevol altre crim, això seria una confessió, no un atenuant (AE)
- Indignante (LJ)
- M'ha esclatat el cap (EA)
- Lleis de la nit? Què vol dir això, sembla que ho justifiquin. Què vol dir que si et conviden a una copa ja has de follar? (GS)

Madrugada eufórica en una discoteca del área metropolitana de Barcelona.

(Annex 2. Notícia 8)

- La imatge transmet diversió, en consonància amb l'article. La conclusió és que les "lleis" de la nit són necessàries per a aquesta diversió (LC)

4.2.5. Els agressors estan malalts.

“Los agresores no tienen desconexiones patológicas con la realidad, de manera que, si bien pueden presentar trastornos de personalidad y alteraciones en el comportamiento relacional, son capaces de entender el alcance de sus actos (...) Hay diferentes tipologías de agresores, pero todos “comparten como característica socializadora la autoafirmación del varón a través de la utilización de la relación sexual. Todos comparten este criterio y lo consideran racional” (Galiana, 1994: 17)

“El 62% de los internos estudiados no reconoce el delito cometido. Tan solo un 18% del total afirma sentir el daño causado a la víctima. Las manifestaciones sobre el delito giran en torno a presentar una coartada, no recordar por haber consumido tóxicos, considerar que lo han hecho pero que no es un delito

Las manifestaciones sobre la mujer indican la falta de consciencia del daño cometido o la falta de respeto hacia ella.

“Los agresores sexuales responden convencionalmente al expresar su parecer sobre la mujer activa, en igualdad de condiciones con los hombres. El resto aceptan que trabajen, si es necesario, y solo mientras ellos están en prisión.

No se consideran violentos” (Roig, 1999: 59)

“(…) en els últims quatre anys **he passat comptes amb Déu**, m’he purgat davant d’ell, que és el més important, i ara sé que ho he de fer davant la gent.” (Annex 2. Notícia 1)

“He descobert la fe dels mormons i aquesta ha sigut la millor **medicina** que podia haver trobat. Crec que estic obligat a ser conseqüent amb el que vaig fer, perquè, insisteixo, jo **llavors era una persona molt feble**.” (Annex 2. Notícia 1)

“Van ser uns anys en què vaig **lluitar** contínuament **contra mi mateix, contra els meus impulsos**.” (Annex 2. Notícia 1)

“(…) aquella **temptació era superior a mi**. Vaig lluitar molt contra això (…)” (Annex 2. Notícia 1)

“Mai no vaig sospitar que fos un **depravat**” (Annex 2. Notícia 6)

“És molt difícil detectar aquests **monstres**” (Annex 2. Notícia 6)

- ¡Basta de dejarlo decir que está enfermo! Hicieron lo que hicieron porque quisieron! (EH)
- No són monstres, saben molt bé què fan i perquè ho fan (LC)
- Se excusa y justifica, y lo dejan hacerlo (LJ)

4.3. Mites i mecanismes psicològics que revictimitzen i culpabilitzen les dones

4.3.1. Deshumanització de la persona agredida

“Gracias al uso de metonimias, se reduce a la mujer a su anatomía. El resultado es una presentación parcial de la mujer que queda asociada y vinculada a su realidad anatómica, y pierde su caracterización como ser humano pleno” (Fernández Díaz. 2003: 146).

És més senzill fer mal a algú quan aquest algú és presentat a partir de les parts del seu cos; sense autonomia; privada de dignitat humana; reduïda al rang d'objecte i sense atribuir-li sentiments ni donant-li veu. En aquests casos és més senzill que s'anul·li la capacitat d'empatia, d'entendre el patiment de l'altra.

“L'**ADN** trobat al cos de la víctima no es corresponia ni amb el dels sospitosos ni amb el del seu marit” (Annex 2. Notícia 3)

“Després se sabia que havia tornat de cacera una mica abans i que en dues ocasions, el febrer i l'abril del 2015, va intentar tornar a violar però les **seves** víctimes van sortir corrents” (Annex 2. Notícia 7)

- No soy “su” nada (EE)
- Les seves víctimes? Les dones a qui no va poder violar perquè van trobar la manera de fugir, i tot això es podria explicar per fer-nos sentir més fortes, en comptes de dir “les seves víctimes van sortir corrents!! ((AA)

“El CGPJ avala que la jutgessa preguntés a una violada **si havia tancat les cames**” (Annex 2. Notícia 4)

- No vull continuar llegint (EA)
- Què vol dir això, d'ella? (EH)
- Encuentro despectivo este titular (AM)
- No vull llegir aquesta notícia (LC)
- Per què tothom es planteja que pugui mentir? (LC)
- Ofensivo el título y subtitulo (LJ)

“**Segons la víctima**, a quarts de dues de la matinada la van empènyer cap a l'entrada d'un portal, on la van agredir per **via vaginal i anal.**” (Annex 2. Notícia 3)

- Explícito e innecesario (LJ)

- No cal (AE)
- La dona està despersonificada (LC)
- El món en què vivim és molt mediàtic i morbós. Costa diferenciar la realitat (premsa) de la ficció (pel·lícules, sèries) quan publiquen o descriuen les agressions sexuals. En els dos casos (ficció y realitat) es tendeix a la confusió entre les dues versions dels fets (AI)

“I tampoc van coincidir amb el marit de la víctima, la qual, transcorregut un temps, va explicar que dos dies abans de l'agressió havia mantingut relacions sexuals consentides amb un amic seu. Aquest home també va ser sotmès a proves d'ADN que van ser contrastades amb les **mostres agafades a la vagina** de la víctima i van coincidir. No es va fer, però, la comparació amb les **mostres anals**.” (Annex 2. Notícia 3)

- !!Es su intimidad!! (EE)
- Quanta confusió en el relat sobre el que va declarar la dona, oi? (AI)
- El cos de la dona exposat i disseccionat (LC)
- No calen detalls (MB)
- ¿Por qué tenemos que saber todos los detalles? (KD)
- Los detalles incitan al morbo y no valen de nada(LJ)
- La mujer diseccionada y muda (AM)

“Les **seves** víctimes, totes molt joves, fins i tot alguna menor” (Annex 2. Notícia 7)

“Indistintament a les seves víctimes els parlava i els amenaçava en català o en castellà.” (Annex 2. Notícia 7)

- Nosaltres també tenim pares, mares, professions..(TR)

“[...] le hizo tocamientos “insistentes” en las rodillas, los genitales y los pechos” (Annex 2. Notícia 5)

“[...] el acusado le acarició el pecho por encima de la ropa, puso sus manos en sus rodillas y (...) pasó a acariciarle los genitales” (Annex 2. Notícia 5)

- ¿Por qué tantos detalles? (EE)
- Falta de respecte (TR)
- Tiene lo que se ha escrito el consentimiento de la persona para contar su historia como si fuera un entretenimiento? (KD)
- Demasiados detalles, no hace falta (LJ)
- Parece un relato erótico, habrá *vouyeristas* que se masturben con esto? (AM)

4.3.2. Atribució de la responsabilitat

“El cuerpo femenino, una vez reducido a su destino biológico, queda atenazado por la pasividad y la indeterminación. La pasividad remite a la sumisión y a la debilidad, lo que convierte a la mujer en un ser vulnerable a la agresión. (...) Sin embargo, en la agresión (especialmente en la de tipo sexual) no solo se presiente el lastre del tópico de la pasividad femenina. De hecho, si existen discursos culpabilizadores es porque se cree que la mujer ha abandonado los cánones de la pasividad” (Fernández Díaz. 2003: 36-37).

“Por una parte, se ha divulgado el estereotipo que define a la mujer como mero receptáculo pasivo de las pulsiones del deseo masculino, y, por otro, se la responsabiliza como agente activo de la seducción en caso de asalto o abuso” (Fernández Díaz. 2003: 38-39).

“[...] las mujeres se convierten, queriéndolo o no, en objetos codiciados e irresistibles, que han arruinado su vida con su actitud y que, por lo tanto, merecían la agresión, como advertencia o como castigo” (Fernández Díaz. 2003: 119).

“Analistas como Soothill, Walby y Hay insisten en que la provocación se considera que existe cuando la mujer lleva ropas excitantes o cuando penetra en espacios típicamente masculinos (...) De alguna manera, acceder a ciertos

espacios es transgredir las propias 'fronteras naturales' socialmente adjudicadas. Ellos las convierten automáticamente en elementos públicos en contextos públicos que las exponen a cualquier deseo o arbitrio ajeno. Las invasiones sirven, a la sazón, para recordad a las mujeres su posición altamente vulnerable" (Fernández Díaz. 2003: 119).

Quan les informacions atribueixen a les dones la responsabilitat de l'agressió, ja sigui pel seu comportament, per la seva vestimenta o per la falta de recció davant l'agressió, s'està distorsionant el focus del problema perquè es presenta la víctima com a responsable i l'agressor com a víctima.

"A vegades algun **noi es quedava perquè jo li fes un massatge** i aquella temptació era superior a mi" (Annex 2. Notícia 1)

"L'acusat de pederàstia **era un docent motivat, fins i tot carismàtic per a molts nois**" (Annex 2. Notícia 1)

"Casos com aquest emprenyen moltíssim el nostre col·lectiu, perquè la gran majoria dels que tractem amb nens anem sempre amb molt de compte i tenim molt clar que **mai no et pots quedar tot sol amb una criatura**". (Annex 2. Notícia 6)

- Dit amb tota la bona intenció, no queda clar el missatge però, i el/la periodista hauria d'haver-ho explicat millor. Els nens no són perillosos (TR)

“L'institut va actuar bé en el cas de la violació” (Annex 2. Notícia 2)

“El centre de Mataró va alertar la mare d“indicadors de risc” en la jove, com ara situacions d'**absentisme escolar, un ús inadequat de les xarxes socials o retards en la tornada a casa**” (Annex 2. Notícia 2)

“L'expedient que va encarregar l'Ajuntament de Mataró per aclarir què va passar en el cas de la menor discapacitada que hauria estat violada conclou que **l'institut Miquel Biada**, on estudiava la jove, **va actuar de manera correcta d'acord amb els protocols** de protecció de la infància i l'adolescència” (Annex 2. Notícia 2)

“(…) el ‘treball continuat amb la família i la resta d'agents que intervenen en el seguiment de la menor **va facilitar que la mare pogués ser coneixedora dels fets**’ i acabés cursant la denúncia corresponent” (Annex 2. Notícia 2)

- Va actuar bé segons qui? (AI)
- La mare seria llavors la culpable? (EH)
- Indicadors de risc EN LA JOVE?? (TR)
- No hauria d'haver “indicadors de risc” per als agressors?. Detectar víctimes és menys eficient que detectar violadors (AE)

- Culpabilitza la mare i la jove (MB)
- Es desresponsabilitza (LC)
- Parece peligrosa!(AA)
- Tothom se'ns vol treure de sobre (LC)

“**Va tancar bé les cames? Va tancar tota la part dels òrgans femenins?**’. La dona va respondre gairebé en un murmuri que sí” (Annex 6)

- ¿Por qué no se habla de las consecuencias de la violencia? (AM)
- INDIGNANT (EA)
- Cero empatía (LJ)
- No en tenen ni idea. Es pensen que si tanques les cames no et violaran?
(II)

“**No** te han puesto nada en la bebida” (Annex 2. Notícia 8)

“Es una ley no escrita... **si acepta el cubata**... está mostrando interés en ti...”, confirma otro Chico” (Annex 2. Notícia 8)

‘Una chica que acude a denunciar una violación y asegura que le han puesto algo en la bebida, puede estar **ocultando la verdad**. La han violado, sí, pero no le han puesto nada en la copa.” (Annex 2. Notícia 8)

- INDIGNANT (EA)

- Punt de vista masculí, ningú es posa a la pell de la dona (LC)
- Pone a la chica como culpable (AM)
- ¿Por qué aparece en la primera línea del artículo? ¿Es ésta la noticia? (EH)
- Así comienza?? (KD)
- Mal comienzo de articulo (LJ)
- Mal empezamos (TR)

“Una adolescente: "Si un chico te invita a una **copa... quiere sexo**" (Annex 2. Notícia 8)

“Es una ley no escrita... si **acepta el cubata...** está mostrando interés en ti...”, confirma otro chico.” (Annex 2. Notícia 8)

“Un adolescente: "Si te llevas a un chico a tu casa, **¿qué quieres que piense?**" (Annex 2. Notícia 8)

- Esto me hace sentirme responsable (EH)

“Una mujer puede cambiar de opinión en cualquier momento”, recuerda Missé. Si el chico no lo acepta y la fuerza, se convierte en un agresor sexual. (Annex 2. Notícia 8)

- Esto si que tendría que estar resaltado en el articulo, y no lo está (AM)
- Bien (EH)

“Los episodios de **"vulnerabilidad química"** están más relacionados con **víctimas** que han bebido en exceso que con agresores que han salido de casa "con una droga en el bolsillo porque quieren violar esa noche” (Annex 2. Notícia 8)

- ¿?¿¿!!!!Están relacionados con AGRESORESiiii (EE)
- NO. Estan relacionats amb violadors, no amb víctimes (AE)
- Ofensiu (LC)
- Mal explicado, porque las drogas no son una excusa, con alcohol también te pueden emborrachar para que estés mal, pero aunque seas tú quien se emborracha, si alguien se aprovecha de que no te puedes defender eso ya es un abuso (MB)
- Pruebas. Datos. Que me lo demuestren (LJ)

“Terminada la cena, fueron a celebrar el inicio de campaña y coincidieron con la actual alcaldesa de Girona, Marta Madrenas. Como ya declaró, ha reiterado que vio a Torramadé con ‘muchu euforia’, y que le puso la mano en la cintura, lo que la hizo ‘sentir muy incómoda’, pero **se apartó ‘y ya está’**. Cree que ‘no se dio ni cuenta’”

(Annex 2. Notícia 5)

- S'entén que era molt fàcil treure-se'l de sobre? (LC)
- I ja està? Seria culpa de la denunciant que no ha fet el mateix? (AE)

4.3.3. S'invisibilitza i/o es qüestiona la paraula de la persona agredida

"Els judicis per violació són viscuts per moltes dones com una prolongació, en formes mutades, de la violència ja soferta. Aquesta vivència reflecteix no tant l'actitud personal dels i les treballadors de la justícia sinó el fet objectiu que aquests i el violador estan entre ells en una relació en la qual la dona no té importància més que com un negatiu. En el significat que els homes donen a la violació les dones no importen. Hi figuren només com a cossos o com a metàfores. No com a possibles antagonistes en els desitjos o en la interpretació ". (Muraro, 1989)

“Después de que se cometa una agresión sexual, un aparato legal se encargará de construir y difundir una idea de lo que es normal y lo que es desviado en la sexualidad femenina (...)” (Fernández Díaz. 2003: 118).

Els mitjans donen poc o nul·la veu a les dones que han patit violències sexuals i quan ho fan les presenten dubtant de la veracitat del seu relat i sense tenir en compte l'estat emocional i d'estrès a l'hora de declarar.

“En la sentència, de la qual ha estat ponent el magistrat Javier Marca, es destaca que **no ha vist motius espuris** en la denunciant i que no creu que menteixi, tot i que va **incórrer en contradiccions** i que va variar el seu relat dels fets des del dia de l'agressió fins a la vista oral, que es va celebrar la setmana passada” (Annex 2. Notícia 3)

“(…) **absència de proves fefaents** que corroborin que Azerar i Cano, que van estar catorze mesos en presó preventiva, siguin els dos homes que, segons la víctima, a quarts de dues de la matinada la van empènyer cap a l'entrada d'un portal, on la van agredir per via vaginal i anal” (Annex 2. Notícia 3)

“En la sentència també es posa de manifest que la noia sempre havia dit que primer la van violar dreta i a la vista oral **va canviar la versió**” (Annex 2. Notícia 3)

- Suele pasar (AA)
- Aquesta gent sap el que és tenir por? (AE)
- En el momento de una violación es difícil recordarlo todo con detalle, incluso a veces la cara del agresor (LJ)

“**No te han puesto nada en la bebida**” (Annex 2. Notícia 8)

“Una chica que acude a denunciar una violación y asegura que le han puesto algo en la bebida, **puede estar ocultando la verdad**. Un informe (...)”

profundiza en los motivos que quizás la empujan a tomar esta decisión.”

(Annex 2. Notícia 8)

- Ofensivo título y subtitulo (LJ)
- “¿¿??¿?¿” (MB)
- “!!! “(EA)
- “No te han puesto nada en la bebida” Y qué ? Qué quiere decir? Que no es verdad lo que dice la mujer? Siempre igual!” (AA)
- Parece escrito para demostrar los pensamientos de los chicos jóvenes, pero tenemos que saber que no es un problema de los jóvenes y que ellos aprenden de los mayores y de la sociedad en general” (KD)

“Va tancar bé les cames? Va tancar tota la part dels òrgans femenins?”. La dona va respondre gairebé en un murmuri que sí” (Annex 2. Notícia 4)

“(…) necessitat de concretar l’ús de la força física i l’oposició o resistència de la víctima davant l’agressió davant la inexistència d’altres dades o elements que portessin a aclarir els fets” (Annex 2. Notícia 4)

“El CGPJ avala que la jutgessa preguntés a una violada si havia tancat les cames

La cúpula judicial ho justifica: així **es valorava la resistència de la dona a l’agressió**

”Les manifestacions de la magistrada es poden considerar **”poc afortunades”**, però rebutja que comporti “retret disciplinari per desconsideració”. (Annex 2. Notícia 4)

- Es una realidad de la mentalidad machista que impregna hasta el cerebro de quienes juzgan. Es un insulto y una culpabilización a las personas agredidas sexualmente (AM)
- Tendría que enfatizarse cómo ofende la pregunta, es muy denigrante (EE)
- Està clar que el personal sanitari, policial, sanitari i judicial necessita un assessorament especial. Un curs d'empatia no aniria malament (AI)
- Em sembla genial que el periodisme mostri la realitat del molt absurda que és la societat i les seves creences, però no que les defensi (no és el cas d'aquest article) (LC)
- Indigna que s'hagi de valorar la resistència d'aquesta manera (MB)
- Indignant (GS)
- Com es valora la resistència? Falta informació (TR)
- Afegir maltractament a maltractament és molt més que “poc afortunat (AE)
- Per què s'ha de valorar la resistència física? (AA)
- És un atac, si vol valorar si menteix ho pot fer d'altres maneres (MB)

“En la sentència, de la qual ha estat ponent el magistrat Javier Marca, es destaca que **no ha vist motius espuris en la denunciant** i que **no creu que menteixi**, tot i que va **incórrer en contradiccions** i que va variar el seu relat

dels fets des del dia de l'agressió fins a la vista oral, que es va celebrar la setmana passada” (Annex 2. Notícia 3)

“Ella interpuso sus manos, **discretamente**, para no llamar la atención” (Annex 2. Notícia 5)

“L'**ADN** trobat al cos de la víctima **no es corresponia** ni amb el dels sospitosos ni amb el del seu marit” (Annex 2. Notícia 3)

- De vegades no és tan fàcil provar que t'han violat. Per què sempre es dubta de la nostra paraula? (AI)
- Es muy difícil no caer en contradicciones y esto no quiere decir que estemos mintiendo. Pero siempre parece que nos lo inventamos todo... (AM)
- Doncs clar que respon amb un murmurí... quan et fan aquestes preguntes t'estan qüestionant, estan dubtant de la teva paraula. És increïble! (AA)

“**Va tancar bé les cames? Va tancar tota la part dels òrgans femenins?**”. La dona va respondre gairebé en un murmurí que sí”. (Annex 2. Notícia 4)

- “ ¿??” (EE)
- Aquestes paraules ofensives s'haurien de denunciar (AE)
- Cero empatía (LJ)

“L'institut va actuar bé en el cas de la violació.” (Annex 2. Notícia 2)

“El centre de Mataró va alertar la mare d’“indicadors de risc” en la jove”
(Annex 2. Notícia 2)

“L'expedient que va encarregar l'Ajuntament de Mataró per aclarir què va passar en el cas de la menor discapacitada que hauria estat violada conclou que l'institut Miquel Biada, on estudiava la jove, va actuar de manera correcta d'acord amb els protocols de protecció de la infància i l'adolescència” (Annex 2. Notícia 2)

“(…) el ‘treball continuat amb la família i la resta d'agents que intervenen en el seguiment de la menor va facilitar que la mare pogués ser coneixedora dels fets’ i acabés cursant la denúncia corresponent” (Annex 2. Notícia 2)

- “Pues ¿Quién actuó mal? ¿Ella? ¿La familia? Ponen dudas sobre el comportamiento de la chica. ! Su palabra no es tan válida como la del centro!” (KD)
- “Com sempre la culpa és de la dona i en el fons s'està qüestionant que no ho fes bé i per tant es dubta de la seva paraula” (MB)

“Tenia un tracte **molt amable** amb la gent, **era educat**” (Annex 2. Notícia 6)

“(...) admet que Benítez **treballava bé** i que en cap moment en va dubtar”
(Annex 2. Notícia 6)

“Semblava una persona **molt correcta**” (Annex 2. Notícia 6)

“Semblava **seriós i formal**” (Annex 2. Notícia 6)

“La família de la seva **nòvia** el va adoptar com un fill. **Treballador, assenyat i responsable**” (Annex 2. Notícia 7)

- “Al final, quan llegeixes tot això de que era tant bon home dubtes del que se l'acusa, pots acabar dubtant de la paraula dels nois abusats” (AA)
- “Se les presenta como hombres tan ‘normales’ que acabas dudando de que pudieran hacer lo que hicieron, y a lo mejor alguien duda también de las mujeres que sufrieron la agresión... porque claro, ¡tan buen hombre no puede hacer esto! (AM)

“La exasesora de Unió ratifica en el juicio que Torramadé abusó de ella.

Fiscalía pide para el expresidente de la Diputación de Girona **3.600 euros de multa y 1.000 de indemnización**” (Annex 2. Notícia 5)

“La fiscal pide para Torramadé **3.600 euros de multa y 1.000 euros de indemnización**; la acusación particular, dos años de cárcel y **20.000 euros**; la defensa, la absolución” (Annex 2. Notícia 5)

- “La historia es una especie de entretenimiento sensacionalista, no me gustaría que se escribiera sobre mí de esta manera” (KD)
- “Aquesta notícia fa pensar que la dona s’ho inventa tot. Amb aquest panorama el més normal és que l’home quedi absolt” (AI)
- “És normal que es facin tan poques denúncies, fa por que parlin així de tu” (LC)
- “¿Por qué hablan de dinero? No tiene ninguna importancia” (LJ)
- “El dinero es lo de menos aquí”(AM)
- “Indignant, sembla que només li demanin diners per ser algú públic”(AE)
- “Falta informació”(TR)
- “Sembla un tema econòmic” (GS)

4.3.4. Necessitat de justificar i/o demostrar l'agressió i la resposta

“En los abusos, la asimetría de edad determina muchas otras asimetrías: asimetría anatómica, asimetría en el desarrollo y especificación del deseo sexual (que no se especifica ni se consolida hasta la adolescencia), asimetría de afectos sexuales (el fenómeno de la atracción en prepúberes tiene menos connotaciones sexuales), asimetría en las habilidades sociales, asimetría en el experiencia sexual.... Por todo ello, ante una diferencia de edad significativa no se garantiza la verdadera libertad de decisión. Esta asimetría representa en sí misma una coerción.” (Save the Children, 2001)

“La resistencia por parte de una víctima es presentada como un comportamiento insuficiente para evitar la agresión y sus consecuencias. No son frecuentes los relatos noticiales en los que se recoge el fenómeno de la legítima autodefensa, pero en los que aparece se presenta como elemento superfluo que de ninguna manera previene la agresión ni disuade a un agresor de sus intenciones” (Fernández Díaz. 2003: 116).

Hi ha moltes formes d'intimidar a una persona, des de l'ús d'armes i / o amenaces, o la simple sorpresa, i moltes formes de violència sexual (submissió química, abús, assetjament ...). A més, sovint lluitar pot portar problemes més greus afegits al fet de ser agredida sexualment. Les respostes de defensa estan determinades biològicament (Odgen, 2009) i en funció d'elles fem el que és més adaptatiu per a la nostra supervivència en

un moment de perill; “Hay muchas formas de convencer a una persona para actuar libremente por su libre voluntad” (Camilleri. 1996:23)

“En la sentència, de la qual ha estat ponent el magistrat Javier Marca, es destaca que **no ha vist motius espuris** en la denunciant i que **no creu que menteixi**, tot i que va **incórrer en contradiccions** i que va variar el seu relat dels fets des del dia de l'agressió fins a la vista oral, que es va celebrar la setmana passada” (Annex 2. Notícia 3)

“(…) **absència de proves fefaents** que corroborin que Azerar i Cano, que van estar catorze mesos en presó preventiva, siguin els dos homes que, segons la víctima, a quarts de dues de la matinada la van empènyer cap a l'entrada d'un portal, on la van agredir per via vaginal i anal” (Annex 2. Notícia 3)

“La màxima institució dels jutges considera que les paraules de la jutgessa Molina s'han ‘de valorar en l'àmbit de la seva **necessitat de concretar l' ús de la força física i l'oposició o resistència de la víctima** davant l'agressió davant la inexistència d'altres dades o elements que portessin a aclarir els fets” (Annex 2. Notícia 4)

“**No te han puesto nada en la bebida**” (Annex 2. Notícia 8)

- “ ¿¿??” (EE)
- Vull plorar (LC)

4.3.5. Si no hi ha ferides, vol dir que no hi ha hagut violència/no ha sigut tan greu.

El fet que no hi hagi evidència visible no vol dir que una persona no hagi estat agredida. Les lesions vaginals no es donen sempre que hi ha hagut una violació.

“En la sentència també es remarca que **la víctima hauria d'haver presentat unes lesions més evidents** que les que li van detectar els metges si l'agressió es va produir com ella relata (agenollada i amb la barbeta que li va picar a terra)” (Annex 2. Notícia 3)

¿En cap moment parlen o posen en dubte que les proves físiques són incompletes? Falta informació sobre les lesions més freqüents (AI)

- Por qué no se habla de los problemas para recordarlo todo exactamente en momentos de tanto miedo? (LJ)
- Que no hi hagi proves no vol dir que no passés, només que no es pot demostrar i per tant no es pot condemnar (AA)
- Per què s'ha de ser tan extrem? (LC)
- “Lesions evidents”?? I les altres lesions? Què es pensen? Què totes podem respondre amb violència? Ens han de crivellar per què s'ho creguin? (AE)

4.3.6. Ocultació del poder de lluita i recuperació de les persones agredides

Patir violència sexual suposa un abans i un després en la vida de qualsevol persona. El fet de ser víctima d'una agressió sexual posa la dona sota un elevat risc de patir un Trastorn per Estrès Posttraumàtic, fins i tot en major mesura que en altres situacions traumàtiques (Arata, 1999; Herrero y Garrido, 2002; Neumann, Houskamp, Pollock y Briere, 1996, en Martin y de Paúl, 2004).

“Las mujeres se representan en las noticias que relatan agresiones como vulnerables a la violencia, como seres pasivos y débiles que, en consecuencia, necesitan protección de aquéllos que pueden brindársela, es decir, los propios hombres” (Fernández Díaz. 2003: 121)

La recuperació és possible. Les conseqüències de la violència i la possibilitat de recuperar-se totalment depenen d'una gran diversitat de factors. Però els mitjans de comunicació rarament parlen d'aquesta capacitat de recuperació i, en lloc d'això, s'entesten a presentar les dones simplement com a víctimes indefenses (insistent en aquesta paraula), en lloc de donar informacions que ajudin a confiar a les dones en les seves capacitats i recursos.

“Las mujeres agredidas se caracterizan en la prensa como ‘víctimas’. (...) Las mujeres jóvenes son percibidas como las víctimas por excelencia, ya que su edad está ligada al fervor y al atractivo sexuales que las convierte en responsables o al menos desencadenantes de su propia victimización”

(Fernández Díaz. 2003: 131)

“**Les seves víctimes**, totes molt joves” (Annex 2. Notícia 7)

“Indistintament a **les seves víctimes** els parlava i els amenaçava en català o en castellà” (Annex 2. Notícia 7)

- No soy “su” nada. No tengo nada que ver con él (AA)
- No somos propiedad del agresor. Parece como que no nos hayamos resistido y que encima llevemos esa lacra hasta la muerte. Superamos la agresión, más pronto o más tarde, mejor o peor, pero salimos adelante (AM)

“Va estar tretze mesos sense tornar a violar, temps que va dedicar a **transformar el seu aspecte** per no ser reconegut i a buscar la manera de passar desapercebut o esquivar les càmeres de seguretat” (Annex 2. Notícia 7)

- Això es podria aprofitar per a donar una altra notícia: com reconèixer un agressor, en quines coses cal fixar-te si pateixes una agressió (AA)
- Nosaltres som fortes i ens en sortim però si ens ajudessin tot seria millor (AE)

“Les dones havien estat elegides a l’atzar, però amb un mateix patró: molt joves i amb aspecte pueril. Després cal asseure’s davant d’un ordinador i mirar. **Hores i hores** mirant gent i més gent passar en un mateix pla. Algun dia s’haurà d’escriure el que implica aquesta **feina** que com en aquesta ocasió va tenir la seva recompensa. (Annex 2. Notícia 7)

- És veritat, i de la mateixa manera es podria parlar de la feina de les dones, de la seva valentia al posar la denuncia, de la seva resistència, la seva perseverança i la seva resiliència (AA)

“Va intentar tornar a violar però **les seves víctimes van sortir corrents**”
(Annex 2. Notícia 7)

- Una altra ocasió perduda d’apoderar-nos.(AA)
- No som les víctimes... perquè no parlen de com ens en hem sortit? De com ara som més fortes? (AE)
- Parece que cuando un agresor te quiere atacar automáticamente te conviertes en su víctima. Sería más útil decir algo como que “las mujeres que intentó agredir pudieron reaccionar, salieron corriendo y se quedó con dos palmos de narices”(EE)

“(...) psicólogos, enfermeros y sociólogos especializados en la violencia sexual y en tratar sus consecuencias” (Annex 2. Notícia 7)

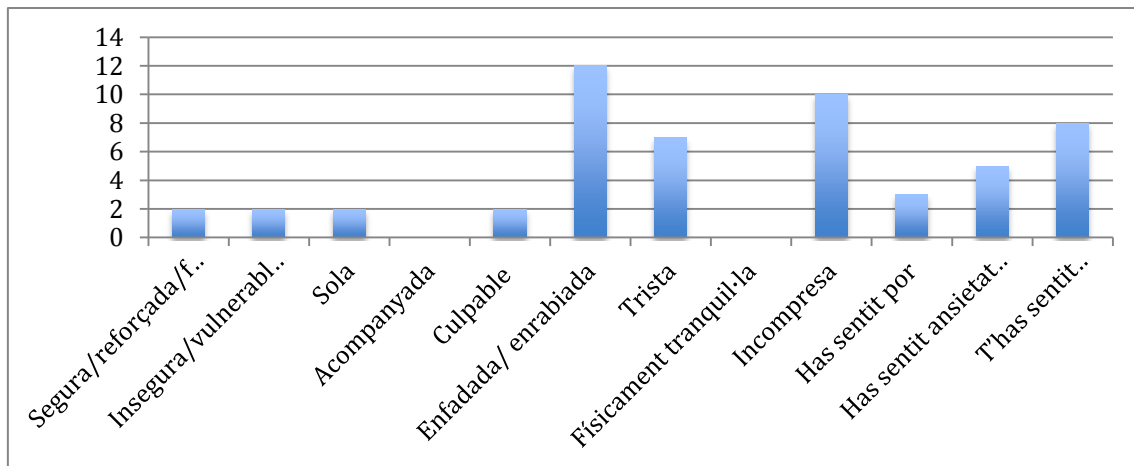
- Tots homes? (TR)
- I la força de les dones? Si totes les que ens ajuden són dones! (AI)
- La majoria de les persones que m'han ajudat eren dones (MB)
- Por qué no se habla del apoyo femenino? (EH)
- És essencial parlar de les associacions de dones (EA)

5. Anàlisi del qüestionari

Part del treball individual de les catorze dones participants va ser respondre un qüestionari (Annex 3) amb 13 preguntes, un cop haguessin llegit totes les notícies. També se'ls hi va recordar que podien no contestar cap de les preguntes o aquelles amb les que no se sentissin còmodes.

Aquestes són les respostes.

1. En general les notícies t'han fet sentir:		
A	Segura/reforçada/forta	2
B	Insegura/vulnerable/Dèbil	2
C	Sola	2
D	Acompanyada	0
E	Culpable	2
F	Enfadada/ enrabiada	12
G	Trista	7
H	Físicament tranquil·la	0
I	Incompresa	10
J	Has sentit por	3
K	Has sentit ansietat física	5
L	T'has sentit victimitzada	8

A la primera pregunta havien de marcar diferents emocions, sentiments i/o reaccions físiques que havien sentit en llegir les notícies. Gairebé totes diuen que se senten enfadades i indignades (12) i incompreses (10). Els altres sentiments més comuns són tristor (7) i victimització (8) mentre que sentir-se segures i fortes només ho experimenten dues, que expliquen que aquesta sensació de força es deriva del fet d'haver estat capaces d'enfrontar-se a l'activitat de llegir les notícies. Interpreten aquesta capacitat com una mostra de recuperació.

Dues de les dones diuen que la lectura les ha fet sentir insegures i vulnerables, dues també diuen que se senten soles i culpables. Tres dones senyalen que han sentit por i cinc han sentit ansietat física.

Algunes d'elles afegeixen que se senten angoixades, invisibles, qüestionades, indignades, tenses i tractades injustament.

En aquesta pregunta trobem els següents criteris del TEPT:

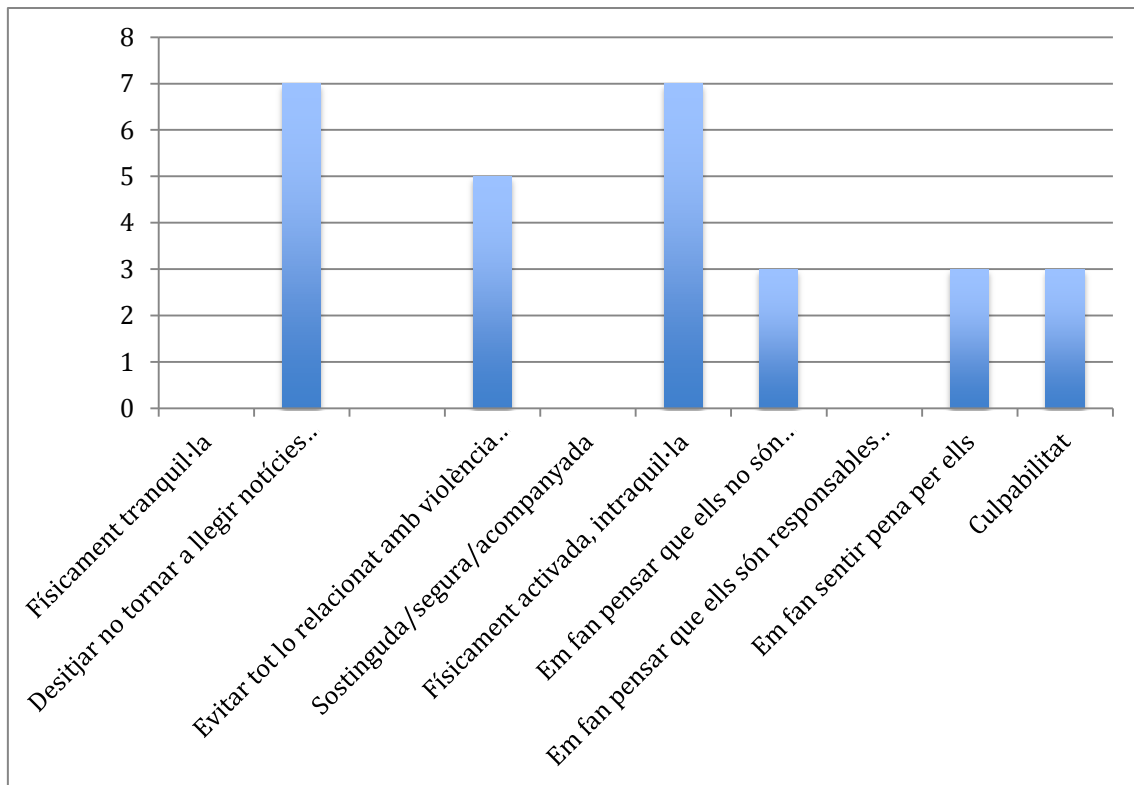
- Síntomes d'intrusió (malestar físic i psicològic intens): ràbia, tristesa, incomprensió, por, victimització, ansietat física. El fet que moltes dones exposin que s'han sentit tractades injustament en llegir les notícies ens

fa considerar que la ràbia deriva d'aquesta percepció, i en conseqüència es tracta d'emocions pertinents i no de distorsions cognitives.

- Evitació: una de les dones va senyalar “m’ha esclatat el cap” i va deixar sis de les preguntes sense contestar.
- Alteracions negatives cognitives y de l'estat d'ànim: el fet que dues de les dones se sentissin culpables, per exemple.
- Alteració de l'alerta i la reactivitat: cap de les dones diu haver-se sentit físicament tranquil·la després d'haver llegit les notícies, mentre que cinc han sentit ansietat física.

2. Les entrevistes als abusadors/agressors em fan sentir...

A	Em fan sentir físicament tranquil·la	0
B	Em fan desitjar no tornar a llegir notícies d'aquest tipus	7
C	Em fan evitar tot el que té a veure amb les agressions sexuals	5
D	Em fan sentir sostinguda/segura/acompanyada	0
E	Fan que el meu cos s'intranquil·litzi, em fan sentir físicament activada/desconnectada	7
F	Em fan pensar que ells no són responsables dels fets	3
G	Em fan pensar que ells són responsables dels fets	0
H	Em fan sentir pena per ells	3
I	Encara que sàpiga que els únics culpables són els que fan mal, tinc pensaments/sentiments de culpabilitat	3

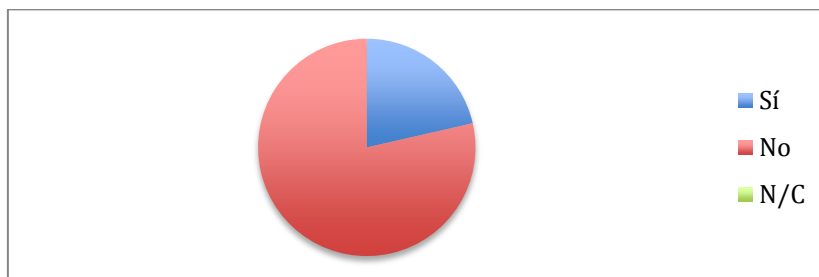
Les respostes a aquests preguntes les hem analitzat a partir dels criteris del TEPT:

- Evitació. La meitat de les dones va manifestar que les notícies havien incrementat el desig de no tornar a llegir informacions sobre violències sexuals. I cinc d'elles van especificar que no volien tornar a llegir cap informació relacionada amb la violència patida. Llegir aquestes notícies els feia desitjar evitar tot el que tingués a veure amb violències sexuals.
- Tres de les dones van respondre afirmativament a la pregunta de si la lectura els hi accentuava distorsió cognitiva de sentir-se culpables, així com “sentir pena per ells” o pensar que “ells no són responsables”

- Quatre dones van afegir sentiments i/o sensacions com 'ràbia', 'indignació' i 'autocompassió'. Novament, per veure si es podien considerar com "estats emocionals negatius persistents" (p. ex., por, terror, enfado, culpa o vergonya), vam fer servir l'escala SUDS, a la qual trobem que per 10 de les 14 dones el malestar seguia sent significatiu al cap de set dies.
- Activació física. Cap de les dones es va sentir físicament tranquil·la després de llegir aquestes notícies, i set d'elles es van sentir físicament intranquil·les.

3. Et sembla correcte que es donin detalls de les agressions?

Sí	3
No	11
N/C	0

La majoria d'elles destaca que és millor no donar detalls perquè la única cosa que es busca és 'morbo'¹³ i això és 'del tot innecessari'. A més, asseguren, quan es donen detalls no s'acostuma a tenir en compte la versió de la dona i es reproduïx la versió policial que no acostuma a mostrar cap empatia per les dones agredides sexualment. A més, remarquen que quan es donen detalls es tendeix a confondre les persones lectores.

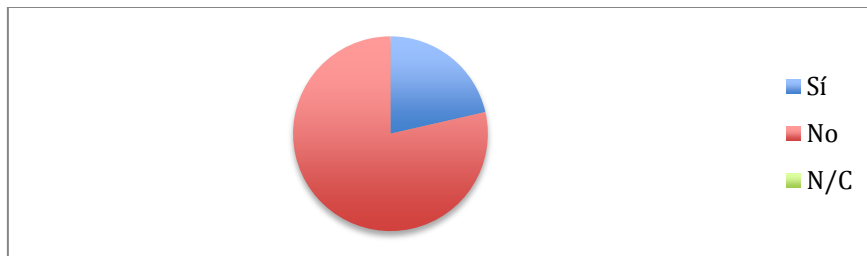
En els comentaris a la pregunta, les dones també reforcen la seva negativa a que es donin detalls perquè consideren que fan reviure 'imatges doloroses' a aquelles dones que han patit agressions sexuals. Aquesta afirmació pot fer referència a un criteri d'intrusió del TEPT, "records angoixants recurrents, involuntaris i intrusius del esdeveniment traumàtic".

Les dones que consideren que publicar detalls és acceptable creuen que en aquests casos 's'hauria de tenir el consentiment de la dona i evitar que aparegués com un objecte'. En aquest sentit també destaquen que caldria donar detalls que trenquessin imaginari col·lectius com que les agressions sempre són de nit, es espais solitaris o perpetrades per desconeguts. Una d'elles destaca que justament s'haurien de donar detalls quan les agressions no utilitzen la violència perquè això permetria canviar l'imaginari col·lectiu de que només hi ha agressió sexual quan hi ha 'sang i marques físiques'.

¹³ Totes les paraules i frases entre cometes simples han estat escrites per les dones i les reproduïm de forma exacte.

4. Consideres important que es parli de la procedència geogràfica/vida personal de les dones?

Sí	3
No	11
N/C	0

La majoria d'elles considera que no és important parlar de la procedència geogràfica o de la vida personal de les dones ja que són elements que no tenen res a veure amb l'agressió. Consideren que les agressions sexuals són totalment aleatòries i no depenen ni de la procedència geogràfica ni de les condicions de vida de les dones. Una d'elles destaca que parlar-ne seria com dir: 'el que ha passat ha estat a causa de la dona enlloc de fer entendre que la única causa de la violació és un violador' i així es 'contaminen els fets'.

Dues dones consideren que es tracta de la intimitat de la persona i que centrar la mirada en aquest tipus d'informació pot contribuir a mantenir els estereotips sobre els agressors i a la idea de que hi ha un determinat perfil de "possibles víctimes".

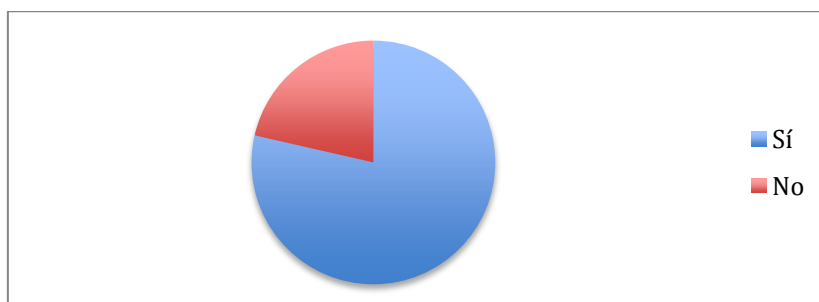
En un parell de casos responen que sí amb el matís que caldria saber si donar aquesta informació és útil. Per exemple, que hi hagués una coincidència en el perfil de les dones i això servís d'alerta per altres dones o per detenir l'agressor.

Algunes de les dones destaquen com a fet negatiu en els comentaris a aquesta pregunta que els mitjans no donin consells o instruccions per saber com actuar abans i després de patir violència sexual tenint en compte el gran nombre de casos que succeeixen.

Les tres dones que diuen que és important parlar-ne deixen clar que sempre ha de ser amb el consentiment de la dona víctima de l'agressió sexual, i fan èmfasi en les conseqüències de la violència, és a dir, en la vida personal de la dona amb posterioritat a l'agressió.

5. Consideres important que es parli de la procedència geogràfica/vida personal dels agressors?

Sí	11
No	3
N/C	0

En aquesta pregunta, més que les xifres, és important el que expliquen les dones:

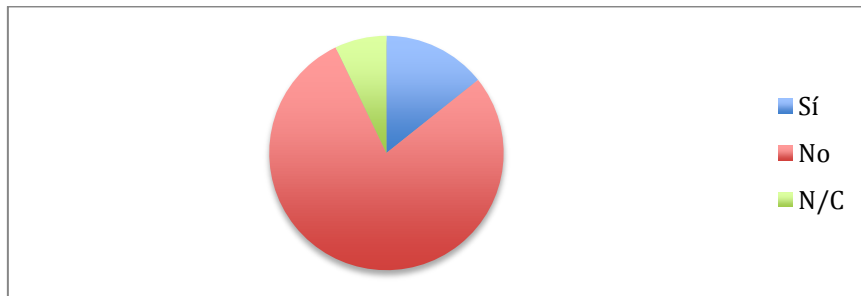
La majoria de les dones consideren que no s'ha de parlar de la vida personal dels agressors, perquè creuen que això 'els humanitza', 'contamina els fets' i 'no explica res sobre l'agressió'. Fins i tot les dones que opinen que és apropiat explicar la vida personal emfatitzen que això mai s'ha de fer servir per humanitzar els agressors ni fomentar l'empatia amb ells, sinó per mostrar com no existeix una única tipologia d'agressors, que aquests pertanyen a 'totes les classes socials' i pot ser el 'teu pare, el teu germà, el teu amic o el teu veí'.

També afegeixen que aquesta informació hauria de servir per trencar el mite que els agressors són "monstres malalts, solitaris i bojos". En aquesta mateixa línia, consideren que és important parlar-ne si aquesta informació pot servir 'com mesura de prevenció', 'per identificar-los' i mai 'per justificar la seva actitud o empatitzar amb ells'.

Dues d'elles consideren que parlar de l'origen de l'agressor és una actitud 'xenòfoba' i no aporta res a la comprensió de l'agressió.

6. Et sents identificada amb la paraula "víctima"?

Sí	2
No	11
N/C	1

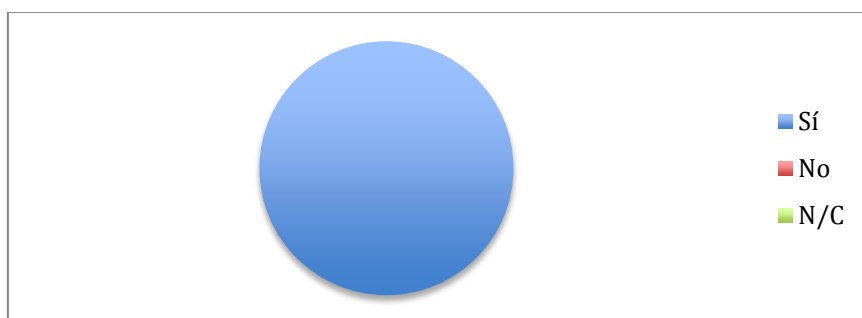

La majoria d'elles destaquen que han estat 'víctimes d'una agressió sexual' però que això no les converteix en 'víctimes' perquè les 'despersonalitza' i no mostra la capacitat de recuperació que tenen. Refereixen haver sigut víctimes en el moment de l'agressió, però això no és un estat permanent i no se senten com tal en l'actualitat.

Una de les dones diu sentir-se identificada amb la paraula 'víctima' tot i que no li agrada i voldria que no fos així, i una altra diu que se sent identificada perquè ha patit un delicte.

7. Creus que és important que els mitjans de comunicació donin informació sobre els recursos de la xarxa social per a l'atenció a les persones que pateixen aquests delictes?

Sí	14
No	0
N/C	0

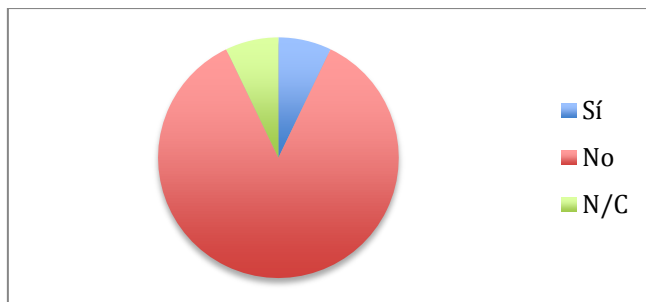

La totalitat de les participants considera que és important informar dels recursos de la xarxa social. Per algunes és 'vital'. Ara bé, puntualitzen que aquesta informació ha de servir de suport a les dones més enllà de fer públic un número de telèfon i que hauria de tenir el mateix tractament informatiu que en altres casos d'agressions i deixar de considerar el tema com 'tabú'. En tot cas, destaca una de les dones, s'ha d'informar de les estratègies que ajuden les dones a superar l'agressió.

Destaquen que no serveix donar informació sobre els recursos si al mateix temps es dóna una visió esbiaixada de les dones.

8. Creus que és adequat donar veu als agressors? Per què?

Sí	1
No	12
N/C	1

Les dones consideren que no és adequat donar veu als agressors perquè els mitjans acostumen a 'exculpar-los' i a presentar-los com a 'víctimes'. Creuen que els agressors minimitzen els fets, culpabilitzen la dona, es fan passar per víctimes i 'ho justifiquen com que no ho poden controlar!!!!'.

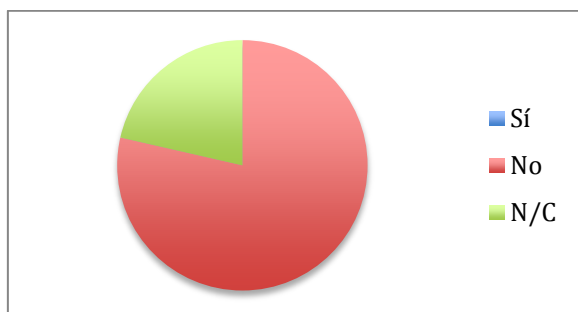
Les dones també comenten que la imatge que els mitjans de comunicació transmeten dels agressors fan sentir vergonya a qui ha tingut el coratge i la valentia de trencar el silenci. Una dona considera que escoltar l'agressor fa dubtar en la gravetat dels fets i de l'haver interposat una denuncia.

També remarquen que el que cal és donar veu a les dones -i homes- que han viscut una agressió perquè són elles les que 'poden ajudar a altres dones'. Una d'elles puntualitza que això s'ha de fer als 'tribunals'.

La dona que ha respòs que cal donar veu a l'agressor, ho ha fet amb matisos. Per ella cal vigilar que aquesta informació 'es correspongui amb la realitat i que no revictimitzi la dona que ha viscut l'agressió'.

9. Creus que els mitjans donen veu suficient a les dones que han patit violències sexuals?

Sí	0
No	11
N/C	3

Per les dones que han contestat que els mitjans no donen veu suficient a les dones que han patit agressions sexuals això ho interpreten com una 'falta d'interès'. Consideren que els mitjans invisibilitzen la dona que ha viscut una agressió sexual i que la presenten com un subjecte 'passiu', com 'un número' al qual no cal demanar opinió. Creuen que els seus testimonis són importants perquè 'gairebé tothom pot identificar-se amb algú normal que desafortunadament pateix una situació així'.

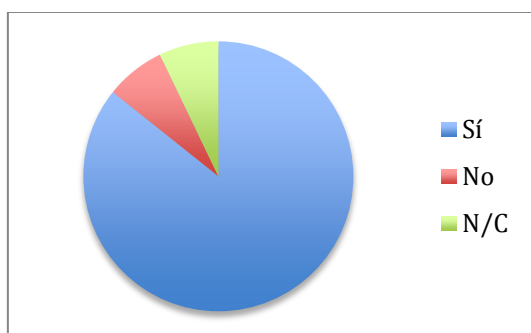
Algunes d'elles puntualitzen que tot i que caldria donar veu a les dones s'hauria d'anar molt en compte en com se les interpel·la, especialment en els dies següents a l'agressió. Remarquen que ja és molt dolorós parlar davant la policia, els metges i els jutges com per trobar-se davant d'una o un periodista 'sense formació ni sensibilitat' pel tema. I en aquest sentit una d'elles destaca com en espais on les dones 'se senten segures' -mitjans alternatius a través de la xarxa- no tenen cap problema a exposar la seva situació. Fan, per tant, una distinció entre un tractament respectuós dels i les professionals del periodisme que intenten conèixer i entendre la seva situació i que les presenta com a persones actives d'aquells que presenten l'agressió com un fet 'morbós' que només volen detalls i "amarillismo".

10. Si s'hagués parlat de tu o del teu cas, hauries volgut que et demanessin opinió?

Sí 12

No 1

N/C 1

La majoria de dones haurien volgut que se'ls hi demanés opinió i que això servís per evitar informacions en les quals 'importa més l'opinió d'altres que la de la persona que té més a dir'. Això sí, demanen 'respecte' per la seva persona i 'tacte' a l'hora de l'entrevista.

Un parell d'elles puntualitzen que haurien volgut explicar la seva història però sense revelar la seva identitat.

Una dona diu que si hagués volgut explicar l'agressió que va patir hauria escrit un llibre o un relat.

11. En cas que hagi contestat que sí a la pregunta anterior, pots explicar breument què hauries dit?

La majoria d'elles haurien 'explicat l'agressió tal i com va ocórrer', 'com em sentia', 'com m'he sentit davant la reacció de la societat' i 'la importància de l'ajuda que he rebut'. En la mateixa línia, una de les dones destaca que hauria volgut parlar de 'la resiliència i la fortalesa' que ha viscut després de l'agressió i durant el seu procés de recuperació.

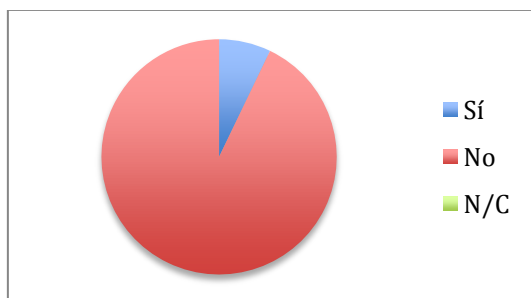
En algun cas les dones han especificat que haurien volgut explicar l'atenció policial i el procés judicial que 'et fa sentir una merda, et converteix en una víctima, en un número i en culpable de l'agressió'. I afegixen que d'aquesta manera podrien demostrar que cap dona 'inicia un procés judicial si no és veritat el que ha viscut'.

Algunes d'elles haurien volgut deixar clar com l'imaginari que es transmet de com és un violador no té a veure amb la realitat, que 'un violador no és el que sembla'. Una manera, destaquen, d'ajudar a altres dones a evitar agressions sexuals.

Tres dones no han contestat aquesta pregunta, i altres tres han respòs: 'em costa', 'no ho puc explicar breument' o 'no m'agradaria que es parlés del meu cas'.

12. Creus que les agressions sexuals són reflectides a les notícies amb rigor/ seriositat? Per exemple, la teva vivència de la feina de la policial i/o judicial es correspon amb el que has llegit?

Sí	1
No	13
N/C	0

Només una dona considera que les notícies llegides reflecteixin la realitat de les agressions amb rigor i seriositat, i basa aquesta resposta en la comparació amb mitjans d'altres països.

Les dones remarquen que 'tenen la sensació' de llegir 'excuses i no notícies'. Excuses sobre perquè ha fet el que ha fet l'agressor; excuses sobre que els centres o les institucions han fet el que han pogut, i excuses sobre el comportament de l'estament policial i judicial.

En cap cas consideren que el que s'explica als mitjans tingui a veure amb l'experiència viscuda a les comissaries i als jutjats. Diuen que les notícies transmeten una imatge distorsionada de com funciona el sistema policial quan mostren, i destaquen, que funciona bé i resol casos, 'la realitat és una altra'.

Una de les dones remarca que les notícies mostren com les i els professionals del periodisme tenen un desconeixement total de la realitat i alguna remarca que hi veu 'una intencionalitat bastant perversa'.

13. A partir de la teva experiència, i pensant què seria millor per tu, quines recomanacions faries als i les periodistes? (Sobre llenguatge, sobre les imatges, sobre el contingut de les informacions...)

Que el centre de les notícies deixi de ser 'els criminals'.

Centrar-se en el missatge que cal transmetre més enllà de la notícia del moment: que el fet sigui l'excusa per oferir informació qualitativa i útil per a la societat.

Més informació de context, dades, estudis i informes.

Parlar de la realitat, donar informació útil.

No citar ni escriure cap tipus de comentari que excusi una agressió sexual.

Que es deixi d'intentar entendre i/o exculpar els agressors.

Que no es culpabilitzi les dones agredides ni s'aixequin sospites sobre la seva versió dels fets.

Que es parli de les seqüeles de les dones agredides i dels seus processos de recuperació.

Que es deixi de presentar les dones com a víctimes i es faci com a supervivents.

‘Personificar’ les dones agredides.

Que es parli de les conseqüències de la violència.

Empatia, rigorositat, minimitzar el sensacionalisme, evitar fomentar la confusió, deixar de responsabilitzar les dones (provoquen, inciten, no saben defensar-se, menteixen...)

No usar els condicionals. ‘Una violació no és un condicional’.

No donar detalls de les violacions.

Explicar les seqüeles de la violència i el procés de recuperació.

Donar més veu a les dones i menys als agressors.

Donar veu a persones expertes que treballen en la prevenció i en la recuperació de les dones agredides.

6. Nivell de malestar

Una part del treball també va consistir en controlar el nivell de malestar experimentat per les dones participants mitjançant l'Escala d'Unitats Subjectives d'Ansietat (SUDS) (Wolpe, 1958, en Jarero, 2013). Aquesta escala es pot respondre des de 0, on no n'hi ha malestar, fins a 10, on el malestar és màxim.

L'escala SUDS la vam aplicar en quatre moments diferents del procés de participació de les dones: abans de llegir les notícies, després de llegir-les, després de parlar amb les altres i al cap de set dies

Les respostes són les següents:

	ABANS	DESPRÉS LLEGIR	DE DESPRÉS DEL GRUP	AL CAP DE SET DIES
EE	1	10	6	0
AI	2	8	6	5
II	1	9	5	2
EA	8	10	6	9
LJ	4	10	8	6
EH	5	9	5	5
TR	2	8	6	3
GS	1	10	8	3
MB	3	9	8	7
LC	2	8	8	7

KD	2	8	5	3
AA	1	7	3	0
AE	8	10	3	0
AM	5	10	9	10

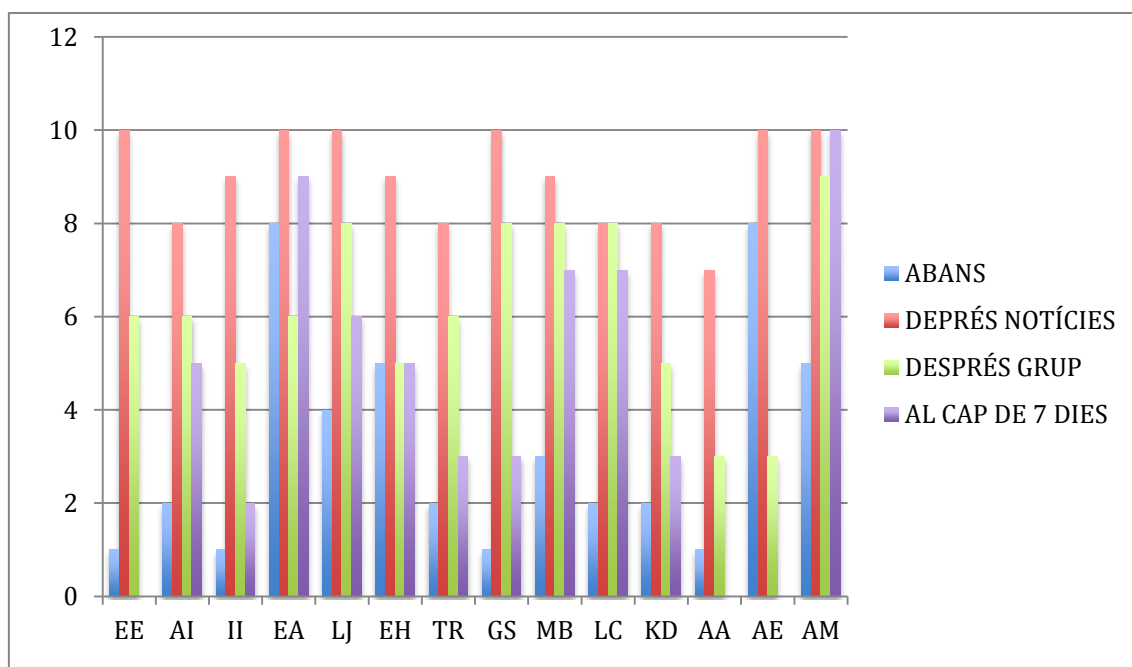
Abans de llegir les notícies, el nivell de malestar expressat és de 5 per dues dones i de 8 per altres dues. Per la resta de dones, és a dir, deu, el malestar es menor o igual a 4.

Un cop llegides les notícies, totes les dones expressen un malestar igual o major de 8, tret d'una, per a la qual el malestar és de 7.

Després de la conversa grupal, dues dones senyalen un malestar menor que abans de començar l'activitat. Set dies més tard, el malestar d'una d'elles era més gran que abans de llegir les notícies, mentre que per l'altra era menor. Una dona senyala el mateix nivell de malestar després del grup de conversa que abans de llegir les notícies, si bé aquest malestar és més gran després de llegir-les que abans de fer-ho.

La resta de les dones (onze) tenen un malestar major després del grup de conversa que abans de començar l'activitat, si bé aquest malestar s'ha vist rebaixat després del debat.

Al cap de set dies, quatre de les participants igual o menor que abans de començar a llegir les notícies. La resta de les dones (deu) tenen, una setmana més tard, un nivell de malestar superior al experimentat abans de començar a llegir.

7. Grup de discussió

L'última part del projecte va ser el treball en grup perquè és important comptar amb espais de reflexió i comunalitat, i perquè pot tenir una influència positiva. Pot permetre a les dones adonar-se que això que viuen privadament, que és generalment individualitzat i psicologitzat, és també un fenomen social. D'aquesta forma també vam pensar que permetria reduir les conseqüències emocionals negatives que havien viscut durant els exercicis individuals.

A la sessió de grup van participar totes les dones, encara que dues d'elles no van parlar. A continuació exposem la transcripció de la sessió en la que una de les investigadores va actuar de facilitadora i l'altra d'observadora no participant. Tot i això vam deixar que fossin les dones les protagonistes del ritme de la sessió, que elles anessin introduint els temes que més els hi preocupaven, amb els que se sentien més disgustades o que consideraven més importants.

Vam obrir el treball de grup amb un exercici que consistia en escriure en un paper allò del que es volien desfer, posar-lo en un got de plàstic i destruir-lo de la manera que més convingués a cadascuna d'elles. A continuació vam fer exercicis de respiració i relaxació. Després Al va proposar un exercici de veu

per tal d'alliberar tensions. Vam posar les cadires en cercle i vam començar el treball de grup.

Vam començar preguntant què pensen de les notícies, per exemple, la de "No m'ho hauria imaginat mai".

MB- Com pot ser això el titular, "la mosqueta morta"? El que s'està dient és que ningú no sap com era aquest home. Com pot ser aquesta, la notícia?

EE- Los detalles son innecesarios y humanizan al agresor (plora)

AM- Porque el pobre hombre no ha podido reprimir sus instintos! (enfadada)

EE- El morbo. Todo me ha molestado mucho. En el artículo de la bebida, en la segunda línea, donde dice. "Te han violado, sí. Pero no te han puesto nada en la bebida", lo recibo como un "Te han violado, ¿no? ¡Pero te calmas!". "¿Te han violado? Sí, pues ok" (sentido de "no te quejes", "no es para tanto", "no importa")

AE- Sí, també perquè la violació es mesura per les ferides que té la víctima a nivell físic. A diferència d'altres delictes, per exemple un atracament, on ningú et demanaria: "T'han atracat? Sí, però no t'han ferit". En aquest cas, si no et donen una ganivetada no vol dir que no sigui greu. El mateix passa quan es

parla d'agressions. Si algú et volia violar però no acaba, ¿què? ¿no passa res?

Al- Em semblaria bé que diguessin a què es dediquen els agressors. Per tal que la societat se n'adoni que no hi ha classe, nivell econòmic, origen, que defineixin l'actitud dels agressors. Per contra, l'entrevista humanitzada no cal.

MB- El cas del polític, està escrit com si la dona digués mentides. I encara que hi hagi casos, són tan pocs, que no haurien de sortir, molt menys tots.

AM- ¿Cómo se humaniza? Esto es importante. Porque sí hay que humanizar para decir que un violador no es un monstruo que ha salido de una cueva oscura y tiene la piel verde. Decir que está casado, que tiene una vida, tiene un trabajo y bromea con sus compañeros de trabajo... son hijos de, hermanos de.

Al- Humanitzada així sí. En el sentit de que no són monstres, sinó persones a les que ajudaràs si cauen al carrer. No en el sentit de "pobrets", com a la entrevista dels maristes o el violador del cúter.

LJ- Y ¿cómo tratan a la persona agredida? La palabra "víctima" quiere decir "pobrecita de mí", nos hace victimizarnos más. Si la mujer miente, provoca,

etc. No hay un respeto. Hablan de la persona agredida solo para echarle mierda encima.

AE- O menteixes o ets un número. N'hi ha vuit dones que han sofert agressions per part d'aquest tipus. Doncs, dediquem-li tot l'article al violador.
(enfadada)

GS- Frases que no calen, que donen morbo. No diuen res de les seqüeles.

AA- Las noticias hablan de lo que dicen los vecinos, el pederasta, si hay drogas o no, las quejas de una asociación feminista (que se leerá como "las feministas de los cojones"), y yo me pregunto, dónde habla la persona agredida? Dónde se habla de los recursos, de los procesos? Dónde hay na explicación de cómo es la vivencia? La resiliencia dónde aparece? Por qué ocupa tanto espacio lo que dice un pederasta? Se malgastan así oportunidades de educar. Hacen falta noticias que expliquen lo que se tiene que explicar. Que expliquen lo que tienes que hacer en caso de una agresión, por ejemplo donde dice "cambió sus aspecto", que te digan que te puedes fijar en las entradas del pelo que son muy difíciles de cambiar. Que para pedir ayuda has de gritar "fuego", hablar de cómo la gente no responde...

MB- O explicar com ajudar si algú veu una cosa estranya.

EH- Más que ayudar, parece que las noticias sirven para decir: “¡Aprende a ser un violador!”

(Riures)

II- Cuando se habla de los hechos, hay que ser lo más neutral posible. Para decir lo que se puede hacer si te ocurre, si te ha ocurrido, si ves algo así, hay que tener una formación feminista. Las personas que escriben sobre agresiones tienen que haber hablado con víctimas, conocer las asociaciones... Lo neutral cualquiera puede hacerlo, son datos, pero esto un periodista cualquiera no puede hacerlo, por muy bueno que sea. Aunque incluso en lo neutral una línea más es simplemente añadir los recursos que hay aunque no sirve de nada poner los recursos si nos han pintado como víctimas sin remedio y sin solución.

AM- El titular ("No te han puesto nada en la bebida"), a mí, no. Y la publicidad que acompaña la noticia? Barras de labios para ser sexy? (muy enfadada, disgustada, asqueada).

EH- Para escribir de economía hay que saber muchos de economía, verdad?

AA- Seguro que para escribir de deporte tienes que tener mucha formación.

AE- Llegint entre línies, la gent no sap com parlar amb una supervivent. Com pot ser que una jutgessa no sàpiga com adreçar-se a una persona que ha sofert un tipus de delictes que veu cada dia? Si tinc un familiar amb càncer trobaré 1.000 llocs per saber com tractar-lo i com no fer-ho malament. Però en aquest tema...

AM - La noticia de la jueza, me pareció normal porque en mi país¹⁴ es lo más normal. Son preguntas que se hacen siempre, y nadie lo cuestiona. Lo estoy pasando muy mal, es lo peor que se puede leer aquí.

AE- Hi ha un cas als EEUU, un pobre atleta que ha sigut condemnat. No és això. No és un atleta que ha violat! És un violador que sap nedar!!

FACILITADORA -Aquestes notícies tenen a veure amb les dones, i estem en una societat heteropatriarcal on no som importants, no som tant importants com altres col·lectius.

Al- El tracte que es va fer al que va passar a la discoteca gay¹⁵, va haver crítiques de com la premsa ho va tractar. Això en aquests temes no passa. Quan les víctimes són dones no passa mai.

¹⁴ Aquesta dona és francesa.

¹⁵ Es refereix a l'atac, el mes de juny de 2016, a una discoteca freqüentada per persones gais a Orlando (Florida) on van haver-hi morts i ferits.

II- També va ser una discoteca als EEUU. Va passar el mateix en una discoteca a Mèxic¹⁶ i no va sortir enlloc. Eren mexicans, com les dones, persones menys importants.

TR- Em crida l'atenció que no es parli de les respostes que es donen al moment del fet, a com lluitem en contra de l'agressió, ni del que fem després dels fets, al nostre procés de recuperació. Ens posen un cartell que diu "víctima" i allà desapareixem. No semblen persones, semblen una cosa molt llunyana.

LJ- Invisibles, traumatizadas dos veces.

FACILITADORA- A les notícies no es parla de com s'han recuperat, del que han fet... si fos així, voldríeu sortir? Voldríeu donar la vostra opinió?

MB- Sí, sense donar el meu nom.

AM- ¡Claro que puedo hablar públicamente! ¡No hemos hecho nada malo! (enfadada). Además, no me queda ya nada que perder (triste).

¹⁶ Es refereix a l'atac, el mes de maig de 2016, a un bar freqüentat per gais a Xalapa (Veracruz) on també hi van haver morts i ferits.

EE- Tiene cojones que nosotras nos estemos escondiendo (triste).

LJ- la entrevista tendrá que poner lo que la persona quiere que salga.

AI- Amb molta cura. Si un metge et pregunta com et pregunta, o un policia, que se suposa que t'ajudaran, et tracta com et tracta... Com et preguntará un periodista?

AE- No cal parlar DE dones, cal que parlem LES dones! A mi m'agradaria escriure jo el que vull dir, perquè no me'n refio del que pugui escriure un periodista.

LJ- En las noticias no se trata igual este tipo de violencia que la violencia cuando es de pareja, aunque yo creo que son como dos tipos diferentes de la misma violencia. Esta está mucho menos vista, se le otorga menos importancia.

EH- La gente cree que es una cosa muy rara. No sabe que está a la orden del día, que pasa cada día. Cuando aparece "Violan a una mujer en Mataró", como si solo hubiesen violado a una. Es para alucinar.

AE- Només cal entrar al Instituto Nacional de Estadística. Són xifres, números, estadístiques, que no es veuen.

EE- Es un tema muy tabú. No lees sobre todos los robos o accidentes de coche que hay, pero siempre conoces gente a quien le ha pasado. Pero esto no lo explicas, no se enteran nadie.

AE- Els detalls que es donen... la imatge que es dona no es correspon amb la realitat. Hi ha molt tipus de violència sexual i només se'n coneix una, la que passa al carrer, de nit, amb una violència extrema... com si en cas de no ser així no fos violència.

AA- Eso influye en el hecho de que la gente no denuncie, porque "a mí no me ha pasado eso".

AE- O quan dius "no", ell segueix i una escull no moure's perquè té por. Si apareguessin aquests casos, moltes dones dirien "Això a mi m'ha passat".

AI- Però això és el que s'espera de nosaltres, que no fem res... perquè si decideixes fer-te la morta i ell, pobret, que té tota aquesta necessitat, és que no va adonar-se'n que tu no volies...

AE- Sí, això és com si en un robatori ell lladre digués: "La meva necessitat de robar va ser tan forta..."

TR- O "Es que anava amb la cartera a la mà".

AE- Això seria una confessió!! Aquest lladre aniria a presó!

(Riures)

FACILITADORA- Quines informacions o detalls són els que més us molesten o us provoquen rebuig?

EE- Eso de decir que el 50% de los chicos violarían... Me parece muy fuerte poner eso en las noticias.

EH- O todos los vídeos porno donde hay chicas durmiendo y los tíos las despiertan...

AE- Està tot normalitzat. Gent que fa bromes sobre violacions. Ens deshumanitzen en base a bromes que no són bromes i que fan molt mal. En comptes d'intentar que s'entengui què està passant i donar eines per evitar-ho.

EH- El mensaje es "Cállate. No hay nada que hacer. No hay justicia"

FACILITADORA- Penseu que la veu de les dones no és respectada?

MB- La única dona que parla¹⁷ mira com la tracten, sembla la culpable, i que ho va fer per diners...

AI- Emboliquen tant el que diu una dona... que ho llegeixes i dius "ah, vale".

AE- Parlen de l'agressió com si només fos aquell moment. No parlen de tot el que s'ha de viure després, de les conseqüències que aquell moment té per a tu i per a la teva vida.

LJ- Si. Y si te entrevistan, a mí me hicieron una entrevista, lo primero que te dicen es "lo tengo que tener para mañana". Seleccionan lo que quieren, y lo que para ti es importante, aunque lo digas, no lo ponen. Les dije varias veces "sobre todo decid esto" y no lo dijeron.

AI- S'hauria de demanar que et passessin les preguntes i respondre per escrit.

¹⁷ Es refereix a la notícia del diari *El País* "La exasesora de Unió ratifica en el juicio que Torramadé abusó de ella"

AM- Faltan voces y fuentes, por ejemplo, Internet puede ser una buena plataforma para que las mujeres compartan experiencias... Estaría bien que la prensa convencional hablara de este tipo de plataformas, como las que hay en Inglaterra. Grupos de charlas ,de apoyo mutuo...

AE- Projecte "Sociedad Sumergida".

LJ- A veces puede ser peor, hay gente que se ha quedado mal después de la agresión, como 2loca” y yo cuando leo esto me pongo fatal.

EH- ¿Todas no?

AE- A mi fa un any m'hauria agradat llegir el que ara jo puc escriure ara. Quan estava tan malament, quan em sentia tan culpable i no entenia res, hagués pogut llegir l'experiència d'una dona que estigués més endavant en el seu procés, això m'hauria ajudat moltíssim a estar millor. Així que crec que el que jo puc escriure ara, quan estic bé, pot ajudar altres dones.

FACILITADORA- Com us semblaria reunir-vos amb periodistes per tal que posessin cara i veu a les dones de les quals parlen?.

AA- Lo que estaría bien es que nos pasaran noticias que hayan hecho para nosotras también ponerles cara y voz a ellos, y poder decirles, sobre sus noticias, "esto sí", "esto no".

EH- Reescribir noticias, nosotras

AE- Sí. Jo m'hi apunto.

II- També podem llegir informacions ben fetes, però potser és que passen desapercebudes.

AI- Además, el artículo sobre el alcohol¹⁸ está muy mal escrito!! Parece que no sabe cómo escribirlo

FACILITADORA- Es perd el que diu el coordinador de Noctambul@s, Miquel Missé està molt bé.

AA- Lo que destaca la noticia (también es importante lo que se destaca y para qué) es lo que dice un adolescente que no sabe lo que está diciendo y lo que dice Missé queda perdido en medio de todo el lío de información.

EA- ¿Para qué decir o hacer nada? Si te están dando el mensaje de "esto es lo que van a pensar de ti" (trista)

¹⁸ Es refereix a l'article publicat per El Periódico' sota el títol "No te han puesto nada en la bebida".

AE- Veig un munt d'excuses pels agressors. Presenten tota la informació com si "les agressions estiguessin relacionades amb les víctimes que han begut en excés... "PERDÓ?????!!! Les agressions estan relacionades amb els agressors!!

(Clamor general)

AE- Los atenuantes me parecen agravantes. En la noticia presentan como un atenuante el que la chica había bebido (bebió, por eso la violaron, luego no supo qué hacer y se inventó que le habían puesto algo), cuando eso en realidad es un agravante según la ley.

AM- Es una manera de no ver la realidad. Ella ha hecho algo malo. Si yo lo hago todo bien no me va a pasar (que me va a pasar igual). Perdón, la realidad no está muy hermosa. Si la gente pudiera ver cómo es en realidad podría ver que sí que existe este problema. Que es muy grave. Y quizás se haría algo para evitarlo.

Tanquem la sessió de treball tres hores després d'haver-la iniciat. Agraïm a totes les dones la seva participació i destaquem la força i la valentia que han

demostrat. Totes elles mostren interès en continuar, els hi ha semblat que tres hores¹⁹ era poca estona, encara tenen més coses a dir.

¹⁹ És el temps que ha durat el treball de grup individual i col·lectiu.

8. Conclusions

El treball ha aconseguit l'objectiu general proposat, analitzar quins mites i models mentals transmet el discurs de les notícies seleccionades.

Del treball individual d'anàlisi i comentari de les notícies seleccionades fet per les 14 dones participants en la recerca així com del treball del grup de discussió podem concloure que es confirmen les tres hipòtesis plantejades: el discurs perpetua un imaginari col·lectiu que minimitza l'agressió; justifica l'home agressor i contribueix a revictimitzar les dones.

Abans d'entrar a exposar com s'han confirmat les tres hipòtesis cal destacar que les dones participants en l'estudi, sense tenir coneixement dels indicadors que les investigadores havien identificat per l'anàlisi de les notícies, han utilitzat de forma espontània les paraules "humanització", "despersonificació", "culpabilització" i "victimització". També han identificat els mites que investigadores feministes i investigacions psicològiques havien treballat i constatat anteriorment així com els trobats per les investigadores en la fase d'anàlisi de la mostra. En aquesta mateixa línia volem destacar que com a investigadores i facilitadores de la recerca i del treball en grup, i tot i la nostra formació feminista, també vam abordar el treball marcat per una

sèrie de mites fruit de la societat masclista i patriarcal que les dones ens han desmuntat.

D'entrada, i fruit del nostre imaginari col·lectiu que situa aquestes dones com a vulnerables i sense agència, pensàvem que ens seria difícil trobar dones que volguessin participar en l'estudi, entre altres raons, perquè això els hi podria provocar crisis emocionals i dificultar el seu procés de recuperació. Contràriament, ens vam trobar amb un grup nombrós de dones que havien patit violències sexuals i que tot i saber que s'arriscaven, volien participar en l'estudi. Si bé és cert, com exposem a continuació, que moltes d'elles van recaure i van patir crisis emocionals, se sentien satisfetes i apoderades d'haver pogut participar en el treball. En el moment de redactar-se aquestes conclusions, sis mesos després de l'activitat de grup i un mes després de la presentació del projecte, un percentatge significatiu de dones ens han exposat vivències i decisions que indiquen com s'han apoderat gràcies al treball. Han pogut visibilitzar la violència patida; deixar de sentir vergonya; poder compartir amb altres la seva vivència; escriure articles sobre el que els hi havia passat i sobre les violències sexuals; llegir més notícies als mitjans o decidir posar una denúncia, per exemple.

Totes elles també han coincidit en què per primer cop s'han sentit protagonistes i, per exemple, el fet d'assistir a la presentació pública de les conclusions del projecte les va col·locar en una posició de força i de poder

perquè eren elles qui parlaven. Una vivència molt diferent de la que acostumen a experimentar quan es parla d'elles sense donar-les veu.

Íntimament lligat amb aquest mite amb el qual vam afrontar el treball, també partiem de la idea preconcebuda que les dones no voldrien participar en un altre treball de les mateixes característiques. Hem de dir que durant el grup de discussió van ser elles les que van proposar un nou treball que aprofundís en l'anàlisi dels discursos i que les afrontés directament amb les i els periodistes. Davant aquesta agència, hem de dir que les dones han desmuntat no només aquests mites exposats sinó tots els indicadors analitzats en els mitjans i que les presenten com dones sense veu, sense agència, sense capacitat de resposta i deshumanitzades.

A partir de l'anàlisi crítica del discurs, anàlisi feminista del discurs i d'EPT dels discursos de les notícies analitzades i de les respostes de les dones -tant verbals, gestuals com escrites- el treball confirma com les notícies sobre violències sexuals justifiquen els homes agressors a través de diferents mecanismes informatius i recursos lingüístics. Les dones destaquen que el fet de donar veu als agressors permet que aquests justifiquin les seves actituds, es presentin com a víctimes de la societat i/o de la seva vida (famílies desestructurades, impulsos, consum de drogues o alcohol...) i restin importància a les agressions. Això fa que els mitjans transmetin una imatge de l'home agressor, que segons les dones participants, no té res a veure amb la realitat viscuda. I assenyalen que el fet que els i les periodistes no donin

veu a les persones que han patit violències sexuals i no acudeixin a fonts expertes impedeix contrastar una informació que humanitza i desresponsabilitza l'home agressor. Quan a això s'hi afegeix l'ús del llenguatge eufemístic i la confrontació avantatjosa que apareix a les informacions, impedeix transmetre la magnitud d'unes violències que tenen greus efectes en les vides de les persones. Així mateix, l'anàlisi fet per les dones també destaca que els discursos que insisteixen en la necessitat de remarcar la violència física de les agressions o de presentar-les com a fets puntuals i privats impedeix identificar la gravetat del fet viscut, el procés de recuperació i donar a les violències sexuals la dimensió social que tenen. Les dones asseguren sentir-se aïllades, i no representades per unes informacions que minimitzen les violències sexuals.

Pel que fa al malestar experimentat per les dones, van ser molt clarificadors els resultats de l'escala de malestar, ja que ens van donar una informació valuosa, tant pel que fa a l'impacte de l'exercici en les dones com pel que fa al temps que aquest impacte ha continuat marcant el seu estat d'ànim; aquest malestar va perdurar en els dies (per a algunes dones en les setmanes) posteriors a la sessió de grup. En aquest sentit, cap de les dones va dir sentir-se físicament tranquil·la després de llegir les notícies i, per contra, la reexperimentació d'estats emocionals negatius i de les conductes d'evitació es van donar fins i tot en persones que havien conclòs el seu procés de recuperació. I això tenint en compte que la majoria d'elles van expressar que just abans de començar l'exercici estaven nervioses perquè eren conscients que anaven a enfrontar-se a una activitat desagradable, que les remouria

emocionalment, és a dir, que ja sentien un malestar superior a l'experimentat normalment.

Les respostes a l'escala de malestar ens indiquen, així mateix, la importància de l'activitat de debat de grup, si bé aquesta activitat no va ser suficient com per disminuir el malestar que experimentaven.

L'objectiu d'utilitzar els criteris del TEPT era comptar amb un marc teòric i de referència per situar i entendre el malestar emocional i en cap cas la intenció era diagnosticar ni patologitzar les dones. En aquest sentit, hem considerat que les vivències d'incomprensió i de ràbia no poden ser considerades distorsions cognitives sinó justes apreciacions davant la injustícia d'allò que han llegit en els mitjans. Atribuïm el fet que les opcions de resposta que feien referència a distorsions cognitives (atribució de culpabilitat, creences i expectatives exagerades), no estiguin entre les més escollides al llarg camí de superació personal que han realitzat i a seva disposició a cooperar, a esdevenir agents i protagonistes del procés de canvi social.

Les dones que han participat en aquest projecte són, abans de res, dones valentes. Dones que han lluitat i lluiten per viure, per estimar, per ser felices. I amb això ja desmunten el primer gran mite de dones víctimes que transmeten els mitjans de comunicació. Són dones que tot i saber el risc

emocional que patien en participar de l'estudi van voler arriscar-se. Arriscar-se a sentir la ràbia, la tristesa, l'activació física i el desig d'evitar allò que els hi feia mal. Emocions que efectivament van sentir, i que no són un problema d'elles, sinó la resposta humana, sana i normal, davant un fet incomprensible. Una ferida que, fins i tot estant cicatritzada, torna a fer mal davant les notícies que parlen d'elles amb desconeixement, en el millor dels casos, insensibilitat en la majoria i traïdoria en d'altres. Són dones valentes, entre altres coses perquè han estat disposades a tornar a sentir aquest dolor. I ho han fet per elles i per moltes altres dones que han viscut el mateix o que poden viure-ho. Aquesta sororitat també va ser present durant els exercicis, al llarg de tot el treball i en els mesos posteriors.

La voluntat de crear xarxa i de contribuir a millorar els discursos dels mitjans per ajudar a altres dones va ser una de les motivacions que va dur a aquestes dones a participar de l'estudi. Una finalitat compartida per les investigadores, que entenem la recerca com una eina de compromís polític amb el canvi social.

9. Glossari²⁰

D'acord amb el que estableix la Llei 5/2008, entenem per violència sexual i abusos sexuals, qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la/el menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

1. VIOLÈNCIA SEXUAL: "Todo acto sexual, la tentativa de consumar un acto sexual, los comentarios o insinuaciones sexuales no deseados, o las acciones para comercializar o utilizar de cualquier otro modo la sexualidad de una persona mediante coacción por otra persona, independientemente de la relación de esta con la víctima, en cualquier ámbito, incluidos el hogar y el lugar de trabajo" (OMS, 2011)²¹

La coacció pot incloure:

- l'ús de graus variables de força
- la intimidació psicològica
- l'extorsió
- Les amenaces (per exemple de dany físic o de no obtenir un treball o una qualificació, etc.)

²⁰ Només detallem el tipus de violències sexuals i termes utilitzats en aquest treball.

²¹ Hem escollit aquest terme perquè inclou tots els atemptats d'aquest tipus. La paraula "violació" també està més lligada, històricament, a qüestions d'honestetat i d'irrecuperabilitat, i en l'imaginari col·lectiu té més a veure amb l'estigmatització que la paraula "violències sexuals". Fem servir la paraula "violació", per designar un tipus específic de violència sexual que inclou penetració.

2. AGRESSIÓ SEXUAL²²: consisteix en l'ús de la violència física i sexual exercida contra persones adultes o menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

L'agressió sexual, en les seves diferents modalitats ve definida pel legislador com un atemptat contra la llibertat sexual d'una persona utilitzant la violència i/o intimidació.

3. ABÚS SEXUAL

- EN LA INFÀNCIA: Contactes i interaccions entre un adult i un nen o nena quan l'adult (agressor) fa servir al nen o la nena per a estimular sexualment a si mateix, al nen/nena o a una altra persona. L'abús sexual pot ser comès per una persona menor de 18 anys quan aquesta és significativament major que el nen/nena o quan l'agressor es troba en una posició de poder o control sobre l'altre. (Child Abuse and Neglect, 1978)
- A LA VIDA ADULTA: Violència sexual sense l'ús de força física o intimidació, quan la persona es troba en condicions en les quals no pot decidir lliurement.

²² Definició article 5 de la Llei 5/2008

4. AGRESSIÓ QUÍMICA²³; Parlem d'agressió química quan s'aprofita o s'origina un estat transitori de privació de la capacitat de decisió en la persona de la qual s'abusa. Podem parlar en aquest cas d'abús, quan no hi ha hagut penetració, o de violació, quan n'hi ha hagut. L'agressió química pot ser:

- Premeditada, quan s'indueix en la persona un estat en el qual no pot decidir lliurement (mitjançant drogues legals o il·legals).
- Oportunista, quan s'aprofita que la persona es troba en aquest estat per exercir aquesta violència (Noctàmbul@s, 2014-2015).

5. VIOLACIÓ: Violència sexual, ja sigui agressió, abús o assetjament, en la qual es dona la introducció de membres corporals o objectes per via vaginal, anal o oral.

²³ Canviem “submissió química”, que és el que s’usa en la bibliografia, per “agressió química”, perquè la paraula submissió sembla fer més referència a la conseqüència de la violència que a la violència mateixa, posa l'accent en qui la pateix i li resta capacitat d'apoderament.

10. Bibliografia

American Psychiatric Association. (2013). *Manual diagnóstico y estadístico de trastornos mentales*. Madrid: Editorial Panamericana.

Atwood, Margaret. (2008). *El cuento de la criada*. Barcelona: Editorial Bruguera.

Associazione "Gruppo di lavoro e ricerca sulla violenza alle donne". (1993). *Temporelle. Esperienze con gruppi di donne che hanno subito violenza*. Bologna Autoedició Composición electrónica: Carattere. Impresión: Tipografia Roncagli.

Bartra, Eli (comp.). (2002). *Debates en torno a una metodología feminista*. Mèxic DF: Universidad Autónoma Metropolitana de México.

Brownmiller, Susan. (1975). *Against Our Will: Men, Women and Rape*. Nueva York: Integrated Media.

Bownes, I., O' Gorman, E., i Sayers, A (1991b). Assault characteristics and posttraumatic stress disorders in rape victims. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 83, 27-30.

Burgess-Jackson, Keith. (2000). A crime against women: Calhoun on the wrongness of rape. *Journal of Social Philosophy*, 31 (3). 286-293.

Cabruja, Teresa. (1996). Posmodernidad y subjetividad: construcciones discursivas y relaciones de poder. A Gordo, A. i Lizana, J.L. (comp.) *Psicologías, Discursos y Poder* (P.D.P.). Madrid: Editorial Visor. Recuperat des de: <http://bit.ly/2hddJBW>

Cabruja, Teresa; Íñiguez, Lucipino, i Vázquez, Félix. (2000). Cómo construimos el mundo: relativismo, espacios de relación y narratividad. *Revista Anàlisi*, 25, 61-94. Recuperat des de: <http://bit.ly/2haa2ws>

Camilleri, Andrea. (2000). “Il cane di terracotta” Palermo: Sellerio.

Caputi, Jean. (1991). Men's violence against Women: An International Overview. *BN/SR*. 34, núm. 6, 847-878.

Chesnais, Jean Claude. (1981). *Histoire de la violence (en Occident de 1800 à nos jours)*. Paris: Éditions Robert Laffont, Collection “Les hommes et l'histoire”.

De Corral, Paz, i Echeburua, Enrique (1995). Tratamiento conductual del TEPT agudo en víctimas de agresiones sexuales: un estudio piloto. A *Psicología Conductual*, 3, núm. 2, 195-210.

Durrant, Michael i White, Cheryl. (1993). *Terapia del abuso sexual*. Barcelona: Gedisa.

Programa de Seguretat contra la Violència Masclista. (2010). *Enquesta de violència masclista a Catalunya* (EVMC). Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya. Recuperada de: <http://bit.ly/2giQ9qf>

European Union Agency for Fundamental Rights (2014). *Violencia de género contra las mujeres. Una guía a escala de la UE*. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea.

Femenías, María Luisa. (2008). Identidades esencializadas/violencias activadas. A *Isegoría: Revista de filosofía moral y política*, 38, 18-38.

Finkelhor, David i Browne, Angela. (1985). *The traumatic impact of child abuse*. *American Journal of Orthopsychiatry*, 55, 530-541.

Fernández Díaz, Natalia. (2003). La violència sexual y su representación en la prensa. Barcelona: Anthropos Editorial.

Galiana, Soledad i de Marianas, Helena. (1994). *Estudio sobre el agresor. Causas y situaciones de las agresiones sexuales*. Madrid; CAVAS.

Gifre, Mariona i Esteban, Moisès (2012). *Consideraciones educativas de la perspectiva ecológica de Urie Bronfrenbrenner*. Contextos educativos, 15.

González, Anabel, i Mosquera, Dolores (2012). *EMDR y disociación. El abordaje progresivo*. Madrid: Ediciones Pléyades.

Gómez Mendoza, Miquel Àngel. (1999). Anàlisis de contenido cualitativo y cuantitativo. Definición, clasificación y metodología. Revista de *Ciencias Humanas*, número 20. Colombia: Universidad Tecnológica de Pereira.

Giró, Xavier. (1999). *Anàlisi crítica del discurs sobre nacionalisme i identitat als editorials de la premsa diària publicada a Catalunya des de la transició fins al govern del PP (1977-1996)*. Tesis doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació. Bellaterra.

Haraway, Donna. (1991). *Ciencia, cybors y mujeres. La reinención de la naturaleza*. Madrid: Cátedra.

Harding, Sandra (1996). *Ciencia y feminismo*. Madrid: Ed. Morata.

Jarero, Ignacio, Roque-López, Susana i Gomez Latin, Julio (2013). The Provision of an EMDR-Based Multicomponent Trauma Treatment With Child Victims of Severe Interpersonal Trauma. *Journal of EMDR Practice and Research*, 7, number 1, 17-28.

Kabat- Zinn, John (2007). *La práctica de la atención plena*. Barcelona: Kairós.

Keuls, Eva C. (1985). *Il regno della fallocrazia. La política sessuale ad Atene*. Milano: Il saggiatore.

Krueger, R. A. (1991). *El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada*. Madrid: Pirámide.

Luberti, Roberta i Bianchi, Donatella (1997). *E poi disse che avevo sognato: Violenza sessuale intrafamiliare sui minori. Caratteristiche del fenomeno e modalità di intervento. Atti*. Firenze: Cultura della Pace.

Muntané, Isabel. (2015). *Mostres de reproducció digital d'estereotips sexistes a 'adolescents.cat'*. Treball de Màster. Recuperat des de:
<http://hdl.handle.net/2445/69031>

Muraro, Luisa. (24-3-1989). Il signore dello stupro. *L'Unità*.

Martín y De Paúl (2004). Trastorno por estrés postraumático en víctimas de situaciones traumáticas. *Psicothema*, 16, núm.1, 45-49.

Noctámbul@s. Observatorio cualitativo sobre la relación entre el consumo de drogas y los abusos sexuales en contextos de ocio nocturno. (2014- 2015). Informe 2014-2015. Recuperat des de:
<http://www.drogasgenero.info/noctambulas/informes/>

Observatorio de Salud de las Mujeres. (2009). *Enquesta Nacional de Salut Sexual*. Madrid: Ministerio de Sanidad y Política Social.

Odgen, Pat i Minton, Kenuni. (2009). *El trauma y el cuerpo; un modelo sensoriomotriz de terapia*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Organización Mundial de la Salud. (2011). *Violencia contra la mujer: violencia de pareja y violencia sexual contra la mujer*. Recuperat des de: <http://bit.ly/2gE3ZPh>

Payne, Martin. (2002). *Terapia narrativa*. Barcelona: Editorial Paidós.

Pereda, Noemí i Forns, Maria. (2007). Prevalencia y características del abuso sexual infantil en estudiantes universitarios españoles. *Child Abuse & Neglect*, 31 (4), 417-426.

Roccia, C. i Foti, C. (1994). *L'abuso sessuale sui minori: educazione sessuale, prevenzione, trattamento*. Milano: Unicopli.

Rodríguez, Beatriz; Bayón, Carmen i Fernández, Alberto. (2016). Intervenciones basadas en mindfulness: tratamiento de las personas supervivientes de trauma. *Revista de Psicoterapia*, 27, núm 103, 7-20.

Roig, Encarnación. (1999). *Estudio sociológico sobre los reclusos por delitos contra la libertad sexual*. Madrid: Dirección General de la Mujer. Consejería de Sanidad y Servicios Sociales, Comunidad de Madrid i Asociación de Asistencia a Mujeres Violadas.

Rothschild, Babette. (20015). *El cuerpo recuerda. La psicofisiología del trauma y el tratamiento del trauma*. Madrid: Eleftheria.

Save the Children (2001). *Abuso sexual infantil: manual de formación para profesionales*. Recuperat des de: <http://bit.ly/1OuauUH>

Strano, Marco. (2003). *Manuale de criminología clínica*. Firenze: See Edizioni.

Torrico, Esperanza, Santín, Carmen et al. (2002) El modelo ecológico de Bronfrenbrenner como marco teórico de la Psicooncología. A *Anales de Psicología*, 18, núm. 1.

Van der Hart, Onno; Nijenhuis, Ellert R.S. i Steele, Kathy. (2011). *El yo atormentado. La disociación estructural y el tratamiento de la traumatización crónica*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Walters, Marianne i Carter, Betty (1996). *La red invisible; Pautas vinculadas al género en las relaciones familiares*. Barcelona: Paidós.

Van Dijk, Teun A.. (1996). Opiniones e ideologías en la prensa. A *Voces y Culturas: Revista de comunicación*. 10, 2n. semestre. Barcelona: Grupo Libro 88. 9-50. Recuperat des de:

<http://www.discursos.org/oldarticles/Opiniones%20e%20ideolog%EDas%20en%20la%20prensa.pdf>

Van Dijk, Teun A.. (1997). Discurso, cognición y Sociedad. A *Signos. Teoría y práctica de lo educación*. 22. Octubre-Diciembre de 1997, 66-74 Recuperat des de:

<http://www.discursos.org/oldarticles/Discurso%20cognicion%20y%20sociedad.pdf>

Velázquez, Susana. (2003). *Violencias cotidianas, violencia de género: escuchar, comprender, ayudar*. Barcelona: Paidós.

Walters, Marianne y Carter, Betty (1996). *La red invisible; Pautas vinculadas al género en las relaciones familiares*. Barcelona: Paidós.

Annex 1

Criterios para el Trastorno de Estrés Postraumático.

(American Psychiatric Association, 2013)²⁴

Els criteris que relacionem a continuació s'apliquen a adults, adolescents i nenes i nens majors de sis anys.

A. Exposición a la muerte, lesión grave o violencia sexual, ya sea real o amenaza, en una (o más) de las formas siguientes:

1. Experiencia directa del suceso(s) traumático(s).
2. Presencia directa del suceso(s) ocurrido(s) a otros.
3. Conocimiento de que el suceso(s) traumático(s) ha ocurrido a un familiar próximo o a un amigo íntimo. En los casos de amenaza o realidad de muerte de un familiar o amigo, el suceso(s) ha de haber sido violento o accidental.
4. Exposición repetida o extrema a detalles repulsivos del suceso(s) traumático(s) (p. ej., socorristas que recogen restos humanos; policías repetidamente expuestos a detalles del maltrato infantil). Nota: El Criterio A4 no se aplica a la exposición a través de medios electrónicos, televisión, películas o fotografías, a menos que esta exposición esté relacionada con el trabajo.

²⁴ Hem mantingut l'idioma original de l'APA

B. Presencia de uno (o más) de los síntomas de intrusión siguientes asociados al suceso(s) traumático(s), que comienza después del suceso(s) traumático(s):

1. Recuerdos angustiosos recurrentes, involuntarios e intrusivos del suceso(s) traumático(s).
2. Sueños angustiosos recurrentes en los que el contenido y/o el afecto del sueño está relacionado con el suceso(s) traumático(s).
3. Reacciones disociativas (por ejemplo, escenas retrospectivas) en las que el sujeto siente o actúa como si se repitiera el suceso(s) traumático(s). (Estas reacciones se pueden producir de forma continua, y la expresión más extrema es una pérdida completa de conciencia del entorno presente.)
4. Malestar psicológico intenso o prolongado al exponerse a factores internos o externos que simbolizan o se parecen a un aspecto del suceso(s) traumático(s).
5. Reacciones fisiológicas intensas a factores internos o externos que simbolizan o se parecen a un aspecto del suceso(s) traumático(s).

C. Evitación persistente de estímulos asociados al suceso(s) traumático(s), que comienza tras el suceso(s) traumático(s), como se pone de manifiesto por una o las dos características siguientes:

1. Evitación o esfuerzos para evitar recuerdos, pensamientos o sentimientos angustiosos acerca o estrechamente asociados al suceso(s) traumático(s).

2 . Evitación o esfuerzos para evitar recordatorios externos (personas, lugares, conversaciones, actividades, objetos, situaciones) que despiertan recuerdos, pensamientos o sentimientos angustiosos acerca o estrechamente asociados al suceso(s) traumático(s).

D. Alteraciones negativas cognitivas y del estado de ánimo asociadas al suceso(s) traumático(s), que comienzan o empeoran después del suceso(s) traumático(s), como se pone de manifiesto por dos (o más) de las características siguientes:

1 . Incapacidad de recordar un aspecto importante del suceso(s) traumático(s) (debido típicamente a amnesia disociativa y no a otros factores como una lesión cerebral, alcohol o drogas).

2. Creencias o expectativas negativas persistentes y exageradas sobre uno mismo, los demás o el mundo (p. ej., “Estoy mal”, “No puedo confiar en nadie”, “El mundo es muy peligroso” “Tengo los nervios destrozados”).

3. Percepción distorsionada persistente de la causa o las consecuencias del suceso(s) traumático(s) que hace que el individuo se acuse a sí mismo o a los demás.

4. Estado emocional negativo persistente (p. ej., miedo, terror, enfado, culpa o vergüenza).

5. Disminución importante del interés o la participación en actividades significativas.

6. Sentimiento de desapego o extrañamiento de los demás.
7. Incapacidad persistente de experimentar emociones positivas (p. ej., felicidad, satisfacción, sentimientos amorosos).

E. **Alteración importante de la alerta y reactividad asociada al suceso(s) traumático(s)**, que comienza o empeora después del suceso(s) traumático(s), como se pone de manifiesto por dos (o más) de las características siguientes:

1. Comportamiento irritable y arrebatos de furia (con poca o ninguna provocación) que se expresan típicamente como agresión verbal o física contra personas u objetos.
2. Comportamiento imprudente o autodestructivo.
3. Hipervigilancia.
4. Alteración del sueño (p. ej., dificultad para conciliar o continuar el sueño, o sueño inquietud).
5. Respuesta de sobresalto exagerada.
6. Problemas de concentración.

Annex 2

Notícies

Notícia 1

<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/societat/abusos-maristes-pederasta-confessa-4875436>

El pederasta es confessa

Joaquín Benítez, el pederasta dels Maristes: "Ho vaig fer. I vaig pensar que em vindrien a buscar abans"

Joaquín Benítez, acusat d'abusos sexuals repetits als Maristes de les Corts, admet els seus delictes a EL PERIÓDICO

"No sé quants nois van ser. Sé que aniré a la presó. ¿Sap vostè quants anys em podrien caure?"

MARÍA JESÚS IBÁÑEZ / BARCELONA

Divendres, 5 de febrer del 2016 - 21:51 CET

JOSEP GARCIA

Fa quatre anys que està retirat en un confí del món, des que el 2011 va deixar de fer classes al col·legi dels Maristes de Sants-les Corts de Barcelona. Viu, amb el seu germà bessó, en una caseta d'una planta, en un barri perifèric d'un petit poble de la província de Girona, on, segons explica, ha estat esperant que el vinguessin a buscar. «Vaig pensar que tot això se sabia abans, que no trigarien tant», diu a manera de salutació quan arriben els periodistes d'EL PERIÓDICO, als quals rep davant la porta de la seva modesta vivenda. Joaquín Benítez, 57 anys, admet sense embuts totes les acusacions que des de dijous se li estan fent. Exalumnes dels Maristes l'han denunciat per haver abusat sexualment d'ells i ell confessa que va ser així.

-Suposo que endevina per què l'hem vingut a veure...

-Sí, encara que quan els he vist no he pensat que fossin periodistes. Però estic preparat per afrontar el que vaig fer, per donar explicacions davant la societat. Assumiré la meva responsabilitat: el que vaig fer, ho vaig fer i tot va ser per la meua pròpia debilitat. Durant molts anys vaig sentir com un impuls que no podia evitar, encara que sabia que feia mal fet. Sé que va estar malament, ho sé... Ara només espero tenir l'oportunitat de poder demanar perdó a aquells nois.

-¿Quants nois van ser?

-No l'hi sé dir, hi ha coses que no puc explicar perquè he d'anar a testificar abans davant el jutge. Allà ho explicaré tot. Oficialment.

-¿Està doncs decidit a parlar i confessar-ho tot? ¿Espera redimir-se?

-Miri, en els últims quatre anys he passat comptes amb Déu, m'he purgat davant d'ell, que és el més important, i ara sé que ho he de fer davant la gent. Si vostè cregués en la resurrecció, com jo hi crec ara, entendria que és important que doni la cara. He descobert la fe dels mormons i aquesta ha sigut la millor medicina que podia haver trobat. Crec que estic obligat a ser conseqüent amb el que vaig fer, perquè, insisteixo, jo llavors era una persona molt feble.

-¿Ara ja no?

- Ja no. No li donaré detalls de la meua vida més íntima, però li puc assegurar que des que pertanyo a l'Església de Jesucrist dels Sants dels Últims Dies, la que la gent coneix com l'església mormona, ja no he tornat a mantenir relacions sexuals. ¡Amb ningú! I de cap manera. Estic net. En els últims quatre anys, des que em vaig retirar aquí, he tingut petites feines, he sigut, entre altres coses, socorrista en una piscina municipal, i mai, mai més s'ha tornat a repetir el que va passar a Barcelona.

-Però imaginava que abans o després hauria de retre comptes...

-Per descomptat que sí. De fet, fins i tot m'estranya que hagin trigat quatre anys a fer-se públics els fets. Suposo que els Maristes, amb qui vaig arribar a un acord per anar-me'n del col·legi el 2011, també han fet el possible perquè tot això no transcendís.

Joaquín Benítez demana, prega, que no s'identifiqui la població on ha residit durant els últims mesos. Fins fa un any i mig va viure en una localitat pròxima, on els veïns el recorden com una persona de tracte afable, que

sempre estava disposada a col·laborar en diverses activitats ciutadanes.

Prega que es mantingui l'anonimat del lloc, que està perdut entre boscos, per mirar de protegir el seu germà, que pateix una minusvalidesa intel·lectual del 47%. «Després de fer la declaració davant el jutge, intentaré estar il·localitzable», assegura. El seu germà bessó es quedarà sol al poble i no vol que ningú el molesti. «Ell no té la culpa de res», clama.

-¿Com justifica el que va fer als Maristes?

-Vaig ser feble, com ja li he dit. No m'agrada que em diguin pederasta. Ja sé que no és una excusa, ni un motiu per justificar el que va passar, però vaig ser educat en el catolicisme més estricte, vaig estar intern durant més de 16 anys en un col·legi amb altres nois, on vaig tenir algunes experiències sexuals. La meua família em va enviar allà perquè no podien mantenir-me. Érem vuit germans, vivíem entre quatre parets a la zona més humil del barri del Carmel, a Barcelona. Les poques vegades que anava a casa a veure els meus sempre m'hi trobava el meu pare borratxo, ja que era un alcohol·lic.

-¿Quant temps va estar treballant al col·legi com a professor d'educació física?

-En total van ser 35 anys. Més de mitja vida, perquè ara en tinc 57, en faig 58 a l'octubre... Van ser uns anys en què vaig lluitar contínuament contra mi mateix, contra els meus impulsos. Com que a més a més de professor de gimnàstica, jo també tenia el títol de massatgista, a vegades algun noi es quedava perquè jo li fes un massatge i aquella temptació era superior a mi. Vaig lluitar molt contra això, perquè sóc conscient que feia mal a aquells xavals.

Més enllà de demanar perdó a les seves víctimes, Benítez declara que té poca cosa més a oferir. «No tinc diners, ni propietats, no puc fer front a indemnitzacions, si és que me les reclamen. M'assistirà un advocat d'ofici», explica.

-¿Sap que haurà d'anar a la presó?

-En sóc conscient. Si he de complir dos, tres, quatre anys a la presó, hi aniré... ¿No deu pas saber vostè quants anys em podrien caure?

-Bé, suposo que això dependrà de quants delictes hagi comès.

-No insisteixi, no en parlaré. Només ho faré davant del jutge.

La llegenda del 'Beni'

L'acusat de pederàstia era un docent motivat, fins i tot carismàtic per a molts nois

Les noies notaven que l'incomodaven i recorden que eren més castigades que els nens

Guillem Sànchez

Divendres, 5 de febrer del 2016 - 23:11 CET

Joaquín Benítez ha sigut **el 'Beni'** per a moltes generacions d'alumnes de col·legi dels **Maristes Sants-les Corts**. Un professor de gimnàstica amb ínfules de fisioterapeuta que pràcticament vivia a l'institut, «un petit Nicolás» que se sentia més gran del que era en realitat. Era el primer d'arribar i l'últim d'anar-se'n. Tan llarga era la seva jornada que imaginar-lo fora del centre suscitava enraonies. «Es deia que estava divorciat, que no tenia família, que tenia un germà bessó... i que era homosexual», explica un exalumne de 35 anys, que

va formar part de l'última promoció exclusivament de nois del col·legi de les Corts, la de nascuts l'any 1980.

Era un **professor «motivats»**, fins i tot carismàtic per a molts nois. Organitzava «campionats de 'shoot-ball'». Amb aquest anglicisme va batejar el popular joc del pilota presonera o matar, una activitat habitual a les seves classes que es va convertir en la seva obsessió. Fins al punt de crear un reglament, encara penjat a internet, i tractar d'impulsar que fos reconegut com a esport olímpic. En aquest document es pot veure en la introducció com dona les gràcies a tots «els alumnes i exalumnes» que el van ajudar en aquest projecte.

El 'Beni' és el professor que surt «en totes les converses» d'alumnes que es retroben per sopar anys després. Una «institució» dins de l'escola. Però només per als nois.

CÀSTIGS A LES NOIES

La percepció de les noies és ben diferent. La primera generació mixta que va estudiar al centre va ser la de nenes nascudes el 1981. Durant els primers cursos eren «poques», menys que els nens. I al 'Beni', concretament, semblava que l'incomodaven, o almenys, elles notaven que la seva presència l'incomodava. Per a ell eren cossos estranys dins d'un espai que ja s'havia fet seu.

«Una vegada ens va castigar durant sis mesos sense poder acostar-nos a la zona de la piscina», recorda una exalumna de la segona promoció mixta. «Ens recriminava que ens acostàvem massa als nois per parlar amb ells», assegura ara amb un somriure que deixa entreveure que aquell raonament

sense sentit durant tants anys ara comença a tenir-ne. «Crec que ho va fer per allunyar-nos del lloc on ell feia la guàrdia i quedar-se més sol amb ells». Gairebé tots els **abusos sexuals** que va cometre Benítez van succeir a l'interior d'un despatx davant dels vestidors de la piscina. Allà tenia una llitera perquè «se les donava de metge». En realitat, a partir d'aquestes pretensions va teixir una xarxa que va atrapar un nombre desconegut de nens d'entre 9 i 14 anys. Costarà saber quants nois es van quedar a soles amb ell en aquell despatx. Resultarà encara més difícil esbrinar quants van ser enganyats per algú en qui confiaven.

La notícia que el 'Beni' s'ha convertit finalment en l'acusat d'un escàndol de pederàstia ha despertat reaccions enfrontades. Han sigut nombrosos els comentaris en l'edició digital d'aquest diari de lectors que s'han identificat com a exalumnes. Abunden els «sorpresos» i defensen que a ells sempre els va tractar «bé». També hi ha els que admeten que la notícia no els ha estranyat perquè «els rumors» circulaven. Fins i tot han aparegut dos missatges anònims (el relat d'un ha pogut ser confirmat telefònicament per aquest diari) que asseguren que ells «també» van patir abusos a mans del professor pederasta.

Si el 'Beni' ja era cèlebre en la memòria infantil de milers de barcelonins, ara entrarà de ple en la llegenda negra del col·legi.

Notícia 2

<http://m.elpuntavui.cat/article/24-puntdivers/4-divers/969047-linstitut-va-actuar-be-en-el-cas-de-la-violacio.html?dema=3>

Punt divers

Mataró - 21 maig 2016 2.00 h

L'institut va actuar bé en el cas de la violació

El centre de Mataró va alertar la mare d'“indicadors de risc” en la jove

Lluís Martínez - Mataró

La presumpte agressió sexual hauria tingut lloc a l'exterior de l'institut Miquel Biada de Mataró Foto: LL.M.

L'expedient que va encarregar l'Ajuntament de Mataró per aclarir què va passar en el cas de la menor discapacitada que hauria estat violada conclou que l'institut Miquel Biada, on estudiava la jove, va actuar de manera correcta d'acord amb els protocols de protecció de la infància i l'adolescència. El

document assenyala que des del centre es va advertir la mare de la presència de determinats “indicadors de risc”, com ara situacions d'absentisme escolar, un ús inadequat de les xarxes socials o retards en la tornada a casa, així com als serveis socials de Premià de Mar, el municipi de residència de la víctima. Segons l'informe, el “treball continuat amb la família i la resta d'agents que intervenen en el seguiment de la menor va facilitar que la mare pogués ser coneixedora dels fets” i acabés cursant la denúncia corresponent. Tot i això, l'informe també fa un seguit de recomanacions de caire administratiu i proposa la millora de la comunicació interna entre els Mossos d'Esquadra i la policia local i entre els centres educatius i l'Ajuntament.

L'alcalde de Mataró, David Bote (PSC), va assegurar ahir que posarà el cas sobre la taula en la junta local de seguretat vinent amb l'objectiu de millorar aquesta coordinació, però va reconèixer que l'aplicació d'aquestes recomanacions no hauria pogut, igualment, impedir l'agressió sexual.

Notícia 3

<http://www.elpuntavui.cat/punt-divers/article/4-divers/975545-absolen-els-dos-acusats-de-la-violacio-duna-dona-a-palamos.html>

Punt divers

Palamós / Girona - 10 juny 2016 2.00 h

Tribunals

Sentència

Absolen els dos acusats de la violació d'una dona a Palamós

L'ADN trobat al cos de la víctima no es corresponia ni amb el dels sospitosos ni amb el del seu marit

La zona on es va perpetrar la violació Foto: GISELA PLADEVAYA.

Tura Soler - Palamós / Girona

L'Audiència de Girona ha absolt Antonio Cano Trujillo i Sid Azerar, els dos homes defensats per Christian Salvador que van ser jutjats acusats de la violació d'una dona el 18 d'abril del 2012 al mig del carrer, de nit, a Palamós. El fiscal demanava 23 anys de presó per a cadascun dels acusats, que van estar empresonats, i l'acusació particular, exercida per Samuel Garcia-Quintas, elevava la pena a 26 anys de presó per a cada un. En la sentència, de la qual ha estat ponent el magistrat Javier Marca, es destaca que no ha vist motius espuris en la denunciant i que no creu que menteixi, tot i que va incórrer en contradiccions i que va variar el seu relat dels fets des del dia de l'agressió fins a la vista oral, que es va celebrar la setmana passada. La sentència justifica l'absolució per l'absència de proves fefaents que corroborin que Azerar i Cano, que van estar catorze mesos en presó preventiva, siguin els dos homes que, segons la víctima, a quarts de dues de la matinada la van empènyer cap a l'entrada d'un portal, on la van agredir per via vaginal i anal. Els dos homes van ser detinguts poca estona després pels Mossos quan estaven davant d'un establiment de kebabs i la víctima els va identificar com els agressors. Però les mostres d'ADN que els forenses van agafar de la vagina i l'anús de la víctima no es van correspondre amb cap dels dos sospitosos. I tampoc van coincidir amb el marit de la víctima, la qual, transcorregut un temps, va explicar que dos dies abans de l'agressió havia mantingut relacions sexuals consentides amb un amic seu. Aquest home també va ser sotmès a proves d'ADN que van ser contrastades amb les mostres agafades a la vagina de la víctima i van coincidir. No es va fer, però, la comparació amb les mostres anals. En la sentència també es remarca que la víctima hauria d'haver presentat unes lesions més evidents que les que li

van detectar els metges si l'agressió es va produir com ella relata (agenollada i amb la barbeta que li va picar a terra). En la sentència també es posa de manifest que la noia sempre havia dit que primer la van violar dreta i a la vista oral va canviar la versió.

Notícia 4

<http://www.lavanguardia.com/encatala/20160615/402512352972/el-cgpj-avala-que-la-jutgessa-preguntes-a-una-violada-si-havia-tancat-les-cames.html>

El CGPJ avala que la jutgessa preguntés a una violada si havia tancat les cames

- La cúpula judicial ho justifica: així es valorava la resistència de la dona a l'agressió

Celeste López, Madrid

15/06/2016 02:42

El Consell General del Poder Judicial (CGPJ) ha decidit arxivar la queixa contra la jutgessa de Violència sobre la Dona número 1 de Vitòria, María del Carmen Molina Mansilla, interposada per l'associació Clara Campoamor per "ofendre" una presumpta víctima de maltractaments. Quina va ser l'ofensa? Preguntar, directament, a una dona presumptament maltractada, que relatava violència física i agressions sexuals del seu maltractador i que estava embarassada de quatre mesos, el següent: "Va tancar bé les cames? Va tancar tota la part dels òrgans femenins?". La dona va respondre gairebé en un murmurí que sí.

La màxima institució dels jutges considera que les paraules de la jutgessa Molina s'han "de valorar en l'àmbit de la seva necessitat de concretar l'ús de la força física i l'oposició o resistència de la víctima davant l'agressió davant la inexistència d'altres dades o elements que portessin a aclarir els fets". I

justifica la seva decisió que cap dels advocats presents, ni el ministeri públic no van fer constar cap queixa durant l'interrogatori a la víctima.

Aquesta decisió s'ha adoptat després d'estudiar l'enregistrament de la declaració de la víctima, de gairebé 45 minuts, i després de sol·licitar informes a la jutgessa, a la lletrada de l'administració de justícia i a Fiscalia. El CGPJ admet que, "si apareixen descontextualitzades", les manifestacions de la magistrada es poden considerar "poc afortunades", però rebutja que comporti "retret disciplinari per desconsideració".

Manifestació del mes de novembre passat a Madrid contra la violència masclista (Getty)

No ho veuen així, ni de bon tros, les associacions feministes que consideren que el que va passar en aquell interrogatori va ser senzillament vergonyós. Per Blanca Estrella Ruiz, presidenta de Clara Campoamor, "aquesta pregunta, a més d'innecessària per a l'acompliment de les tasques pròpies de la fase d'instrucció, és

completament ofensiva per a la denunciant, atenta contra la seva dignitat, a més de vulnerar l'article 19 de la recent Llei 4/2015, del 27 d'abril, d' Estatut de la Víctima". Estrella Ruiz ja ha anunciat que recorreran la decisió del Consell del Poder Judicial.

L'associació feminista també va protestar per la demora en l'interrogatori d'unes quatre hores. Programat per a les 11 del matí, al final es va realitzar a les tres de la tarda, un temps en què va créixer el nerviosisme i l'angoixa de la víctima, embarassada. En paraules de Blanca Estrella, la dona estava en "un estat d'absoluta extenuació i desassossec". Recordar el maltractament, les pallisses i els abusos presumptament viscuts el 2011 i el 2012 no és gens agradable, situació que va empitjorar amb l'interrogatori de la jutgessa, que semblava posar en dubte la versió de la dona amb especial afany, assenyalen des de l'associació de dones.

Sobre la tardança, el CGPJ nega que pogués ser atribuït a la jutgessa Molina perquè aquell dia (16 de febrer) hi havia assenyalaments i assumptes fora del previst. I reconeix que el jutjat té un problema estructural amb el torn de lletrat de reforç i l'òrgan judicial ha experimentat un augment en l'entrada d'assumptes.

Per la presidenta de Clara Campoamor, "el que és més greu és que el nostre Poder Judicial no pot emparar en cap cas accions com aquesta, ja que sembla que està més pendent de justificar i minimitzar la

gravetat de l'actuació d'un dels seus membres que d'aclarir i depurar les responsabilitats, la qual cosa augmenta la creença popular d'impunitat de la judicatura”.

El 7 de juny passat, la jutgessa María del Carmen Molina Mansilla va ser guardonada amb el premi Garrot de Bronze, guardó internacional que atorga l'organització Women's Link Worldwide i que es concedeix a decisions judicials o pronunciaments amb impacte negatiu (Garrot) o positiu (Maça) sobre les dones i nenes. Aquesta entitat creu que amb aquestes decisions s'envia el missatge de tolerància cap a la violència de gènere, la qual cosa suscita situacions de més vulnerabilitat cap a les dones.

http://ccaa.elpais.com/ccaa/2016/04/14/catalunya/1460653409_268128.html

La exasesora de Unió ratifica en el juicio que Torramadé abusó de ella

Fiscalía pide para el expresidente de la Diputación de Girona 3.600 euros de multa y 1.000 de indemnización

Guardar

Marta Rodríguez

Girona 15 ABR 2016 - 00:01 CEST

Jaume

Torramadé, en el juicio, este jueves. Toni Ferragut

Minerva Amador, la asesora de UDC que denunció al que era presidente de la Diputación de Girona y alcalde de Salt (UDC), Jaume Torramadé, por abusos sexuales, ha reiterado en el juicio que ha empezado este jueves en el

Juzgado de lo Penal número 5 de Girona que le hizo tocamientos “insistentes” en las rodillas, los genitales y los pechos durante la cena del inicio de campaña, el 8 de noviembre de 2012. La fiscal pide para Torramadé 3.600 euros de multa y 1.000 euros de indemnización; la acusación particular, dos años de cárcel y 20.000 euros; la defensa, la absolución.

Amador ha relatado cómo en el momento de los postres el acusado le acarició el pecho por encima de la ropa, puso sus manos en sus rodillas y, mientras le decía “si tú quieres, princesa, serás lo que quieras en Salt”, pasó a acariciarle los genitales. Ella interpuso sus manos, discretamente, para no llamar la atención. “Me arruinó la vida en cinco minutos”, ha apostillado.

Terminada la cena, fueron a celebrar el inicio de campaña y coincidieron con la actual alcaldesa de Girona, Marta Madrenas. Como ya declaró, ha reiterado que vio a Torramadé con “mucha euforia”, y que le puso la mano en la cintura, lo que la hizo “sentir muy incómoda”, pero se apartó “y ya está”. Cree que “no se dio ni cuenta”. El edil Robert Fábregas llevó a casa a Amador y supuestamente ella le contó lo sucedido y él le dijo que varios de los presentes se habían percatado de ello. Fábregas hoy lo ha negado y ha dicho que Amador le habló de problemas económicos y de salud.

Igual que Fábregas, los nueve comensales restantes han negado con rotundidad haber visto ningún tocamiento, ni sexual ni casual, y han mantenido que firmaron un documento de apoyo a Torramadé, porque estaban saliendo muchas mentiras en la prensa.

La asesora ha detallado que llegó a su casa destrozada, le contó a su marido lo sucedido. Él quiso denunciarlo pero ella no: "Tenía miedo, son personas con mucho poder, podían arruinarnos la vida", ha declarado. Contaron lo sucedido a personas de confianza del partido porque ella "quería dejar el trabajo" y empezó una negociación para el cobro de 50.000 euros. Amador dice que se lo ofrecieron a cambio de su silencio, en concepto de liquidación por los dos años que le quedaban de trabajo y Torramadé, que ha negado siempre los hechos, la denunció por extorsión por amenazar con denunciarlo en falso si no pagaba. Este caso está a la espera de juicio.

También ha declarado Josep Maria Amargant, jefe de protocolo de la Diputación. En una declaración en la que ha repetido varias veces la frase "no lo recuerdo", se ha remitido a sus declaraciones en instrucción y ha mantenido, tras la lectura de un artículo suyo en prensa, que, entre otras cosas, Torramadé le habría confesado los hechos y le había dicho que lo arreglara. Él habló con la víctima y esta le relató unos hechos que coincidían con lo que le habían asegurado haber visto dos ediles de Salt y el alcalde de Bescanó, que hoy lo han negado. El juicio seguirá este viernes con la declaración de Torramadé.

Notícia 6

http://www.ara.cat/societat/No-imaginat-Quim-semblava-mosqueta_0_1519648082.html

ABUSOS A MENORS

“No m’ho hauria imaginat mai, en Quim semblava una mosqueta morta”

Els usuaris de les piscines municipals de Figueres i Espolla, perplexos per la confessió de Benítez

JOSEP PASTELLS Figueres / Espolla Actualitzada el 09/02/2016 00:00

01. La piscina d'Espolla on va treballar durant dos estius el pederasta confés.
02. Mercè Garcia, monitora de la piscina de Figueres. / DAVID BORRAT

Les monitores que van coincidir amb Joaquín Benítez entre finals de març i principis de juny de l'any passat, quan va treballar com a socorrista i auxiliar

en cursos de natació a la piscina municipal de Figueres, encara no s'acaben de creure que sigui un pederasta confés. Tampoc no se'n saben avenir els usuaris de les instal·lacions, que comparteixen la sensació de sorpresa i perplexitat amb els veïns d'Espolla, Capmany i Sant Climent Sescebes, on Benítez va treballar l'estiu passat durant un mes amb motiu del casal Esportiueig, a banda de fer de socorrista de la piscina municipal d'Espolla els estius del 2014 i 2015. A més, fins fa ben poc treballava de cambrer els caps de setmana al restaurant Cafè del Centre de Peralada, on ahir van preferir no fer cap declaració.

“No m’ho hauria imaginat mai, en Quim semblava una mosqueta morta”, diu Mercè Garcia, una de les monitores de la piscina municipal de Figueres que va coincidir amb Benítez. “Tenia un tracte molt amable amb la gent, era educat. No hauria dit mai que tenia aquestes desviacions”, insisteix. Precisament, el pederasta feia de socorrista i auxiliar de monitor de natació en substitució de la seva germana, Inés Garcia, que va haver de sotmetre's a una intervenció quirúrgica. “No el vaig arribar a conèixer, però estem tots una mica tocats”, comenta la Inés. “Feia classes a nadons, gent de la tercera edat i nens, però només estava sol de set a vuit del matí i a aquella hora no hi havia nens”, afegeix. “Aquí és molt difícil o quasi impossible que hagi fet res als nens, perquè estem tots junts”, corrobora la Mercè, que admet que Benítez treballava bé i que en cap moment en va dubtar. “Mai no vaig sospitar que fos un depravat”, assegura. En aquest sentit, Anna Garcia, una tercera germana que també treballa de monitora a la piscina de Figueres i va compartir moltes hores amb Benítez, diu: “En cap moment no va fer res que em fes pensar que fos capaç de tenir una conducta indecorosa, però la veritat

és que era molt nerviós, s'atabalava molt i la feina li anava gran, no li agradava que els nens fessin enrenou". Les tres germanes van quedar astorades en assabentar-se del cas. "El coneixíem per Quim i d'entrada no l'associàvem amb el Joaquín Benítez que apareixia a les notícies", destaquen.

"Potser era massa gran per treballar amb nens petits i em fa l'efecte que li faltava una mica de caliu, però no em semblava gens sospitos", assenyala Roberto Martínez, entrenador de natació a la piscina municipal de Figueres. "Casos com aquest emprenyen moltíssim el nostre col·lectiu, perquè la gran majoria dels que tractem amb nens anem sempre amb molt de compte i tenim molt clar que mai no et pots quedar tot sol amb una criatura".

Ensurt inicial

La Rosa, la mare d'una nena que va participar en una de les classes de natació de Benítez a Figueres, també es va endur un bon ensurt en descobrir el cas. "Sort que no ha passat res. No entenc com ha pogut treballar aquí", lamenta. "És molt difícil detectar aquests monstres, superen els tests psicològics amb facilitat", apunta Àlex Terés, gerent del Consell Esportiu de l'Alt Empordà. Segons ell, "ja l'haurien hagut de tancar el 2011", quan es van produir els abusos al Col·legi Maristes Sants-Les Corts de Barcelona. "Semblava una persona molt correcta, estem perplexos", subratlla Quim Rodríguez, responsable del servei d'esports de l'Ajuntament de Figueres.

Els alcaldes d'Espolla, Capmany i Sant Climent Sescebes van reunir-se ahir al vespre a Espolla, juntament amb regidors dels tres ajuntaments i representats del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, per parlar del cas del pederasta. "La

sorpresa i el neguit són generals, però a hores d'ara tot indica que mentre va treballar aquí va actuar amb correcció", remarca Terés, que actua com a portaveu dels municipis afectats. "Semblava seriós i formal, hem quedat al·lucinats", diu. De moment, els consistoris no han convocat cap reunió amb els pares dels infants que van participar en el casal d'estiu, però sí que els han anat informant en petit comitè per apaivagar les possibles inquietuds. "Ens agradaria que no es fes més enrenou amb aquest tema, perquè en aquests moments no hi ha res que ens faci pensar que Benítez hagi comès cap delicte sexual a l'Alt Empordà. Ha de quedar clar que aquí no ha passat res", insisteix.

Sorpresa total

A Espolla, un municipi amb una llarga tradició vinícola, fa uns quants dies que gairebé només es parla del cas del pederasta. "Només el coneixia de dir-nos bon dia i bona tarda, però pel que vaig poder veure feia molt bé la seva feina: mai no deixava que ningú entrés a la piscina si abans no s'havia dutxat", relata la Marta, una veïna que a l'estiu freqüenta molt sovint la piscina en companyia dels seus fills. "Després de fer de socorrista jugava amb els nens a la pista esportiva", recorda. "Tenia cura de la mainada, jugava amb ells i els entretenia. Tot sempre amb molta gent, això sí", explica la Maria, una altra veïna que va rebre amb incredulitat la notícia que Benítez havia confessat la seva pederàstia. "Estem escandalitzats. Gràcies a Déu, sembla que aquí no va fer res", comenta. Serà impossible saber si realment havia canviat o simplement no va trobar el moment de reincidir.

Presó sense fiança per un cas d'abusos sexuals a Tarragona

El jutjat de Tarragona va enviar ahir a la presó sense fiança un home per haver abusat de menors a Vila-seca. Fa un mes ja va ser acusat d'un cas similar i el jutge en va decretar la llibertat provisional, igual que en el cas dels Maristes, amb la prohibició d'aproximar-se al menor.

Segons va recollir el TSJC en una interlocutòria, la segona denúncia va estar motivada per l'existència d'una reincidència. Així doncs, G.C. hauria intentat posar-se en contacte amb la seva víctima mentre estava en llibertat provisional a l'espera d'una sentència, i aquest fet és el que va fer canviar d'opinió al jutge.

A més, els Mossos d'Esquadra de Vila-seca havien alertat d'un "estat d'alarma social" entre els pares i mares de la localitat, la qual cosa ha forçat els policies a augmentar la vigilància als llocs freqüentats per menors, com parcs i escoles.

Notícia 7

<http://www.lavanguardia.com/encatala/20160305/40204745398/a-ixi-va-caure-el-violador-del-cuter.html>

La Captura de l'últim depredador sexual en sèrie de Barcelona

Així va caure 'el violador del cúter'

- Des que va ser detingut a l'octubre els Mossos li han atribuït dues agressions més que les nou inicials

Mayka Navarro, Barcelona

05/03/2016 01:36

Dues pigues al coll, una petita ferida ja tancada al colze esquerre i una manera de caminar molt particular, garrell, com els genets amb les cames arquejades cap enfora. Tres detalls dels quals Diego Nicolás R. C., de 26 anys, el violador del cúter, no es va poder desfer quan el gener del 2014 la premsa va difondre la seva fotografia i va saber que els Mossos d'Esquadra el buscaven. Aleshores ja havia agredit sexualment vuit dones en onze mesos. Les seves víctimes, totes molt joves, fins i tot alguna menor. Va haver de parar per no ser descobert. Va estar tretze mesos sense tornar a violar, temps que va dedicar a transformar el seu aspecte per no ser reconegut i a buscar la manera de passar desapercebut o esquivar les càmeres de seguretat. Mentre Diego Nicolás guanyava volum a la sala de màquines del gimnàs Europolis del carrer Sardenya, els mossos del grup de delictes contra les persones de l'àrea d'investigació criminal de Barcelona treballaven en el seu perfil criminal i visionaven hores d'enregistraments buscant noves imatges del depredador. Aquest és el relat de com es va arribar fins a l'últim violador

en sèrie de Barcelona. Ja se li atribueixen onze agressions, totes estan acreditades policialment i en quatre hi ha confirmació per ADN. Les víctimes l'han identificat fotogràficament i algunes han participat en rodes de reconeixement als jutjats.

Fill d'un atracador de bancs a l' " Perдона'm. Em sap molt de greu". Diego Nicolás no va tenir el valor de mirar als ulls a la seva nòvia, la dona que coneixia des de feia nou anys, des que quan era molt jove es va traslladar de Vic a Barcelona. Els seus pares eren de l' Uruguai, però quan ell era petit encara van fugir per la complicada vida del pare, atracador de bancs.

La família de la seva nòvia el va adoptar com un fill. Treballador, assenyat i responsable. Va passar uns quants anys instal·lant fibra òptica per a Movistar, va ingressar a les llistes de l' atur, però no va trigar a trobar feina en un taller de reparació d'automòbils a la Zona Franca. Era tan agradable que el cap va voler que estigués rere el taulell per tractar directament amb els clients.

Els pares de la seva nòvia van ser molt feliços quan la parella es va comprometre oficialment i després de viure un temps en una planta baixa d'una casa a prop de la plaça de Lesseps van decidir casar-se. Els preparatius estaven en marxa. Ja tenien fins i tot el més difícil, una data per al casament.

"Però de què t'he de perdonar, Diego, sisplau, mira'm i digue'm què has fet..." Era dimarts 13 de l'octubre passat, la nòvia va ser present en la detenció del presumpte violador. Els investigadors feia mesos que li seguien la pista.

Reconstruint les empremtes del mal i el dolor que va provocar cada vegada que va actuar. Emmanillat, el van fer esperar al menjador, mentre els policies escorcollaven la casa buscant proves i la dona buscava respostes a les milers de preguntes que li bombardejaven el cap. En un armari hi havia les peces de roba que el detingut portava els dies que una càmera el va gravar abans o després d'una de les seves agressions. També van trobar dos cúters al cotxe, de colors, un de blau i un altre de groc.

La primera denúncia que va entrar al grup d'agressions sexuals va ser la violació d'una jove el juliol del 2013, a Horta i a última hora de la tarda. Es van enviar mostres genètiques als laboratoris. Un mes després es va denunciar una temptativa d'agressió sexual, però en aquell moment no es van vincular els dos fets. Al setembre van saltar les alarmes.

Es va produir una nova violació a l' Eixample i el relat de la víctima coincidia amb el de les dues anteriors. A l'octubre hi va haver una altra agressió, i una més al novembre que va acabar en temptativa perquè la jove va començar a cridar i el delinqüent va fugir. Una altra agressió sexual a finals de desembre ja no va deixar marge de dubtes. Hi havia un violador en sèrie lliure a Barcelona que cada vegada escurçava més els temps entre atac i atac. Diego Nicolás encara va atacar dues dones més aquell dolorós gener.

El mapa amb les agressions del violador. Aleshores la seva detenció s'havia convertit en una prioritat, en una obsessió. Es va demanar a la Fiscalia que s'agrupessin totes les denúncies i el cas va ser assumit pel titular del jutjat número 29 de Barcelona. Sobre un mapa de la ciutat es van marcar els punts on el violador havia actuat. I per descart es van assenyalar les zones en les

quals podia viure, i en les quals no atacava per no ser reconegut. Es van sol·licitar tots els enregistraments de seguretat dels transports públics i de totes les entitats amb càmeres. Ni rastre al metro, ni als transports públics. Es va aconseguir per fi una primera imatge del sospitós, d'un enregistrament d'una càmera de seguretat de banc després de l'agressió que va cometre l'1 de gener del 2014 al Guinardó. El jove caminava de cara, a cara descoberta. Semblava alt. Però es va confirmar que no ho era perquè es van fer medicions a partir de l'arbre que apareixia al seu costat i tenia l'estatura que deien les víctimes, ni alt ni baix, 1,70. A cap dels investigadors no li va passar desapercebuda la seva manera de caminar. Era molt particular. Desmanegada. Arquejant les cames. Indistintament a les seves víctimes els parlava i els amenaçava en català o en castellà. Sense cap accent particular que els cridés l'atenció.

Les dones havien estat elegides a l'atzar, però amb un mateix patró: molt joves i amb aspecte pueril. Una va explicar com va decidir aquella tarda a última hora sortir de casa a comprar tabac. Com a la resta, la va reduir per l'esquena, amenaçant-la amb una arma blanca, la majoria de les vegades, amb un cúter en dues ocasions, i les empenyia fins a un portal, gairebé sempre el de la mateixa víctima. No s'entretenia. Agressions de gran violència i pocs minuts. Només en una ocasió es va emportar roba d'una de les dones.

Fins al març de l'any passat els investigadors no van rebre els resultats dels ADN. A hores d'ara la majoria de la gent ja sap que en la vida real les coses no són com en les pel·lícules. I que els laboratoris policials, malgrat el segell d'urgent al sobre que guarda la mostra genètica, necessiten el seu temps.

Aquestes primeres anàlisis van confirmar les sospites dels Mossos. S'enfrontaven a un mateix violador. I no tenia antecedents.

El 24 de gener El Periódico de Catalunya va publicar la fotografia del sospitós amb la qual treballaven els Mossos i que s'havia repartit entre nombrosos agents. Calia trobar el violador i tota ajuda era ben rebuda per buscar-ho als carrers. En algun moment, els investigadors van témer que l'entorn de l'agressor, en identificar-lo a la premsa, el podria haver ajudat a fugir i amagar-se fora d' Espanya. Però aquesta possibilitat no anava a impedir que continuessin treballant sobre la seva pista.

El visionament de milers d'hores d'enregistrament. En el grup de delictes sexuals es continuaven rebent cintes d'enregistraments. Perquè a hores d'ara també tothom ja sap que les imatges primer es demanen i que es triga un temps a rebre-les. Després cal asseure's davant d'un ordinador i mirar. Hores i hores mirant gent i més gent passar en un mateix pla. Algun dia s'haurà d'escriure el que implica aquesta feina que com en aquesta ocasió va tenir la seva recompensa.

La pista definitiva. Diego Nicolás després de l'agressió de setembre del 2015, amb la dessuadora sota el braç, la samarreta vermella d'Oliver i Benji, i una ferida visible al colze esquerre.

Els investigadors van tornar a trobar el sospitós en un altre enregistrament, el 22 de desembre del 2013 a Gràcia. Bé, ja tenien una nova imatge amb què poder treballar.

Aquesta vegada el sospitós portava una parca gens freqüent, amb quadrets molt petits blaus i blancs. Els investigadors no podien assumir nous riscos. Si es tornava a filtrar la imatge, el violador podia destruir aquesta peça de roba. Es va dissenyar llavors un dispositiu policial de tres dies per al qual es van mobilitzar 250 mossos de diferents unitats d'investigació. Cada parella d'agents de paisà va rebre la foto del sospitós en mà. Cada imatge tenia gravat un número de seguretat i en acabar la jornada l'havien de tornar personalment. Es van localitzar al carrer una vintena d'homes amb parques d'aquest mateix model. Es van identificar tots els seus portadors.

Els Mossos encara van dissenyar un nou dispositiu així que van tenir la llista de totes les persones els mòbils de les quals revelaven que havien estat a tres dels escenaris en els quals es va produir una agressió. L'encreuament de dades va ser una feina meticulosa que es va fer a partir del material que van facilitar les companyies telefòniques. En una primera llista van aparèixer 500 persones. Es van analitzar un per un els perfils fins que va quedar una llista de cent joves que encaixaven al perfil. Tots van passar a ser sospitosos. Alguns van ser citats a comissaria.

L'agressor era prim, això es veia a les imatges, però estava fort, molt ample d'esquena, amb uns braços ben definits al gimnàs. Això també ho van explicar les víctimes, fins i tot una va relatar que el violador tenia els cabells humits, com acabat de dutxar, i que portava penjada una bossa d'esport. Es van demanar les llistes de clients dels gimnasos de determinades zones.

El sospitós no es movia amb metro i, per tant, o vivia a Barcelona o aprofitava que venia a la ciutat amb cotxe a treballar per actuar. Es va sol·licitar el padró d'alguns punts molt concrets de la ciutat i es va mirar als pisos habitats per joves que poguessin encaixar en el perfil que els investigadors ja havien elaborat del sospitós. Tant es van acostar a ell, que van arribar a investigar tots els veïns de l'edifici del costat d'on vivia l'agressor amb la seva nòvia.

El setembre de l'any passat, el violador va tornar, però va canviar d'escenari i de procediment. Aquesta vegada va atacar a les Corts. I a plena llum del dia. La descripció que va oferir la víctima no coincidia amb l'home que estaven buscant. La dona va parlar d'un jove molt fort, ample d'esquena, amb els cabells curts, barba espessa i ulleres de pasta. Però era ell. Pel que li va dir, per com ho va dir, pel que li va demanar que li fes i per com va actuar amb la dona, els investigadors no van dubtar ni un segon que era ell que havia tornat. I que, malgrat intentar canviar coses per despistar la policia, n'hi havia moltes d'altres, molt particulars, que les va repetir i que el delataven.

Els investigadors van sol·licitar tots els enregistraments. I es van començar a mirar imatges, de nou, però sabent que l'agressor intentaria aquesta vegada

evitar les càmeres de seguretat i que no seria fins que se sentís segur que abaixaria la guàrdia i potser es deixaria veure.

Un jove amb caputxa en un estiu calorós. Els policies jugaven amb avantatge. Sabien com caminava. I així va ser. Els investigadors no van demanar només les imatges dels voltants al lloc en el qual es va produir l'agressió, sinó que es va ampliar la recerca en diversos quilòmetres al voltant. Un jove els va cridar l'atenció. Era estiu, un setembre molt calorós, però apareixia cobert amb una dessuadora amb caputxa. I caminava com l'home que estaven buscant.

En altres imatges, bastant allunyades del lloc de l'agressió, a prop ja de l'Espanya Industrial, aquest mateix jove ja s'havia després de la dessuadora. Se li veia perfectament el rostre. La barba densa, de moda encara, les ulleres de pasta, per semblar interessant, i una samarreta vermella amb els personatges d'Oliver i Benji al pit. Era ell, però no s'assemblava de res a la imatge que en tenien fins ara. Es buscava una agulla en un paller. I la van trobar.

Es va tornar als gimnasos. A trepitjar els carrers triats mitjançant mil fórmules de probabilitats. En aquells dies d'angoixa i temor, tots els joves amb caminar garrell, barba i ulleres de pasta es van convertir en sospitosos. Després se sabia que havia tornat de cacera una mica abans i que en dues ocasions, el febrer i l'abril del 2015, va intentar tornar a violar però les seves víctimes van sortir corrents.

Amb barba i ulleres de pasta. El 12 d'octubre, la caporala i un agent del grup d'agressions sexuals trepitjaven els carrers rere la seva pista. Mig Barcelona

el buscava aquells dia, era igual estar o no de servei. A l'avinguda Roma es van fixar en un jove amb barba i ulleres de pasta amb un calçat esportiu amb la sola molt blanca, un detall que no va passar desapercebut a l'última víctima. Caminava de cara a ells. Li van demanar la documentació.

Li van preguntar què feia en aquella zona i el jove, sense perdre les maneres, tampoc no va saber donar cap explicació coherent. Va dir que havia vingut amb cotxe i li van demanar que els acompanyés fins al vehicle. Va fer massa voltes abans d'arribar al cotxe i a l'interior hi havia deixat el telèfon mòbil i el cinturó dels pantalons. Li van agrair la seva col·laboració i el van deixar marxar. La caporal va telefonar a un dels seus superiors.

“El tenim. Estic segura que és ell”. Aquella mateixa nit diversos mossos es van acostar fins als voltants de casa seva. Va haver-hi un moment en el qual Diego Nicolás va retirar les cortines de la finestra amb una mà, i va mirar uns segons amb la llum apagada a l'interior, intentant descobrir si hi havia algú vigilant. Hores després, va ser detingut.

Notícia 8

<http://www.elperiodico.com/es/noticias/sociedad/abusos-sexuales-alcohol-jovenes-discoteca-5111687>

No te han puesto nada en la bebida

Un informe del Observatorio Noctambul@s concluye que el alcohol es la droga más relacionada con los abusos sexuales

El coordinador de la entidad denuncia las coacciones sociales que sufren las mujeres violadas

JOSEP GARCIA

Madrugada eufórica en una discoteca del área metropolitana de Barcelona.

GUILLEM SÀNCHEZ / BARCELONA

Jueves, 5 de mayo del 2016 - 20:29 CEST

Una chica que acude a denunciar una violación y asegura que le han puesto algo en la bebida, puede estar ocultando la verdad. La han violado, sí, pero

no le han puesto nada en la copa. Un informe del Observatorio **Noctambul@s**, que relaciona **abusos sexuales** y el **consumo de drogas** en espacios de **ocio nocturno**, profundiza en los motivos que quizás la empujan a tomar esta decisión.

El estudio, elaborado después de hablar con diversos grupos de **adolescentes** (chicos y chicas), sostiene que una lógica, envenenada pero dominante, rige los contactos entre ellos bajo las luces de la discoteca y el influjo del alcohol.

Una adolescente: "Si un chico te invita a una copa... quiere sexo"

"Si un chico te invita a una copa... te quiere follar", recoge la opinión de una chica anónima citada en el estudio. "Es una ley no escrita... si acepta el cubata... está mostrando interés en ti...", confirma otro chico.

"¿Pero por qué?", desafía el coordinador de Noctambul@s, Miquel **Missé**, en una sala del **Centro Joven de Anticoncepción y Sexualidad** repleta de **psicólogos, enfermeros y sociólogos** especializados en la **violencia sexual** y en tratar sus consecuencias. "Una chica puede aceptar copas porque le gusta que le inviten y decidir más tarde que no le apetece tener sexo", razona el especialista. A través de este punto de vista, desenreda más relaciones causales instauradas en la mente de los jóvenes que "no son ciertas".

Una de estas es que "una chica que bebe demasiado por la noche ya sabe que se expone al riesgo de despertarse al día siguiente convertida en la víctima de una agresión sexual". "¿Por qué?", se pregunta de nuevo Missé. Otras más: determinadas actitudes de una chica durante el cortejo la

obligan a mantener relaciones sexuales al final de la noche. "Si conoces a un chico y te lo llevas a casa, ¿qué quieres que piense el tío?", apunta otra de las opiniones citadas. "Una mujer puede cambiar de opinión en cualquier momento", recuerda Missé. Si el chico no lo acepta y la fuerza, se convierte en un agresor sexual.

Un adolescente: "Si te llevas a un chico a tu casa, ¿qué quieres que piense?"

LA BIOLOGÍA COMO ATENUANTE

Missé también carga contra el retrato del joven varón incapaz de controlar sus pulsiones sexuales. Un recurso que se acepta como atenuante erróneamente, sostiene. "El tema es que cuando vas ciego, y ves estos espectáculos, hay un momento en el que se te mete en la cabeza follar, follar, follar!", explicó uno de los chicos entrevistados. El pretexto de la "biología masculina" suele buscar al final el modo de disculparse acusando de nuevo a la víctima tildándola de haber sido "demasiado permisiva". Un estudio realizado recientemente en una universidad mejicana concluyó que "casi un 70% de los hombres" afirmó que si la violación "no fuera un delito, violarían", subraya alarmado. "Ir caliente no es ninguna excusa", zanja.

Entre los adolescentes, y los no tan adolescentes, una figura especialmente vergonzante es la del "**pagafantas**", remarca un educador social del **Ayuntamiento de Barcelona**. Este insulto, que puede recaer sobre el chico que cierra la noche sin ninguna conquista a pesar de haber invertido su dinero en invitar a chicas, podría definir en realidad un comportamiento

"correcto": el de "un hombre que respeta sin presionar la decisión de la mujer", ejemplifica Missé.

Otro chico: "Cuando vas ciego... al final solo tienes una idea en la cabeza: follar, follar y follar"

Las víctimas que aseguran que les "pusieron algo en la bebida" están buscando el modo de burlar todas estas leyes que mandan durante la noche, las defiende. "Para que nadie las juzgue, al hablar de la supuesta droga en la bebida, se convierten incuestionablemente en víctimas", arguye. "Seguro que hay casos de drogas como la famosa 'burundanga', pero yo no conozco ninguno", concluye. Los episodios de "**vulnerabilidad química**" están más relacionados con víctimas que han bebido en exceso que con agresores que han salido de casa "con una droga en el bolsillo porque quieren violar esa noche".

EL ALCOHOL, REY DE LOS ABUSOS

La droga que, con mucha diferencia, se asocia a los abusos sexuales es el **alcohol**. Mercè Triay, psicóloga de la Fundació **Vicky Bernadet**, explica que la bebida sigue siendo "un canal que usan para acercarse a otra persona". Y otra psicóloga, Sílvia **Egea**, del CJAS, analiza que detrás de la frase "me han puesto algo en la bebida" a menudo hay también una reacción "inesperada" ante la potencia que pueden tener las copas. "Son jóvenes, quieren cruzar límites y pueden pasarse".

Los profesionales que recogen a las chicas abusadas tras una noche de fiesta coinciden en que conviene seguir explorando el modo de llegar hasta los

jóvenes para trabajar sobre sus percepciones. “Tienen mucha información, demasiada”, detalla Blanca **Albillos**, comadrona de un **CAP**. “Cuando trabajas en grupos con ellos saben qué tienen que decir, pero no dicen la verdad. Te sorprendes rascando para que hablen de cómo se sienten y terminas formulando tú las frases que ellos no quieren decir, es raro”, reconoce.

Alba **Badia**, psicóloga clínica del **Centre de Salut Mental Infància Juvenil** (CSMIS), cuenta que a veces la inquietud de todos ellos se resume en que notan que cada vez sirven menos “los patrones antiguos” para dar consejos. “Ahora, todo va demasiado rápido”.

Annex 3

Qüestionari

Aquestes preguntes tracten sobre el que sentim/pensem quan llegim notícies sobre agressions sexuals. El seu objectiu és esbrinar la nostra vivència de les notícies per tal de poder ajudar a canviar-les, però pots decidir no respondre'ls si et sents massa remoguda o activada: en aquest cas, si pots o ho saps, explica breument el que t'ha fet sentir així i descansa.

Respon marcant l'opció més adient per a tu i/o escrivint les teves reflexions en totes les preguntes que consideris oportunes.

Gràcies pel teu esforç!

1. En general, les notícies t'han fet sentir:

- a. Segura/reforçada/forta
- b. Insegura/vulnerable/Dèbil
- c. Sola
- d. Acompanyada
- e. Culpable
- f. Enfadada/ enrabiada
- g. Trista
- h. Físicament tranquil·la
- i. Incompresa
- j. Has sentit por
- k. Has sentit ansietat física
- l. T'has sentit victimitzada

(marca amb una X aquelles opcions amb les quals et sents identificada)

2. Les entrevistes als abusadors em fan sentir...
 - a. Em fan sentir físicament tranquil·la
 - b. Em fan desitjar no tornar a llegir notícies d'aquest tipus
 - c. Em fan evitar tot el que té a veure amb les agressions sexuals
 - d. Em fan sentir sostinguda/segura/acompanyada
 - e. Fan que el meu cos s'intranquil·litzi, em fan sentir físicament activada/desconnectada
 - f. Em fan pensar que ells no són responsables dels fets
 - g. Em fa pensar que ells són els responsables dels fets
 - h. Em fan sentir pena per ells
 - i. Encara que sàpiga que els únics culpables són els que fan mal, tinc pensaments/sentiments de culpabilitat
3. Et sembla correcte que es donin detalls de les agressions?
4. Consideres important que es parli de la procedència geogràfica/vida personal de les dones?
5. Consideres important que es parli de la procedència geogràfica/vida personal dels agressors?
6. Ets sentis identificada amb la paraula 'víctima'?
7. Creus que és important que els mitjans de comunicació donin informació sobre els recursos de la xarxa social per a l'atenció a les persones que pateixen aquests delictes?
8. Creus que és adequat donar veu als agressors? Per què?
9. Creus que els mitjans donen veu suficient a les dones que han patit violències sexuals?
10. Si s'hagués parlat de tu o del teu cas, hauries volgut que et demanessin opinió?
11. En cas que hagis contestat que sí a la pregunta anterior, pots explicar breument què hauries dit?

12. Creus que les agressions sexuals són reflectides a les notícies amb rigorositat/ seriositat? Per exemple, la teva vivència de la feina de la policial i/o judicial es correspon amb el que has llegit?
13. A partir de la teva experiència, i pensant què seria millor per tu, quines recomanacions faries als i les periodistes? (Sobre llenguatge, sobre les imatges, sobre el contingut de les informacions...)